

# TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

## TUTANAK DERGİSİ

88'inci Birleşim  
15 Mayıs 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

### İÇİNDEKİLER

#### I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

#### II.- GELEN KÂĞITLAR

#### III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

##### A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, klinik psikologların ünvan sorununa ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti devletini itham eden haksız yaklaşımlara ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Samsun Milletvekili Çiğdem Karaaslan'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

#### IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de deprem sonrası yıkılan Münire Hanım İlkokuluna ilişkin açıklaması
- 2.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, yaşanan don felaketine ilişkin açıklaması
- 3.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Sakarya'daki kahverengi kokarca istilasına ilişkin açıklaması
- 4.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Gazze'de devam eden katliamlara ilişkin açıklaması
- 5.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da çevre ve doğa kirliliğine sebebiyet veren faaliyetlere ilişkin açıklaması
- 6.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'da ve deprem bölgesinde yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması
- 7.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, tutuklanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine ilişkin açıklaması
- 8.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 9.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 10.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, diyetisyen atamalarına ilişkin açıklaması
- 11.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, TEKNO-SEL Teknoloji ve Robot Yarışması'na ilişkin açıklaması
- 12.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, Bayburt Özel İdare Spor'a ilişkin açıklaması
- 13.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, "terörsüz Türkiye" idealine ilişkin açıklaması
- 14.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Uluslararası Aile Günü'ne ilişkin açıklaması
- 15.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ın Dulkadiroğlu ilçesine ilişkin açıklaması
- 16.- İstanbul Milletvekili Yıldız Konal Süslü'nün, Uluslararası Aile Günü'ne ilişkin açıklaması
- 17.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ta konteynerlerde yaşayanlara ilişkin açıklaması
- 18.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, terör örgütü PKK'nın kendini feshetmesi sürecine ilişkin açıklaması
- 19.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, 15 Mayıs 1919'da Hasan Tahsin'in cesaretiyle başlayan direnişe ilişkin açıklaması
- 20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, terör örgütü PKK'nın aldığı fesih kararına ilişkin açıklaması
- 21.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'te kurulacak kilitli parke taşı üretim tesisine ilişkin açıklaması
- 22.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da tarım ve hayvancılığın ihtiyaçlarına ilişkin açıklaması
- 23.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Kuvayimillie ruhunun yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 24.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, 15 Mayıs Kürt dil bayramına ilişkin açıklaması

- 25.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesi Mağaracık Mahallesi'nde alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin açıklaması
- 26.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Türkiye'de bugünlerde gerçekleşen uluslararası gelişmelere ilişkin açıklaması
- 27.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, tutuklanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine ilişkin açıklaması
- 28.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, 15 Mayıs Kürt dil bayramına ilişkin açıklaması
- 29.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, sağlık astsubaylarına ilişkin açıklaması
- 30.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Gelir İdaresi Başkanlığının "beyanname gözetim çalışması" adı altındaki uygulamalarına ilişkin açıklaması
- 31.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya ilçesi için taleplerine ilişkin açıklaması
- 32.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, silah bırakma tartışmasına, birkaç ay önce Millî Savunma Bakanlığına verdiği soru önergesine, umut hakkı tartışmasına, bu sabah Libya'dan aldığı mesaja, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ve lisanslı depoculuk problemine ilişkin açıklaması
- 33.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Türkiye'nin içinde olduğu değişim ve dönüşümlerin hangi noktada olması gerektiğine, dünkü birleşimde kabul edilen grup önerilerine ilişkin açıklaması
- 34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 15 Mayıs Hava Şehitlerini Anma Günü'ne, Hasan Tahsin'in şehit düştüğü günün yıl dönümüne, Kırım Türklerinin ana yurtlarından sürgün edililişinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 15 Mayıs Kürt dil bayramına, mikrofonun kapanmasına, önceki dönem Ankara Tabip Odası Temsilcisi Doktor Ayşe Uğurlu'ya, Nekbe'nin yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, ekonomiye, Siber Güvenlik Yasası'na ve 31 Mart seçimlerine ilişkin açıklaması
- 37.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Nekbe'ye, daha adil bir dünya ve küresel barış için çalışmalarını sürdüreceklerine, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Rusya-Ukrayna arasında bugün İstanbul'da gerçekleşen görüşmelere ilişkin açıklaması
- 38.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ulaştırma Bakanlığının Uşak'ta verdiği sözlere ilişkin açıklaması
- 39.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, PKK'nın aldığı karara ve Süryanilere ilişkin açıklaması
- 40.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Sertavul Geçidi'ne ilişkin açıklaması
- 41.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Akdeniz Üniversitesindeki mezuniyet töreninin iptal edilmesine ilişkin açıklaması
- 42.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, vatandaşın alım gücüne ilişkin açıklaması
- 43.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Saimbeyli, Feke ve Tufanbeyli ilçelerini birbirine bağlayan kara yoluna ilişkin açıklaması
- 44.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Elâzığ'daki çimento fabrikasının il merkezinden taşınması hususuna ilişkin açıklaması
- 45.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, ekonomiye ilişkin açıklaması
- 46.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, tutuklanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine ilişkin açıklaması
- 47.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Acıpayamlı muhtarların taleplerine ilişkin açıklaması
- 48.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, yaşanan don felaketinden etkilenen fındık ve kivi üreticilerine ilişkin açıklaması
- 49.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Süleyman Soylu'nun geçmiş yıllardaki açıklamalarına ilişkin açıklaması
- 50.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Polatlı'daki mevsimlik tarım işçileriyle buluşmasına ilişkin açıklaması
- 51.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Adalet Bakanının açıklamasına ilişkin açıklaması
- 52.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın birleştirilerek görüşülmesi kabul edilen (10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

#### V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

##### A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul Bayrampaşa'dan Pirlepeliler Kültür ve Dayanışma Derneği üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

##### B) Tezkereler

1.- (10/2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613) esas numaralı 2025 Yılı'nın Nisan Ayında Ülkemizde Gerçekleşen Zirai Don Olayının Sonuçlarının Araştırılması, Üreticilerin ve Tarımsal Ürünlerin Uğradığı Zararların Tespiti ve Gelecekte Yaşanabilecek Benzer

## VI.- ÖNERİLER

### A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 15 Mayıs 2025 Perşembe günü birleşiminde (10/434), (10/2104), (10/2716), (10/2717), (10/2718) ve (10/2719) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin on beşer dakika olmasına ve bu sürenin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

## VII.- MECLİS ARAŞTIRMASI

### A) Ön Görüşmeler

1.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 Milletvekilinin engelli vatandaşların toplumsal yaşamda daha aktif rol almalarının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/434)

2.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman ve 24 Milletvekilinin Türkiye'de bulunan engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2104)

3.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 22 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek yaşam kalitelerinin artırılması ve engellilere yönelik hizmetlerin tek bir çatı altında toplanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2716)

4.- Van Milletvekili Mahmut Dindar ve 20 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek bunların ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2717)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç tarafından engelli vatandaşların toplumsal hayata katılımının güçlendirilmesi ve karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2718)

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 26 Milletvekilinin engelli bireylerin eğitim, rehabilitasyon, istihdam ve sosyal hayata katılım konusunda erişilebilir bir hayat sürdürmeleri için kapsamlı politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2719)

## VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

### A) Kanun Teklifleri

1.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Orhan Yegin ile 72 Milletvekilinin Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3067) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 208)

## IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, 8 Nisan 2025 tarihinde bazı okullara yapılan öğretmen atamalarıyla ilgili iddialara,

- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- İstanbul Milletvekili Ali Gökçek'in, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/27337), (7/27338), (7/27342), (7/27344), (7/27345), (7/27347), (7/27348), (7/27350), (7/27354), (7/27356), (7/27361)

2.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl'ün Merkez ilçesine bağlı Simani Mahallesi'nde bulunan KYK yurdunun önünde yaya güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/27490)

15 Mayıs 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, klinik psikologların ünvan sorunu hakkında söz isteyen Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a aittir.

Buyurun Sayın Kılıç. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

### III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

#### A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

##### 1.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, klinik psikologların ünvan sorununa ilişkin gündem dışı konuşması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Klinik psikologlar ve diğer sağlık hizmetleri mensuplarının yaşadığı mağduriyetlere ilişkin gündem dışı söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, son dönemde yapılan bazı düzenlemeler ruh sağlığı alanında çalışan profesyonellerin çalışma koşullarını olumsuz etkilemiştir. Özellikle 29 Mart 2025 tarihinde yürürlüğe giren Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik psikologların mesleki hayatında önemli değişikliklere neden olmuştur. Bu yönetmelik klinik psikologlara bazı imkânlar tanırken diğer psikologları ikinci plana atmaktadır. Yalnızca klinik psikologların Sağlık Bakanlığından ruhsat olarak "sağlık meslek hizmeti birimi" adı altında bağımsız olarak çalışabilmesi mesleki eşitliğe aykırıdır. Birçok meslek dalında lisans diplomasıyla mesleki faaliyet yürütülebilen psikoloji mezunlarının aynı hakkı kullanabilmesi için klinik psikoloji yüksek lisansı yapma zorunluluğu getirilmesi açık bir haksızlıktır. Yönetmelik klinik psikologların çalışma şekillerine de sınırlamalar getirmektedir. En fazla 3 kişilik psikoloğun bir araya gelerek ortak bir birim kurmasına izin verilmesi daha fazla meslektaşın bir araya gelerek iş yeri açmasının önünde bir engel teşkil etmektedir. Günümüz ekonomik koşullarında bu sınırlama daha fazla ruh sağlığı merkezinin açılmasını ve dolayısıyla hizmete erişimin kolaylaşmasını engellemektedir. Ayrıca, klinik psikologların yalnızca 1 çalışan bulundurma hakkına sahip olması iş yeri sahibi meslektaşların iş yükünü artırmakta ve hizmet kalitesini düşürmektedir. Yönetmelikte yer alan bir diğer problemli düzenleme psikolojik destek almak isteyen vatandaşların bazı durumlarda yalnızca psikiyatrist yönlendirmesiyle klinik psikoloğa ulaşabileceğidir. Bu yaklaşım ruh sağlığı hizmetlerine erişimi dolaylı hâle getirmekte, özellikle erken müdahale fırsatlarını sınırlamakta ve toplumda ruh sağlığına yönelik damgalamayı artırmaktadır. Psikiyatristlerin iş yükü hâlihazırda fazladır. Bu düzenleme iş yükünü artıracak, vatandaşın hizmetlere erişimini sınırlandıracaktır. Ayrıca, bu düzenleme ruh sağlığı alanında hizmet veren uzmanlar arasında hiyerarşik bir yapı oluşturarak bu branşlar arasında çatışmaya sebep olabilecektir. Yönetmelik psikologların ofis açma süresince karşılaştığı zorlukları da artırmaktadır. Klinik psikologlardan sağlık kuruluşu standardında birim açmaları istenmekte, örneğin ayrı bekleme alanları, en az 2 tuvalet gibi çeşitli mimari ve teknik şartlar zorunlu tutulmaktadır. Bu koşullar özellikle bireysel çalışan psikologlar için ciddi mali yükler oluşturmakta ve birçok meslek mensubunun serbest olarak çalışmasını fiilen imkânsız hâle getirmektedir. Psikoloji lisans mezunlarının yardımcı personel statüsüne indirgenmesi, psikologların uzmanlaşabilecekleri başka yüksek lisans alanları varken yalnızca klinik psikoloji yüksek lisans programına yöneltmektedir.

Değerli milletvekilleri, ruh sağlığı alanı yalnızca psikologlardan ibaret değildir. Psikiyatri hemşireleri, sosyal hizmet uzmanları, psikolojik danışmanlar ve rehabilitasyon alanında çalışan diğer profesyoneller de toplumun ruh sağlığı ihtiyaçlarını karşılamak için görev yapmaktadırlar. Bu nedenle, yapılacak tüm yasal düzenlemelerin yalnızca bir meslek grubuna değil, bütün ruh sağlığı çalışanlarını kapsayacak şekilde bütüncül ve adil olması gerekmektedir. Sosyal devletlerde saydığımız branşların tamamı koordineli bir şekilde uyum içinde çalışırlar. Ancak bugün baktığımızda, bu meslek çalışanlarımız üniversiteye hazırlık sürecinde ayrı, lisans eğitimleri esnasında ayrı, meslek yaşamında ise başka sorunlarla karşı karşıya bırakılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Çoğu mesleğin bir meslek tanımı ve meslek yasası bulunmamaktadır. Ülke genelinde kontrolsüz bir şekilde açılan üniversiteler ve fakülteler sonucunda buralardan mezun olan gençler ortada bırakılmaktadır. Güya sorunları çözmek için yapılan düzenlemeler yeni mağduriyetlere sebep olmaktadır. Böylelikle, hem eğitimin hem de sağlanan hizmetlerin niteliği her geçen gün zayıflamaktadır. Sorunu kaynağında çözmek için adım atılmalıdır. Üniversite sayısı, bölüm sayısı ve öğrenci sayısı revize edilerek hem eğitim hem de hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır. Birçok mağduriyete sebep olan Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik iptal edilmelidir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun.

### IV.- AÇIKLAMALAR

#### 1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de deprem sonrası yıkılan Münire Hanım İlkokuluna ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Deprem 3'üncü yılındayız. Osmaniye merkezli olan ve depremde hasar gören Münire Hanım İlkokulu yıkıldı ve hâlâ okulun temeli atılmadığı için öğrenciler Türkmenceyi İlkokulunda eğitimlerine devam etmek zorunda. Çocuklarımız okullarına gitmek için de iki okul arasında bulunan tren yolu inşaatından, yolda üst geçit bulunmaması sebebiyle dar patika bir yoldan geçmek zorunda

kalmakta. Yağmur yağdığında çamur olan, inşaat sebebiyle de zaten tehlikeli olan ve tek bir kişinin ancak geçebildiği dar ve tehlikeli yolda can güvenliğiyle karşı karşıyalar. Aynı durum Kadirli yolunda da söz konusu; dış hastanesi civarında yaya geçidi olmaması nedeniyle aileler, yaşlılar, engelliler, insanlar çocuklarını araç alt geçidinden geçirerek okullarına götürmek zorunda kalıyorlar. Osmaniye'de halk mağdur; insanların, çocukların can güvenliğinin ve eğitiminin her şeyden önemli olduğu unutulmamalı, bu duruma acil çözüm bulunmalı.

BAŞKAN - Sayın Enginyurt...

## 2.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, yaşanan don felaketine ilişkin açıklaması

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, don felaketi sebebiyle birçok ürün hakikaten yüzde 100 kayıp noktasında; kayısı, üzüm, kiraz, narenciye ve şehrimin en önemli geçim kaynağı olan fındık da yüzde 70 oranında büyük bir don felaketi yaşıyor. Bu konuda iktidara sesleniyorum: Hamaset yapmak sorunu biliyoruz demek değildir. Türkiye büyük bir gıda sorunu, meyve sorunu yaşayacak, fındıkta büyük bir rekolte düşüşü olacaktır. Bunun için iktidar TARSİM'e bırakmamalı, çiftçiye destek vermeli diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bülbul...

## 3.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'un, Sakarya'daki kahverengi kokarca istilasına ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sakarya'mızda tarımı tehdit eden istilacı bir böcek olan kahverengi kokarca zararlısı fındık başta olmak üzere birçok tarım ürününde önemli oranda verim kaybına sebep olmaktadır. Fındık ülkemiz tarımsal ihracatının yaklaşık yüzde 10'undan fazlasını oluşturmaktadır. Ortaya çıkabilecek zararlar Sakarya'daki ve ülkemizdeki üreticilerimizi olumsuz etkileyebilecek, bu da ihracat gelirlerimizde her yıl büyük bir kayba sebep olacaktır. Yine, çiftçilerimiz ek masraflar ve gelir kaybıyla bu süreçte ciddi mağduriyet yaşamıştır. Bu nedenle, çiftçilerimize verilecek destekler önem arz etmektedir.

Kahverengi kokarcayla mücadele kapsamında Sakarya Üniversitesi bilim insanlarımız tarafından tamamen yerli ve millî olarak üretilen, muadillerine göre 5 kat daha etkili olan feromon "tutSAK" dün itibarıyla çiftçilerimize dağıtılmaya başlanmıştır.

Projede emeği geçen Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanımıza, Sakarya Üniversitemize ve bilim insanlarımıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Yüksel...

## 4.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Gazze'de devam eden katliamlara ilişkin açıklaması

ALİ YÜKSEL (Konya) - Gazze'de katliamlar artarak devam ediyor, yapay gündemlerle Gazze cinayetlerinin üzeri örtülmeye çalışılıyor. Sivillere yönelik hiçbir eylem, hiçbir saldırı kabul edilemez. Savaş hukukunun olduğunu ve savaşın da bir ahlakının olduğunu bu siyonist canavarlara kim, nasıl anlatacak? Ne Gazze'de ne İsrail'de ne Suriye'de ne de Ukrayna'da artık çocuklar, siviller, masumlar ölmesin, daha fazla kan akmasın istiyoruz. Biz biliyoruz ki Filistin'de kardeşlerimiz onurlarıyla şehit oluyorlar. Dünyanın tüm iyi insanlarına zulmün ateşi insanlığı kuşatıyor uyarısında bulunuyor, bu vahşet ve katliama karşı ses vermeye davet ediyoruz.

İncirlik ve Kürecik üsleri kapatılsın. Kahrolsun siyonist İsrail! Kahrolsun terör devleti İsrail! Kahrolsun İsrail'i destekleyen emperyalistler! Yaşasın insanlık!

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Kara...

## 5.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da çevre ve doğa kirliliğine sebebiyet veren faaliyetlere ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

6 Şubat depremleri sonrasında ilim Hatay'da ÇED süreci işletilmeden 90 tane taş ocağı, maden ocağı ve beton santralinin yapılmasına, inşaat faaliyetlerinin başlamasına izin verilmiştir. Takdir edersiniz ki inanılmaz derecede bir toz bulutu çevre ve doğa kirliliğine sebebiyet vermektedir. Aynı zamanda insan ve canlı sağlığı için büyük bir maliyet oluşturan, ödenmeyen bir sağlık faturası ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan, bugün, karar vericilere, makamlarında oturan ve izin veren mülki idare amirlerine bu ödenmeyen sağlık faturasının Hatay halkı olarak vebalini kimden soracağımızı bir de Meclis kürsüsünden, buradan sormak istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

## 6.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'da ve deprem bölgesinde yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Hatay ve deprem bölgesi hâlen büyük acılarla karşı karşıya. Sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak mağduriyetlerin giderilmesi önem arz etmektedir. Deprem döneminde hurdaya çıkan araç sahiplerinden hâlen ÖTV ve KDV istenmektedir. Oysa hurda teşvik yasası çıkarılarak vatandaşlarımızın araçlarının değeri kadar vergi muafiyeti getirilmesi önem arz etmektedir. Bu açıdan, acilen hurda teşvik yasası çıkarılmalıdır.

İkinci olarak, Hatay'da trafik felç durumdadır. Antakya girişindeki Bölge Trafik, Ovakent ve Belen'deki kontrol noktalarında kontrol yapılmadığı zamanlardaki duba ve bariyerler trafiği felç etmektedir. Bu açıdan, bu daraltılmanın derhâl sona erdirilmesi gerekir. Ayrıca, Narlıca-Kuruyer arası yolun acilen genişletilmesi, Küncülü Boğaz'a bir çare bulunması gerekmektedir. Hatay halkının mağduriyeti giderilmelidir.

### III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

#### A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti devletini itham eden haksız yaklaşımlara ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Türkiye Cumhuriyeti devletini itham eden haksız yaklaşımlar hakkında söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na aittir.

Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; dün Ankara'nın Lozan Meydanı'ndan emperyalizmin beslemelerine hak ettikleri cevabı Sayın Genel Başkanımız Müsavat Dervişoğlu'nun liderliğinde verdik. Uluslararası güçlerin besleyip büyüttüğü, onların korumalığından güç alarak palazlanan ve Türkiye Cumhuriyeti'ne meydan okuma cüretini gösterenler bilsinler ki Lozan, Türk milletinin esaret zincirlerini parçaladığı, emperyalizmin ayağını bu topraklardan bir daha ayak bastırmamacasına kestiği tapudur. Sizin "zindan" dediğiniz Lozan, Türk milletinin özgürlük senedir. Ne diyorlar? "Kürt halkı soykırma uğradı." İstedığınız kadar Türk ve Kürt arasına nifak tohumlarını ekmeye çalışın. Bu ülkenin Kürt vatandaşları da tıpkı Türk vatandaşları gibi bu toprakların asli unsurudur ve hep birlikte eşit şartlara sahip Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıdır. Cumhuriyet; Türk'üyle, Türkmen'üyle, Kürt'üyle, Laz'ıyla, Çerkez'üyle bir bütündür. Kürt kardeşlerimiz sadece ve sadece bu milletin omurgasıdır, iddia ettiğiniz gibi eli kanlı terör örgütü PKK'nın değil. Cani örgütün yaptığı tek şey bu halkı kandırmak, temsil ettiğini iddia ettiği insanlara ölüm, acı ve yıkım getirmektir ve utanmadan bu devlete, bu Meclise, bu millete "gayrimeşru" diyorlar. Buradan haykırıyorum: Sizin gözünüzde meşru olmayan bu devlet, şehit kanıyla kurulmuş, halkın iradesiyle büyümüş ve alnı açık bir devlettir. Gayrimeşru olan sizsiniz, dağda cinayet işleyip şehirde manifesto yayınlayan sizlersiniz. Tarihi çarpıtan, cumhuriyeti küçümseyen, bir halkı temsilden değil, ekmeğini yediğiniz, suyunu içtiğiniz ülkeye ihanetten beslenen de sizsiniz. Bu ülkenin çocukları Türk'üyle, Kürt'üyle, Alevi'siyle, Sünni'siyle bin yıldır bir aradadır ve kardeşler; her türlü provokasyonu da boşa çıkarmış, istenilen kardeş kavgasına hiçbir zaman fırsat vermemiştir. Biz, ayrılığa değil birliğe inanırız. Biz, ırka değil vatandaşlığa inanırız. Biz, PKK'nın hayalini kurduğu etnik fitne düzenine değil Atatürk'ün tek millet ülküsüne bağlıyız. Şunu da herkes bilsin: Birileri bugün bu bildiriye sessiz kalıyorsa, "ama" "fakat" "ancak" diyerek meşrulaştırmaya çalışıyorsa, bu Mecliste dahi o zehirli dile ortak oluyorsa bu millet bu gafleti de asla unutmayacaktır. Lozan bizim şerefimizdir, cumhuriyet bizim namusumuzdur. Devletimiz meşrudur ve ebedidir ve PKK tarihin çöplüğünde bütün uzantılarıyla birlikte yok olmaya mahkûmdur.

Kürsüye çıkıp, haktan, barıştan söz edip bir terör örgütünün ağzıyla konuşanlara da sesleniyorum: Bu millet barışı da bilir, ihaneti de ve zamanı geldiğinde ihaneti susturacak iradeyi sandıkta da meydana da dağda da gösterir. Biz bu cumhuriyeti kuranlara borçluyuz ve bu borcu ödemek için susmayacağız.

Efendim, 1985 yılında bölücü terör örgütünün katliamlarıyla başlayan terörle mücadelenin en önemli unsurlarından biri de geçici koruculardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım.

Tuncer Bakırhan'ın hadsizce ve hayâsızca genel korucularla ilgili, geçici köy korucularıyla alakalı sarf ettiği sözlerin muhatabı İçişleri Bakanıdır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ne biçim konuşuyorsun ya! Hadsiz sensin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Ve üzerinden bir gün geçtiği hâlde köy korucularını aşağılayan, zımnın tehdit eden Tuncer Bakırhan'a karşı hâlen bir açıklama duymadık. Şımarıklık belki de bu yüzden bu hadde ve bu seviyesizliğe ulaşmıştır. Bugüne kadar 1.850 korucumuz şehit olmuştur. Bugün korucular için sarf edilen bu sözleri yarın emniyet güçlerimiz, askerlerimiz, polislerimiz için de sarf edecektir bunlar. Ben, o yüzden, İçişleri Bakanına görevini hatırlatıyor; şehit korucularımızı rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Konukçu, buyurun.

### IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, tutuklanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Bu ülkenin en nitelikli üniversitelerinden birinde öğrenciler "çocuk evliliği" adı altında çocuk istismarını protesto ettikleri için bugün tutuklu. Boğaziçi Üniversitesinde öğrenciler anayasal haklarını kullanarak "9 yaşındaki çocukla evlenilebilir." diyerek açıkça pedofiliyi savunan, kadınlara yönelik şiddeti meşrulaştıran, çocuk istismarını normalleştiren ve

toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik söylemleriyle tanınan Nurettin Yıldız isimli şahsı üniversite kampüsünde protesto ettikleri için hukuksuz bir şekilde gözaltına alındılar ve 6 öğrenci tutuklandı.

Şunu açıkça söyleyelim: Pedofiliyi meşrulaştıranlarla kol kola yürüyen bir iktidar çocuklarımızı koruyamaz. Kadınların mücadelesini bastırmaya çalışan bu zihniyet bu ülkeye adalet getiremez. Bu ülkenin gençleri, kadınları bu karanlık düzeni kabul etmeyecektir. Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri yalnız değildir. Tutuklanan tüm öğrenciler derhâl serbest bırakılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

8.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bazı milletvekilleri burada hakaret ederek konuşmayı marifet sayıyorlar galiba ama söyleyelim marifet değil, büyük bir acziyet. Biz bu acziyete cevap vermekten artık yıldı. Ben söylediği bütün sözleri misliyle iade ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Vermeyin zaten. Muhatabı da Genel Başkanınız, çıksın o versin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Genel Başkanımıza söylediği o hadsiz sözünü ona şey yapıyorum. Burada bir genel başkana, siyasi partinin genel başkanına "hadsiz" diyenin kendisi hadsizin en büyüğüdür, hadsizin en önde gidenidir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Evet, hadsizdir; Tuncer Bakırhan hadsizdir, koruculara hakaret etmiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hadsiz "hadsiz" demek, had bildirmek de bizim sorumluluğumuzdur. Artık herkes birazcık terbiyeli olmalı bu Mecliste, herkes birazcık dilini düzeltmeli. Ben en başta vekili terbiyeye davet ediyorum; düzgün, bu Meclise uygun bir dil kullanmaya davet ediyorum. Kürsüde çıkıp öyle her önüne gelene hakaret etmek konuşma değildir. Herkes nasıl konuşacağını birazcık ölçsün, biçsin, tartsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bitireceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Burada şov yapacağız, iki tane sosyal medya "tık"ı alacağız diye kalkıp hakaret edip bizim sinir uçlarımızla oynamasın hiç kimse.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Ne olur oynarsak? Bildiğinizi ardınıza koymayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ne Genel Başkanımıza ne bir tane partili arkadaşımıza ne milletvekillerimize söz söylemek hiç kimsenin haddi değildir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Kimin haddi olduğunu söyleyeceğim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu parti ölümlerle sınanmış bir parti; demokrasi, eşitlik, özgürlük mücadelesinde binlerce bedel ödemiş bir parti. Herkes biraz sözünü biçsin, sözünü tartsın; yeter artık, yeter! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Başkanım, müsaadenizle...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Türkoğlu.

9.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Öncelikle hangi üslupla konuşacağımızı sizden öğrenecek değiliz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Üslupsuzsun!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Bu Meclisin en üslupsuz sözleri size ve grubunuza aittir. Meclis hayatınız boyunca işiniz gücünüz...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sen o üslubun yüzünden yediğin yumruğu unuttun mu?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - ...bölücübaşı, bebek katilinin burada sözcülüğünü yapmak oldu.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Hadi oradan be, terbiyesiz herif!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Saygısız!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Tuncer Bakırhan...

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Anırma ile konuşmayı ayırt edemiyor adam. Sadece anırıyorsun orada, terbiyesiz herif!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - ...devletin görevlisi olan ve bunun için şehit düşmüş koruculara hakaret etmiştir; özür bekliyoruz, özür dileyecek!

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sen kimsin, korucu musun? Terbiyesiz adam!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - O yüzden, hadsiz ifadelerinden dolayı Tuncer Bakırhan'dan bu millet, korucular özür bekliyor. Siz önce gidin, bu mesajı iletin, özür beklediğimizi söyleyin.

Teşekkür ediyorum.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sen önce yediğin yumruğu anlat, hadi oradan!

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

3.- Samsun Milletvekili Çiğdem Karaaslan'ın, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Size hadi oradan!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Saygılı olmayı öğren!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Saygısız da sizsiniz, bölücü ağızıyla konuşan da sizsiniz!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sen dayaktan anlarsın ancak!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hadsizsin sen, vekil değilsin sen!

BAŞKAN - ...19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası münasebetiyle söz isteyen Samsun Milletvekili Çiğdem Karaaslan'a ait.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Senin yaptığın vekillik değil!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tabii, bu şımarıklığınızın nedenini biliyoruz, bu hadsizliğinizin nedenini biliyoruz; sessiz kalmaya devam etsin bu Meclis!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Şovmensin sen, şovmen!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu korucular kimin için şehit oldu ya?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Karaaslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sizin çocuklarınız şehit düşmüyor, paralı gönderiyorsunuz hepiniz askere!

CELAL FIRAT (İstanbul) - Biraz daha şov yap!

BAŞKAN - Buyurun, siz devam edin Sayın Karaaslan.

ÇİĞDEM KARAASLAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası dolayısıyla gündem dışı söz almış bulunuyorum...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şov sizin işiniz, bölücülük de sizin işiniz; söylemeye devam edeceğiz!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Paralı gönderiyorsunuz hepiniz askere, hadi oradan be! Yazık be!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Size yazık, bil haddini! Yürü, bak işine!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sana yazık, yoksulların çocukları ölüyor!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yeter ama ya, burası Meclis ya!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ee?

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Çık dışarı terbiyesiz herif!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, sayın milletvekiline söz verdim...

Sayın Türkoğlu, sayın milletvekilimizi dinleyelim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim, cevap vermesinler!

BAŞKAN - Buyurun, buyurun Sayın Milletvekili.

ÇİĞDEM KARAASLAN (Devamla) - Baştan alabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN - Buyurun, baştan alın.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Yoksulların çocukları ölüyor!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz öldürdünüz o çocukları!

ÇİĞDEM KARAASLAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, hem katil olup hem de böyle konuşmaya vallahi bravo!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ben öldürmedim kimseyi. Benim bütün akrabalarım askerliğini doğuda yaptılar, hadi oradan be!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hadi be!

ÇİĞDEM KARAASLAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ile Gençlik Haftası dolayısıyla gündem dışı söz almış bulunuyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hiç sorun yok; azdan az, çoktan çok!

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sus be, çık dışarı be! Atın şunu dışarıya!

ÇİĞDEM KARAASLAN (Devamla) - Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve kahraman silah arkadaşlarının Millî Mücadele'nin ilk adımını attığı şehrin, Samsun'un bir evladı ve milletvekili olarak 1919'da yaşanan o güçlü duyguları bugün de yüreğimizde hissettiğimizi belirterek başlamak istiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, tarihi yazan Meclisimizde tarihe şahitlik etmek üzere gelin şimdi yüz altı yıl geçmişe gidelim. Takvimler 16 Mayıs 1919'u gösteriyor, günlerden cuma ve vakit öğleden sonra. İstanbul Galata Rıhtımı'ndan kalkan geminin yükü istikrar, rotası hürriyet, pusulası millettir, yolcuları ise Gazi Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşlarıdır. Güvertesinde umudu ve inancı taşıyan Bandırma vapuru, milletin geleceği adına yeni bir başlangıç yapmak üzere dalgalara direnerek yoluna devam eder ve sonunda 19 Mayıs'ta Samsun'a ulaşır. Millî Mücadele'de ilk adım böylece atılır. Zorluk ne kadar büyük, mücadele ne kadar çetin olursa olsun asla geri adım atmayan ve imanıyla en ön safta duran aziz milletimize her zaman güvenen Gazi Mustafa Kemal Paşa, bu ufuklardan bir gün bir güneş doğacağına ve bu güneşin ülkemizi aydınlatacağına inanmıştır. Bilinmelidir ki, o güneş bu ufuklardan doğmuştur. Milletimizin cesaretiyle temsil ettiği değerler ise bugün dünyanın her yanında yankı bulmaya devam etmektedir. Kıyamete kadar o güneş milletimize yoldaş, mazlumlara hamî, insanlığa rehber olmayı sürdürecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gençleri merkezine alan, gençliğin ufkuna güvenen bir yönetim olarak, son yirmi üç yıldır olduğu gibi bugün de gençler için gençlerle birlikte yol yürümeye devam ediyoruz. Bugün, ülkemiz, Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde ortaya koyduğu güçlü hedeflerle ve attığı kararlı adımlarla yarınlara yürümektedir. Gazi Meclisimizin kürsüsünden iftiharla söyleyebilirim ki, Türkiye için hedeflerinin bir bir gerçek olacağı yeni bir yüzyıl

başlamıştır. Bu yüzyıl gençlerin yüzyılı olacaktır. Bu yüzyıl her alanda yıldızımızın parlayacağı, gücümüzü tüm dünyaya ilan edeceğimiz bir yüzyıl olacaktır. Bu yüzyıl Türkiye Yüzyılı olacaktır.

Bugün savunma sanayisinde Türkiye'yi rakiplerini kışkırtan konuma taşıyanlar, tarih boyunca engellenen ve bir hayal olarak kalan millî savunma hamlesini gerçekleştirmeye ahdetmiş gençliktir. Bugün ülkemizi dünyada söz sahibi bir ülke hâline getirmek için gecelerini gündüzüne katanlar bir asır önce cephede kahramanca savaşan Mehmetçik'in kurduğu hayali gerçekleştirenlerdir. Bugün hayatın her alanında başarılar kazanarak ülkemizin gücüne güç katanlar vatan için cesaretiyle destan yazan ecdadımızın izinden gidenlerdir.

Her zaman büyük hayaller kuran, büyük hedefler koyan ve büyük başarılar yapan Samsun'umuzda da bugün hızlı bir değişim ve dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Nitelikli, katma değeri yüksek, teknoloji yoğun üretimin merkezi olma hedefiyle çok önemli ve büyük yatırımları çevreye duyarlı bir anlayışla hayata geçirmekteyiz. Samsun, eğitimden sağlığa, altyapıdan spora, kültürden sanata, tarımdan turizme kadar her alanda katettiği mesafeyle bölgemizin ve ülkemizin gözde şehridir. Samsun, 100'den fazla ülkeden uluslararası öğrencilerin de aralarında olduğu, yaklaşık 60 bin gencin eğitim gördüğü, başarılarıyla adından söz ettiren 2 üniversitesiyle, AR-GE merkezleriyle, teknoloji geliştirme bölgesiyle, gençlik merkezleriyle, spor tesisleriyle, 155 bin lisanslı sporcusuyla, 405 spor kulübüyle, uluslararası ve ulusal organizasyonlara ev sahipliği yapan altyapısıyla gençlik ve sporda öncü şehirdir. Bizler de ilk adım şehri Samsun'u Meclisimizde temsil etmenin onurunu yaşayan milletvekilleri olarak şehrimizin daha da gelişmesi için var gücümüzle çalışmayı sürdürüyoruz.

Sözlerime son verirken, milletin kürsüsünden ülkemizin geleceği olan tüm gençlerimizi Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde hep birlikte Türkiye Yüzyılı'nı inşa etmeye davet ediyorum. Terörsüz Türkiye yolunda ilerleyişimizi sürdürürken aziz milletimizin güçlü desteği ve devletimizin kararlılığıyla yarım asırlık terör musibetini Türkiye'nin gündeminden ilelebet çıkaracağız. Bizim bundan sonra tek gündemimiz daha çok huzur, daha fazla kalkınma, daha ileri Türkiye'dir. Bunu da omuz omuza, yürek yüreğe hep birlikte başaracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

ÇİĞDEM KARAASLAN (Devamla) - 19 Mayıs 1919'un 106'ncı yıl dönümü vesilesiyle, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve yol arkadaşlarını, aziz şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyor; tüm milletimizin Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı yürekten kutluyorum.

Gazi Meclisimizi, sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Bektaş...

#### IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

##### 10.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, diyetisyen atamalarına ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlık Bakanlığı yurttaşlarımızın yoğun olarak bulunduğu alanlarda boy, kilo ve vücut kitle indeksi ölçümleri yaparak fazla kilolu bireyleri diyetisyen desteğine yönlendireceğini açıkladı. Ancak bugün Türkiye'de ortalama 25 bin kişiye yalnızca 1 diyetisyen düşmektedir. Son atamalarda ise sadece 74 diyetisyen kadrosu açılmıştır. Ayrıca, yıllardır sağlık alanındaki personel atamalarında diyetisyenlere ayrılan oran yüzde 1'in altında kalmıştır. Bu verilerle Bakanlığın hedeflediği hizmeti sunmasının mümkün olmadığı açıktır. Eğer Sağlık Bakanlığı, obeziteyle mücadele konusunda gerçekten kararlıysa diyetisyen atamalarını derhâl artırmalı ve kamuda daha fazla diyetisyenin görev almasını sağlamalıdır. Yurttaşlarımızın sağlıklı yaşam hakkı altı doldurulamayacak vaatlerle değil yeterli sayıda ve nitelikli uzmanla güvence altına alınmalıdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Özer...

##### 11.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, TEKNO-SEL Teknoloji ve Robot Yarışması'na ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Selçuklu Belediyemizin öncülüğünde bu yıl ikincisi düzenlenen TEKNO-SEL Teknoloji ve Robot Yarışması gençlerimizin millî teknoloji hamlesine olan ilgisini ve yeteneğini bir kez daha ortaya çıkardı. Akıllı şehirler, tarım ve su, enerji, imalat ve verimlilik temalarında 567 robot ve 75 projeye yarışmaya katılan bini aşkın öğrencimiz etkinliğe heyecanları ve emekleriyle katkı sağladı. Selçuklu Belediyesi öncülüğünde KOP İdaresi ve ilçe millî eğitim müdürlüğü iş birliğiyle düzenlenen bu yarışmanın kaybedeni yok, kazananı hepimiziz.

Üniversiteler, gençlik kuruluşları ve DENEYAP atölyeleriyle yarışmaya katılarak organizasyona destek verdi. Hem başta Selçuklu Belediyemiz olmak üzere TEKNO-SEL'e emek veren herkese hem de katılımlarıyla geleceğimizi şekillendiren gençlerimize teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kısacık...

##### 12.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, Bayburt Özel İdare Spor'a ilişkin açıklaması

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bayburt ilinin sosyal ve ekonomik imkânlardan mahrum olduğu ve her geçen gün gerilediği aşîkârdır. Bayburt halkımızın en büyük heyecanı ve sosyal aktivitesi sadece haftada bir kez Bayburt Özel İdare Spor maçını izlemektir. Ne var ki yıllar önce 3. Lig'e yükselerek şehrin gururu olan ve önemli başarılarla imza atan Bayburt Özel İdare Spor şehri yönetenlerin basiretsizliği sebebiyle amatör lige düşmüştür.

Bayburt ili yöneticilerinin spor alanındaki bu ilgisizliğine, duyarsızlığına ve vefasızlığına Bayburt halkı tepkisini ilk seçimde sandıkta gösterecektir.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

#### 13.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, "terörsüz Türkiye" idealine ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı liderliği, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin millî ve tarihî duruşuyla ortaya konan güçlü irade terörsüz Türkiye idealimizi artık bir hayal olmaktan çıkartıp bir gerçeğe dönüştürmüştür. Bugün Türkiye, terörden arınarak huzuru, güveni, bölgesinde ve dünyada hakkı, adaleti ve barışı tesis etmek için kararlılıkla yol yürümektedir.

Bugüne kadar terör sorununu çözdük, Suriye krizini çözdük, Karabağ'ı özgürlüğüne kavuşturduk, Libya'da istikrarı sağladık, Irak meselesini çözdük, Somali'ye umut olduk, Sudan'da barışın sesi olduk ve şimdi inşallah Ukrayna-Rusya savaşını da çözecek irade yine Türkiye'de, yine Sayın Cumhurbaşkanımızın öncülüğündedir. Tarafların umudu Türkiye'dir, ümidi Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dır çünkü herkes biliyor ki çözerse Erdoğan çözer diyor, bu tarihî sürecin milletimize, gönül coğrafyamıza, bölgemize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yazmacı...

#### 14.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Uluslararası Aile Günü'ne ilişkin açıklaması

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve kıymetli eşi Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayesinde ailelerimizi kuvvetlendirmeye, güçlü bir geleceği inşa etmeye, onları her türlü riskten uzak tutarak geleceğe taşımaya kararlıyız. 2025 yılının "Aile Yılı" olarak ilan edilmesi, bu hususta kararlılığımızın en büyük göstergesidir. Aile kurumunun korunması, güçlendirilmesi ve değerlerimizin gelecek nesillere aktarılması amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız başta olmak üzere, tüm kurum ve kuruluşlarımız var güçleriyle özel çalışmalar yürütüyor. Büyük ve güçlü Türkiye idealimizi güçlü aile yapısıyla gerçeğe dönüştürme hedefiyle yürüttüğümüz çalışmalarda farkındalık oluşturmaya devam edeceğiz. Bu vesileyle Uluslararası Aile Günü'nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

#### 15.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ın Dulkadiroğlu ilçesine ilişkin açıklaması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, depremten en çok etkilenen ilçelerimizden biri de Kahramanmaraş merkez Dulkadiroğlu ilçesidir ve 225 bin nüfusu vardır. Yerel seçimlerde belediyeyi muhalefet partisine veren ilçe halkı şu an toz toprak içerisinde perişanlığı yaşıyor. Rezerv alan, yerinde dönüşüm ve imar sorunları hâlâ devam ediyor. Dulkadiroğlu ilçesinde köy evleri tesliminde sorunlar vardır. Vatandaş teslim aldığı evlere kaç para ödeyeceğini hâlen bilmiyor. Kahramanmaraş genelinde olduğu gibi Dulkadiroğlu ilçesinde de tarım arazileri susuzluktan kuruyor. Sularımızın birçoğu komşu il Gaziantep ve Hatay'a gönderilmektedir. Elmalı Mahallesi gölet ve lise istiyor. Tevekkeli Mahallesi'nin arazisi olmasına rağmen sağlık ocağı yapılmıyor. Dulkadiroğlu ilçesinde tapu gibi resmî dairelere, ARMADAŞ gibi gaz dağıtım şirketlerinin temsilciliklerine ihtiyaç vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Dulkadiroğlu'nda eski ve metruk...

BAŞKAN - Sayın Süslü...

#### 16.- İstanbul Milletvekili Yıldız Konal Süslü'nün, Uluslararası Aile Günü'ne ilişkin açıklaması

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hayatın tüm karmaşasından uzaklaşıp sığındığımız huzurlu bir limandır aile. Güvenmeyi, sevmeyi, sevmeyi, merhameti saygıyı ilk öğrendiğimiz yer; kendimize döndüğümüz, öz değerimizi keşfettiğimiz, gerçekten var olduğumuzu hissettiğimiz, biz olmayı öğrendiğimiz bir durak. Aile bizim küçük vatanımızdır. Vatan nasıl mukaddes ve mahremse aile de aynı ölçüde kutsal ve korunmaya değerdir. Bir ülkenin geleceğinin olabilmesi için iyi nesiller yetiştirmesi gerekir. Evlatlarımızın taşıdığı değerler yarının dünyasını inşa edecek özdür. Bu yüzden güçlü milletler, güçlü ailelerle var olur çünkü biliyoruz ki aileyi ihmal eden geleceğini kaybeder.

Bu temennilerle Aile Günü'nü gönülden kutluyor, tüm ailelerimizin sevgi, saygı, sorumluluk...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztunç...

17.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ta konteynerlerde yaşayanlara ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkürler değerli Başkanım.

Sayın Başkanım, depremin ardından afayla tafayla konuşup "Bir yılda konutları yapacağız." diyenler iki buçuk yıl geçti, hâlâ konutları yapmadılar, teslim etmediler. Kahramanmaraş'ta 50 bin kişi, on binlerce insan hâlâ konteynerlerde yaşıyor ve şu anda konteynerlerde yaşayanlara diyorlar ki: "Çıkın oradan, terk edin." "20 Hazirana kadar süre, 20 Haziranda konteynerleri terk edin." diyorlar. Hiç mi vicdanınız kalmadı? Çoluk çocuk, insanlar; ev yok, bark yok. Nereye gidecek bu insanlar? Sokağa mı atıyorsunuz? Bu mu sizin insanlığınız, vicdanınız, Hükûmetiniz, siyaset anlayışınız? Protesto ediyorum AK PARTİ'yi, kınıyorum sizi.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

18.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, terör örgütü PKK'nın kendini feshetmesi sürecine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Terörün bitirilmesi, emperyalizmin çıkarlarına hizmet edecek yapıların ortadan kaldırılması Demokratik Sol Parti olarak bizim de politik hedeflerimizin başında gelmektedir. Bu kapsamda, sürecin başından bu yana devletimizi ve iktidar iradesini temsil eden Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu duruş değerlidir. Terör örgütü PKK, kontrolündeki tüm unsurlarıyla birlikte kendini feshettiği konusunda samimiyetini ispat etmeli, sözde kararlarında eksik bırakılan silahların da teslim edileceğini net olarak açıklamalıdır. Yoksa Türkiye Cumhuriyeti devletinin tapusu niteliğindeki Lozan Antlaşması'nı Kürt-Türk ilişkilerini sorunsallaştıran bir metin olarak tanımlayıp 1924 öncesi anayasal düzeni referans alarak çizdiklerini iddia ettikleri sözde çözüm çerçevesi olsa olsa İmralı'da verdikleri fotoğrafı takacakları çerçeve olur. Devletimizin istediği ve beklediği sürecin pratik adı kayıtsız şartsız teslim olmaktır ve tüm silahları zaman geçirmeden teslim etmektir; başkaca bir yolu ve yöntemi de yoktur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çan...

19.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, 15 Mayıs 1919'da Hasan Tahsin'in cesaretiyle başlayan direnişe ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - 15 Mayıs 1919, İzmir'in işgal edildiği o kara gün büyük vatansever Hasan Tahsin işgal güçlerine ilk kurşunu sıktı, o kurşun sadece işgalcilere sıkılan bir kurşun değil teslimiyete ve esarete başkaldırıydı. 19 Mayıs 1919 sabahı Mustafa Kemal Paşa Samsun'a çıkarak bu başkaldırıya hayat verdi, ulusal mücadeleye dönüştürdü. Hasan Tahsin'in cesaretiyle başlayan direniş Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde halkın iradesine dönüştü. Bizlere düşen görev bu iradeye, bu bağımsızlık ruhuna sonsuza dek sahip çıkmaktır. Bu topraklar kurşunla yazılan bir destanın milletin kanıyla sulanmış hürriyet toprağıdır ve o destanın adı "Türkiye Cumhuriyeti"dir, tapusu Lozan'dır. Bu destanı yazanların aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyorum.

BAŞKAN - Sayın Aşila...

20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, terör örgütü PKK'nın aldığı fesih kararına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Terör örgütü PKK fesih kararı aldı. Soruyoruz: Yeni anayasa bu işin neresinde? Anayasa'ya eklenecek veyahut çıkarılacak maddeler hangileridir? Üniter yapımız korunacak mıdır? Yoksa Türkiye bir gece ansızın federasyonlaşacak mıdır? Daha birçok kaygımızın yanında bir kez daha altını çiziyoruz; haftada bir Rahip Brunson'ı hatırlatan, her vesileyle PYD, YPG'ye sahip çıkan Amerika Birleşik Devletleri bizim için dost değil açık bir tehdittir. Yeniden Refah Partisi olarak ülkemizde kan dökülmesine elbette karşı duracağız, hakiki ve samimi barış arayışlarına tabii ki katkı sağlayacağız ama Amerika ve İsrail'in her gün yeni bir sürümülle karşılaştığımız şeytani planlarına karşı da uyanık olmalı ve dik durmalıyız diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gül...

21.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'te kurulacak kilitli parke taşı üretim tesisine ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Siirt'e yeni bir hizmet kazandırmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Çevre ve Şehircilik Bakanımız Murat Kurum'la yapmış olduğumuz görüşmede kilitli parke taşı üretim tesisi için gerekli kaynağı sağladık. Siirt İl Özel İdaresi bünyesinde kurulacak bu tesisle kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması amaçlanmıştır. Kilitli parke taşı üretim tesisinde yıllık 180 bin metrekare üretim planlanmaktadır. Tek seferlik kurulum maliyeti 62 milyon TL olan kilitli parke taşı üretim tesisine yıllık 117 milyon TL kamu kaynağı tasarrufu sağlanacaktır. Bu projenin hayata geçmesindeki desteklerinden dolayı öncelikle Sayın Bakanımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.  
BAŞKAN - Sayın Akbulut...

22.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da tarım ve hayvancılığın ihtiyaçlarına ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım ve hayvancılık millî bir sektördür. Kamucu anlayışla üretime destek vermeliyiz, üretimi artırmalıyız. Örneğin, seçim bölgem Burdur'da da tarım ve hayvancılıkla geçinen birçok yurttaşımız var. İnsuyu Havzamızda muazzam derecede güzel fasulye yetiştiriliyor ama oraya hitap edecek bir konserve fabrikası yok, bunu yapmalıyız. Yine, batı bölgemizde, Çavdır'ımızda, Söğüt bölgemizde tüm dünyaya ihraç edilen domates yetiştiriliyor, seracılık faaliyetleri var ama üretimi daha kaliteli hâle getirecek, daha fazla artıracak salça fabrikalarına ihtiyacımız var. Şeker pancarı üreticilerimiz var, süt üreticilerimiz var; örneğin, bunların her ikisinin de üretimini artıracak çikolata fabrikalarının kurulmasına ihtiyacımız var. Yine, süt üreticilerimizi maliyete ezdirmemek için Et ve Süt Kurumunun Burdur'a gelmesine ihtiyacımız var. Amerikan tütününe değil Bucak'ın tütününe ihtiyacımız var.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

23.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Kuvayimillîye ruhunun yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türk milletinin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde kıvılcımını ateşleyen Kuvayimillîye ruhunun yıl dönümünü kutluyoruz bugün. 16 Mayıs 1919'da Balıkesir'de Kuvayimillîye ateşi yakılmış ve işgal altında olan milletimize umut ışığı olmuş ve heyecan yaratmıştır. O gün Balıkesir'de değil Türkiye'nin dört bir köşesinde bu heyecan, bu ruh hayat bulmuştur. Alacamesci'te 14 vatansever evladın bir araya gelerek yakmış oldukları bu Kuvayimillîye ateşi, Ayvalık'ta sıkılan ilk kurşunla meydanlara dökülmüş, Bandırma'da atılan son kurşunla zafere ulaşmıştır. Bugün Balıkesir halkı Ayvalık'ta, Soma'da, İvrindi'de ve birçok bölgede cepheye yılmadan, yorulmadan mücadele etmiş ve savaşmıştır. Bugün, Balıkesir halkının, Kuvayimillîyenin başkenti olan Balıkesir için talep ettiği istiklal madalyası vardır. Tüm siyasi partilerin ortak kararı olan, sivil toplum kuruluşlarının, akademisyenlerin desteklediği bu talebin bir an evvel karşılanmasını talep ediyorum Meclisimizden.

BAŞKAN - Sayın Hun...

24.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, 15 Mayıs Kürt dil bayramına ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir halkın dili onun kalbidir, varlığıdır. 15 Mayıs Kürt Dil Bayramı kutlu olsun. Kürtçe, bu toprakların en kadim dillerinden biridir. Ne yazık ki uzun yıllar boyunca yasaklara, asimilasyona ve inkâra maruz kalmıştır. Bugün hâlâ Kürtçe eğitim hakkı anayasal güvence altında değildir. Ana dilde eğitimin önündeki engeller devam etmektedir. Oysa ana dil, insanın kimliği, hafızası ve var oluşturmaya; ana dilde konuşmak, yazmak, öğrenmek ve üretmek bir lütuf değil temel bir haktır. Kürtçenin ve bu topraklarda konuşulan tüm dillerin özgürce yaşatıldığı, çok dilli, çok kültürlü ve eşit yurttaşlık temelinde bir Türkiye hayal değildir. Kürtçeye özgürlük, ana dilde eğitime anayasal güvence, dillerin eşitliği halkların kardeşliğidir. "..."<sup>1</sup>

BAŞKAN - Sayın Fırat...

25.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesi Mağaracık Mahallesi'nde alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Hatay'ın Samandağ ilçesi Mağaracık Mahallesinde acele kamulaştırma kararıyla halkın tapulu arazilerine el konularak TOKİ için alan açılmaya çalışılmaktadır. Samandağ halkının en büyük geçim kaynaklarından biri olan tarım arazilerine, zeytinlik ve narenciye bahçelerine el konulmaktadır. Samandağ halkı en demokratik hakkını kullanarak tepkisini dillendiriyor. Samandağlılar haksız olarak el konulmak istenen bahçelerinin, arazilerinin kamulaştırılmasını kabul etmemektedir. 6 Şubat depremini yaşamış, hâlen acıları taze olan halkımıza karşı, Mağaracık halkına karşı jandarma getiriliyor; dozerlerle arazilere girilerek zeytinlikler, narenciye bahçelerindeki ağaçlar yok edilmeye çalışılıyor. Bölgede yeterince hazine arazisi varken neden ısrarla tapulu araziler yok pahasına halkın elinden alınmak istenmektedir?

Samandağ halkının iradesini yok saymadan, mağdur etmeden mutlaka bir çözüm bulunması gerektiğini yetkililere yeniden hatırlatıyoruz, gereğinin yapılması için Meclisi de göreve çağırıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Baykan...

26.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Türkiye'de bugünlerde gerçekleşen uluslararası gelişmelere ilişkin açıklaması

---

<sup>1</sup> Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bugünlerde dünyanın gözü Türkiye'de. Antalya'da NATO Dışışleri Bakanları Zirvesi toplanırken Ankara'da Ukrayna lideri Zelenski Cumhurbaşkanımızla görüşüyor. Yine, İstanbul'da Ukrayna ve Rus heyetleri bir araya geliyor. Diğer taraftan, Hindistan ve Pakistan arasındaki gerilimin daha da artmaması adına devletimizin yaptığı girişimler ortada. Libya'da tarafların itidalli bir şekilde anlaşması için adımlar atılıyor. Yine, Suudi Arabistan'da Cumhurbaşkanımızın da on-line katılımıyla toplanan zirvede uygulanan Suriye yaptırımlarının kaldırılması konuşuluyor. Demışti ki zamanında Amerika Birleşik Devletleri'nin temsilcisi bir bayan: "Trump koltuğa oturmada, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Başkanını Ukrayna kriziyle ilgili devreye sokmalı." Biz de demıştik ki: "Dünyanın dört bir tarafında başı dara düşenlerin sığınağı Türkiye'dir. Başın düşerse dara Türkiye Cumhuriyeti devletini ara."

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O yüzden mi Kıbrıs bu hâlde!

BAŞKAN - Sayın Eyüboğlu? Yok.

Sayın Bilici...

#### 27.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, tutuklanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Geçtiğimiz gün Boğaziçi Üniversitesinde gözaltına alınan 97 öğrenciden 6'sı maalesef tutuklandı. Bu olay özelinde bir kez daha görüyoruz ki demokrasi, insan hakları ve özgürlüklerde gerileme son hız devam ediyor. Türkiye Demokrasi Endeksi'nde 103'üncü, Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 158'inci, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 117'nci, Ekonomik Özgürlükler Endeksi'nde ise 108'inci sırada. Avrupa Parlamentosunun son raporunda da değinilen bu hususlar sadece malumun ilanı oldu. Günün sonunda Türkiye resmîyetle hâlâ Avrupa Birliğine aday bir ülke olsa da bütün bunlar yüzünden 2018'den bu yana müzakereler fiilen durmuştu, eserlerinize gurur duyuyorum.

BAŞKAN - Sayın Hülakü...

#### 28.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, 15 Mayıs Kürt dil bayramına ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

15 Mayıs Kürt halkının diliyle, kimliğiyle ve hafızasına kurduğu direnişin simgesidir. 1932'de Hawar dergisiyle başlayan bu tarih, ana dil üzerindeki yasaklara ve inkârâ karşı verilen onurlu mücadelenin ifadesidir. Bir halkın dili yok sayılırsa o halk yok sayılıyor. Kürt halkı kendi ana dilinde eğitim alamamakta, dilini kamusal, hukuki ve kültürel alanda özgürce kullanamamaktadır. Bu durum sadece bir kültürel hak ihlali değil aynı zamanda siyasal bir gasptır. Bugün bir kez daha yine yineliyoruz: Kürtçe resmî dil olmalı, eğitim dili olarak tanınmalı, anayasal güvenceye kavuşturulmalıdır. Ana dil üzerindeki tüm yasaklar kalkmalı, bu toprakların çok dilli ve çok kültürlü yapısı kabul edilmelidir. Bu sebeple Kürt dil bayramını kutluyorum. "..."<sup>2</sup>

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

#### 29.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, sağlık astsubaylarına ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gülhane mezunu on yedi yıldır sağlık astsubaylığı yapan bir kardeşimiz bizlere ulaştı. Jandarma Genel Komutanlığında sağlık astsubaylarının branş dışı çalıştırıldığını; kantin, saymanlık muayene ve ihale komisyonlarında görevlendirildiklerini belirtti. Bakanlığa buradan sormak istiyorum: Bu kişiler devletimizin en fazla maliyetle yetiştirdiği ve donattığı kişiler ve mesleklerine bir adanmışlıkları var. Bu tür uygulamalar yapılarak neden bu kişileri mesleklerine küstürüyorsunuz? Neden donanımlı sağlık astsubaylarının mesleki yeteneklerinin körelmesine neden olan bu tür uygulamalara izin veriyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Sümer...

#### 30.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Gelir İdaresi Başkanlığının "beyanname gözetim çalışması" adı altındaki uygulamalarına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından son dönemlerde "beyanname gözetim çalışması" adı altında vergi mükelleflerine gönderilen yazılar ve bu süreçte vergi müfettişlerinin mali müşavirlerle doğrudan iletişime geçerek beyanlarının riskli olduğuna dair açıklama yapmadan düzeltme talep etmeleri meslek camiasında ciddi huzursuzluk ve tepkiye neden olmaktadır. Vergi Usul Kanunu ile mevzuatlar çerçevesinde sorumluluk bilinciyle hareket eden mali müşavirler, görevlerini büyük bir özveriyle yerine getirmeye çalışırken kapsamı belirsiz risk uyarıları mali müşavirlerin mesleki saygınlığını ve kamu nezdindeki güveni zedelemektedir. Mali müşavirler, denetim ve kontrol süreçlerine itirazlarının olmadığını, bu süreçlerin daha açık, şeffaf ve gerekçeli şekilde yürütülmesini, risk değerlendirme kriterlerinin kamuoyuyla paylaşılmasını, mükelleflerin ve meslek mensuplarının gereksiz yere baskı altında

<sup>2</sup> Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

birakılmamasını talep ediyorlar. İlgili bakanlıklar bu haklı talepleri yerine getirecek düzenlemeleri yapmalı. Tüm mali müşavirlerin sesi olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Ünver? Yok.  
Sayın Kaya...

### 31.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya ilçesi için taleplerine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Alanya ilçemizde "ölüm kavşağı" olarak da bilinen Demirtaş Kavşağı'yla alakalı iktidar temsilcileri yıllardır buraya köprülül kavşak yapma sözü vermişlerdi. Yumurta kapıya dayanınca da burasının Caretta caretaların yumurtlama alanı olduğunu söylemişlerdi. Sahada biz basın toplantısı yaptıktan sonra da bu sorunun giderildiğini ve projenin başlayacağını söylediler. Buradan iktidara sesleniyorum: Vatandaşlarımızı oyalamayı bırakın, net bir tarih verin. Bu proje ne zaman başlayacak, ne zaman bitecek? Ayrıca, Kargıcak ve Gazipaşa arasındaki kavşaklara bir an önce sinyalizasyon sistemi getirilmeli, aydınlatma eksiklikleri giderilmelidir. Yine, Alanya ilçemizin tropik meyve cenneti olan Uğrak Mahallemizde karayollarının dibinde kurulan taş ocağının köy yerleşim alanı dışına çıkarılmasını talep ediyoruz; bu taş ocağı zarar vermektedir.

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.  
Sayın Çömez, buyurun.

32.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, silah bırakma tartışmasına, birkaç ay önce Millî Savunma Bakanına verdiği soru önergesine, umut hakkı tartışmasına, bu sabah Libya'dan aldığı mesaja, 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ne ve lisanslı depoculuk problemine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.  
Saygıdeğer milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Günlerdir konuşuyoruz, tartışıyoruz, bir silah bırakma tartışmasıdır gidiyor. Bir taraf diyor ki: "Aslında çiçeklerle böceklerle bu işi karşılamamız lazım." Bir taraf da bizler gibi: "Türkiye'de yaşanan bu süreci millet adına sorgulayalım, neyin ne olduğunu anlayalım." Pek çok kereler sorduk ama cevabını alamadık. İktidarın Grup Başkan Vekili buradayken bir kere daha teyiden kendisine soru yöneltmek istiyorum: Bakın, Sayın Erdoğan'ın kendi ifadesidir: "PKK ve bütün unsurları..." Bu "bütün unsurları"ndan murat nedir, kasıt nedir; bunun mutlaka ve mutlaka açıklanması lazım. 2016 yılında zamanın Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü, bugünün MİT Başkanı Sayın İbrahim Kalın'ın yaptığı bir değerlendirme var. Bugün baktım, hâlâ Cumhurbaşkanlığı sitesinde duruyor bu konuşma, ifade aynen şöyle: "PYD ve YPG'nin 2003 yılında doğrudan PKK'nın lideri Abdullah Öcalan'ın talimatıyla kurulduğu herkesin malumudur." Bunu söyleyen bugün MİT'in başında. Öte yandan, diyor ki: "PYD ve YPG'nin tüzüğüne, organizasyon yapısına, eylem biçimlerine baktığınız zaman bütün bunların PKK tarafından ve şu anda da Kandil üzerinden koordine edildiği herkes tarafından bilinmektedir."

Şimdi sorumuz şu: Acaba bu unsurlar; Suriye'nin kuzeyinde yıllarca emperyalardan beslenmiş, desteklenmiş, eğitilmiş, donatılmış bu unsurlar silah bırakacaklar mı, bırakmayacaklar mı? Bu sorunun mutlaka ve mutlaka cevabının verilmesi lazım.

Öte yandan, birkaç ay önce Millî Savunma Bakanına bir soru önergesi verdim, dedim ki: Sayın Bakan, Türk Silahlı Kuvvetleri Suriye'nin kuzeyine müteaddit defalar operasyonlar gerçekleştirdi. Teker teker saydım operasyonları ve bu operasyonlar esnasında şehit olan askerlerimizi de dile getirdim. Bu operasyonlarda bu kadar sayıda askerimiz şehit oldu mu? Bunlar neden şehit oldu ve biz bu operasyonları hangi gerekçeyle yaptık? Her zaman olduğu gibi, Değerli Başkanım, Millî Savunma Bakanı cevap verme zahmetinde bile bulunmadı fakat bugün Sözcü gazetesinin manşetinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Suriye'nin kuzeyine yapmış olduğu operasyonlarda hayatını kaybeden, şehit olan askerlerimizin sayısının 230'u bulunduğu ifade edildi. Şimdi, bütün bunları yan yana koyduğumuzda, PKK'nın uzantısı niteliğinde kurulduğu bugünün MİT Başkanı tarafından ifade edilmiş bir terör örgütü silah bırakacak mı, bırakmayacak mı? Bunun mutlaka ve mutlaka cevabının verilmesi lazım. Öte yandan, yine sordum, yine cevap istiyorum: Cezaevlerinde bulunan PKK'lı teröristlere -bunların toplam sayısının 7 bin olduğu ifade ediliyor- bir af hazırlığı var mı, bununla ilgili herhangi bir çalışma yapıyor musunuz? Bir son sorum da umut hakkı tartışması. Teröristbaşı cezaevinden çıkacak mı ve çıkarsa buna hazırlamış olduğunuz bir konut ya da bir düzen var mı? Bunlarla ilgili toplumun ciddi manada kaygıları ve soru işaretleri var. Diğer kaygıları dün dile getirdiğim için bugün tekrar etmeyeceğim. Bununla ilgili kamuoyuna bir açıklama yapmanız icap eder; çiçekle, böcekle nutuk atarak bu süreci yürütmeye lütfen çalışmayın.

Az önce bir sayın milletvekili AKP iktidarı döneminde dış politikadaki başarılarından bahsetti, tam da bu esnada Libya'da ne kadar başarılı işler yaptığımızı söyledi. Fakat ben bu sabah Libya'dan bir mesaj aldım, şu anda Libya'da, orada birkaç şehirde bin civarında vatandaşımız mahsur kalmış çatışmalardan dolayı. Hani biz bütün Orta Doğu'yu yönetiyorduk ya, Suriye'nin Fatih'idik ya, Libya'da ne istersek o oluyordu ya; şu anda bin vatandaşımızı Libya'dan tahliye edemiyoruz. Bir kısmının bende isimleri var, telefonları var, Dışişleri Bakanlığı hakikaten ilgilenenlerse hepsinin detaylarını vereyim, otellerinin adreslerini de vereyim; lütfen orada mahsur kalmış, çıkamayan Türk vatandaşlarına sahip çıksınlar. Demek hakikaten çok güçlüler, Orta Doğu'nun Fatih'isiniz, Libya'da her şeye siz karar veriyorsunuz -bakın, size birçok kereler destek de olduk oraya gönderilecek olan askerî unsurlarla ilgili- madem bu konuda hakikaten o noktadasınız, lütfen vatandaşlarımıza sahip çıkın, hepsinin kaldığı otelleri ve adresleri bende mahfuz; ne olursunuz vatandaşlarımıza sahip çıkın.

Öte yandan, dün 14 Mayıs Dünya Çiftçiler Günü'ydü ve çiftçilerimizin sorunları burada değişik şekilde ele alındı ve muhtelif milletvekillerimiz son derece saygın değerlendirmeler yaptılar. Tabii, çiftçilerimizin ne durumda olduğunu hepimiz biliyoruz. Bakın, AK PARTİ iktidarı döneminde çiftçi sayısında inanılmaz bir azalma söz konusu oldu. Şu anda gençler çiftçilik yapmıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çiftçi yaşı ortalama 58, hayvan yetiştiricisi yaşı ortalama 56 ve şu anda çiftçi sayısı yarıya düşmüş durumda. Köyler boşaldı ve -Balıkesir'i bildiğim için söylüyorum- arazilerin üçte 1'i sahibi belli olmayan şirketlere satılıyor. İstanbul'dan koltuğunun altında dosyaları alan geliyor ve Balıkesir'deki birçok arazi satıldı.

Bu arada çiftçi borçlarına baktım, rakamları vereyim. Bakın, geçen yılın mart ayında çiftçilerin bankalara olan borcu 651,6 milyar lira, bu yılın mart ayında aynı borç 970,1 milyar lira. Bakın, çiftçi borç batağı içerisinde, sebebi ne? Sebebi, çiftçinin girdi maliyeti inanılmaz bir şekilde arttı. İktidara geldiğiniz gibi ilk yaptığınız şey gübre fabrikalarını satmaktı. O dönemde nasıl itiraz ettiğimi bilenler, hatırlayanlar mutlaka çıkacaktır. Bugün gübre maliyet aldı başını gitti, mazot maliyeti ona keza, zirai mücadele ilaçlarının maliyeti aldı başını gitti. Yerli tohumla ilgili, ata tohumuyla ilgili hiç bir şey yapmadınız; sulamayla ilgili doğru bir adım atmadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Başkanım.

Şu anda çiftçi inim inim iniyor. Dolayısıyla çiftçinin meselesini ciddiye alın ve çiftçimizle ilgili yapmanız gerekenleri yapın.

Son olarak önemli bir konudan bahsedeceğim. Bakın, tarımda yaşanan önemli problemlerden bir tanesi de lisanslı depoculuk problemidir. Maalesef, AK PARTİ iktidarı döneminde lisanslı depoculuğa yeterince ehemmiyet ve önem verilmediği için çiftçimiz hâlâ sıkıntı yaşıyor. Geçen yıl yaşadığım bir olayı anlatacağım: Balıkesir'de çiftçimiz TMO'nun silolarına ürünlerini koyamadığı için on binlerce ton buğday toprağa gömüldü ve ben ne yaptım? Gittim, bu buğdayların yerini tespit ettim, fotoğraflarını, videolarını çektim, ilgili birimlerden bilgi almaya çalıştım ve bana ne dediler biliyor musunuz? "Çok miktarda buğdayımız maalesef çürüdü." Bir daha söylüyorum, çürüdü Türkiye'nin her yerinde ve ben bunu Türkiye'yle paylaştım. Bu ülkenin Tarım Bakanı kalkıp bana telefon edip "Sayın Vekil, bir şey söylüyorsunuz ama..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bitirelim, hayırlı çalışmalar diliyorum.

Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Başkanım.

Evet, ben de herkese hayırlı çalışmalar diliyorum ve soru önergelerime hayırla cevap vermelerini bekliyorum iktidar cephesinin.

Bana cevap vermek yerine mahkemeye vermiş, benimle ilgili tam 46 sayfa bir şikâyet dilekçesi vermiş; buğdayları çürüten benmişim gibi, Türk tarımını çürüten benmişim gibi, Türk çiftçisini batıran benmişim gibi gitmiş, mahkemeye şikâyet etmiş. Allah'tan bu ülkede hâlâ hâkimler var da dün tokat gibi bir cevap vermiş ortaya koyduğum belgelerle, çok da iyi bir karar vermiş ve maalesef -daha doğrusu onlar için maalesef, Türk hukuk sistemi için hayırlı bir gelişme- bu reddedilmiş.

Son bir şey daha söyleyeceğim size, o çok önemli bir konu. Bakın, bundan bir süre önce Mardin'de, Kızıltepe'de -az önce bahsettiğim şekilde- lisanslı depolarda bir sahtekârlık tespit ettim ve kalktım bunu soru önergesi olarak verdim, dedim ki: "Lisanslı depolara milletin emanet edilmiş buğdayları çalınmış Sayın Bakan. 1 milyar liradan fazla buğday..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Son bir cümlem, bitireceğim, söz veriyorum Başkanım. Lütfen, istirahat ediyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Lisanslı depolardan millet adına oralara toplanmış buğdaylar çalınmış ya, böyle bir şey olur mu? Tam 1,5 milyar liralık buğday çalınmış ve ben bunu ilan ettim, soru önergesi verdim, verdiğim soru önergesine her zaman olduğu gibi cevap yok ama Allah'tan yerel birimler, herhâlde Parlamentoda bu konu gündeme geldi, ciddi olabilir diye üzerine gitmişler ve neticede 9 kişi tutuklandı. Allah aşkına, bu memlekete sahip çıkın, bu ülkeye sahip çıkın, Türk çiftçisinin hiç olmazsa buğdayına sahip çıkın. Devlete emanet edilmiş buğday çalınıyorsa vay bizim hâlimize diyeceğim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O lisanslı depoculuk da 42 ilde var, başkasında yok.

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun.

33.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Türkiye'nin içinde olduğu değişim ve dönüşümlerin hangi noktada olması gerektiğine, çünkü birleşimde kabul edilen grup önerilerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgemizin değişmekte olduğu, dünyanın değişmekte olduğu bir süreçte ülkemizin de elbette bu değişimlerle karşı karşıya olduğu ve bu değişimlerden payına düşeni almak üzere olduğu bir süreci hep beraber yaşıyoruz. Tabii, bu değişimlerin sağlıklı yürütülebilmesi için bu konuların, bu değişim süreçlerinin, hem bölgemizde hem de dünyada meydana gelen gelişmelerin mutlaka ve mutlaka bu Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün parti gruplarıyla enine boyuna değerlendirilip tartışılması gereken bir süreçten geçiyoruz çünkü bölge ve dünya değişirken Türkiye'nin de olumsuz manada değişmesini istemiyorsak yapmamız gereken, ortak akılı burada ortaya çıkarmamız gereken bir durumla karşı karşıyayız.

Cumhur İttifakı'nın söylem ve dilinin çok dışında bir süreci yaklaşık altı yedi aydan beri yaşadığımızı hep beraber görüyoruz. Elbette bu değişimin iç dinamikleri olduğu kadar dış dinamiklerinin de olduğunun farkındayız. Bu meseleyi sadece "Teslim olsunlar, örgüt kendini feshetsin, bir mesele kalmasın yani geldiler, feshettiler ve pişman oldular." kolaycılığıyla bu topluma, bu millete anlatmakla bu meselenin gerekli ehemmiyeti görmeyeceğini ve sorunlarımızı örtbas edeceğini de görmek lazım. Bu vesileyle, Türkiye madem bir değişim ve dönüşüm içerisinde, o zaman birkaç başlıkta bu değişim ve dönüşümlerin hangi noktada olması

gerektiğine dair kanaatlerimizi iktidar partisiyle paylaşmak istiyoruz çünkü iktidar partisi uzun süredir Türkiye'nin yönetimini Meclisin dışına taşıyıp Meclisi ikinci plana atmaya çalışmakta. Biz de tam bu sebeple bu meselelerin yerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğunu her vesileyle hatırlatmaya çalışıyoruz. Elbette bu meselelerin Irak ve Suriye'de Amerika ve İsrail tarafından oluşturulmak istenen güvenlik koridoruyla da yakından ilgili olduğunu çok iyi biliyoruz. Dolayısıyla burada ülkemizin, milletimizin ve bölge ülkelerinin menfaatini düşünecek bir aklı da ortaya koymamız gerekir.

Yapılması gereken işlerden bir tanesi... Bu barış süreciyle beraber Türkiye Cumhuriyeti'nin kurumsal kapasitesinin yeniden inşa edilmesi gereken bir süreçten geçiyoruz. Dolayısıyla kamu kurumlarının kurumsal kültürü; ehliyet, liyakat ve partizanlığa son veren ve gerçekten bu kurumsal kültürü ortaya çıkaracak bir kamu yönetimi anlayışını artık egemen kılmanın zamanı geldi çünkü partizanca uygulamalarınız, ehliyet ve liyakatten uzak atamalarınız bu devletin kurumsal kapasitesini yerle bir etmek üzere.

Yine bir diğer önemli husus, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin yol açtığı denge ve denetim boşluklarını burada oturup konuşmamız gerektiğini bir kez daha ifade ediyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu çalışma tarzının hal olmadığını artık sizler kabul etmeseniz bile kamuoyu yakından görüyor. Bakanlar Kurulundan gelen kanunların görüşüldüğü bir yer olmaması lazım Türkiye Büyük Millet Meclisinin. Türkiye Büyük Millet Meclisi, saray bürokrasisinin siparişlerini karşılayan bir kurum değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu ülkeyi yöneten yürütme erkinin nasıl yönetmesi gerektiğini Türkiye Büyük Millet Meclisinde koyduğu yasalarla belirleyen ilk ve nihai kurumdur. Dolayısıyla bu kapsamda, buraya gelen kanun tekliflerinin saraydan ısmarlama kanun teklifleri olmaması, burada milletvekillerince hem o kanun teklifi verilmeden önce gruplar arasındaki bir diyalog hem de kanun tekliflerinin komisyonda ve Genel Kurulda müzakere edilerek, sadece oylama esnasında içeriye girip el kaldırıp el indirme şeklinde bir yasama tekniğinin bu Meclise yakışmadığını ve buna da asla müsamaha göstermeyeceğimizi buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bu vesileyle, dün engellilerle ilgili YENİ YOL Grubu olarak vermiş olduğumuz önerenin Meclis iradesiyle kabul edilmiş olması iktidar partisinde bir paniğe yol açtı ve âdeta ne yapacaklarını şaşırdılar. Oysa demokrasilerde iyilik kimden gelirse gelsin aslolan ona uymaktır. Nasıl sorumlu bir muhalefet anlayışı iktidardan gelen iyi işleri desteklemeyi gerektiriyorsa sorumlu bir iktidar anlayışı da muhalefetin ortaya koyduğu doğru ve yapıcı tavsiyeleri dikkate almayı gerektirir ama her ne hikmetse Adalet ve Kalkınma Partisi "İyilik muhalefet partilerinden gelse bile altında bizim imzamız yoksa biz bunu kabul edemeyiz." diyerek dün Türkiye Büyük Millet Meclisinde iktidar partilerinin yapmadığı bir usulle Meclisi kapatmak şeklinde bu konuyu engellemeye çalıştılar. Bu, hazırlıksız yakalandıklarının bir işaretiydi çünkü saraydan onay almadan Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarını yürütemediklerinin bir göstergesi olarak maalesef ortaya çıktı. Dolayısıyla buradan bir kez daha ifade etmeye çalışıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Biz, YENİ YOL Grubu olarak, diğer muhalefet partileriyle birlikte, sorumlu bir muhalefet anlayışıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını sizlere rağmen artırma gayreti hususunda üzerimize düşen vazifeyi sonuna kadar yapacağız. Ya Türkiye Büyük Millet Meclisine hak ettiği itibarı hep beraber kazandıracamız ya da sizi sık sık bu kanunları size gönderenlere karşı mahcup etmek konusunda da asla geri durmayacağımızı bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bir diğer önemli husus, Türkiye Büyük Millet Meclisi iktidarlara denetleyemiyor. Denetleyememesinin en önemli sebeplerinden bir tanesi de yasamanın yürütmeye bağlı bir şekilde çalışmak mecburiyetinde kalmasıdır. Dolayısıyla aslında iyi bir iş yapan yürütmenin de iyi yaptığı işlerin ortaya çıkabilmesi için Meclisi denetim ve denge fonksiyonuna yeniden kavuşturmamız gerekir. Bu yeni süreçte denge ve denetlemeyle ilgili bu hususları da hep beraber konuşmamız gerektiğini buradan bir kez daha ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Son bir dakikayla toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun toparlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bir diğer husus yargı bağımsızlığı. Bugün, artık yargının harekete geçtiği her konuda toplumda "Bu bir siyasi operasyondur." algısı oluşmaya başladı. Bakın, sizin kendi milletvekilleriniz bile sekiz yıldan beri içeride tutuklu bulunan, davaları devam eden Selahattin Demirtaş'la ilgili "Madem örgüt kendini feshetti, o hâlde artık yargılanmasının koşulları ortadan kalkmıştır." gibi beyanatlarda bulunuyorlar. Bu da aslında tam da sekiz yıldır yürümekte olan bu soruşturmanın hukuki değil siyasi operasyonlar olduğunun sizlerin itirafı olarak gündeme geliyor. Herhâlde birkaç ay sonra süreç artık normale döndü; Ekrem İmamoğlu ve arkadaşlarının da artık suçlanmasına, yargılanmasına gerek kalmadı diye milletvekillerinizden itiraflar duyarsak şaşırmamak gerekir.

Bu ve benzeri konuları burada konuşmamız lazım. Türkiye yeniden dönüşürken dönüşümün adresinin Türkiye Büyük Millet Meclisi olması gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kaya.

## V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

### A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri Genel Kurulu izlemektedirler, kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç.

#### IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, 15 Mayıs Hava Şehitlerini Anma Günü'ne, Hasan Tahsin'in şehit düştüğü günün yıl dönümüne, Kırım Türklerinin ana yurtlarından sürgün edililişinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden necip Türk milleti; "Biz sabahları tanla güneşi/Geceleri yıldızlarla ayı taşıdık kanatlarımızda/ Başka ülkelerin çelik kuşları, kanatlarına takıp kara bulutları ülkemizin aydınlığını karartmasın diye..." 15 Mayıs Hava Şehitlerini Anma Günü vesilesiyle, Türk milletinin bağımsızlığı, istiklali ve selameti uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizi minnet, rahmet ve şükranla yâd ediyorum. Gökyüzünü yurt bilen, mavi vatanımız olan semalarda şanlı bayrağımızı dalgalandırmak için görev başında şehit düşen her bir evladımız milletimizin gönlünde ebediyen yaşayacaktır. Onların kahramanlıkları, fedakârlıkları ve görev aşkı sadece Hava Kuvvetlerimizin değil, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve aziz milletimizin onur nişanesi olmuştur.

Bizler biliyoruz ki vatan sadece toprakta değil gökte de korunur. Hava sahamızın güvenliği millî becamızın ayrılmaz bir parçasıdır ve bu güvenlik, göğün derinliklerinde gözünü kırpmadan nöbet tutan, gerektiğinde canını hiç düşünmeden veren kahraman pilotlarımız, teknisyenlerimiz ve hava personelimiz sayesinde sağlanmaktadır. Şehitlerimizin emanetine sahip çıkmak, onların aziz hatırasını yaşatmak ve bizlere miras bıraktıkları değerleri korumak en büyük görevimizdir. Bu görev, sadece askerî bir sorumluluk değil aynı zamanda milletçe üstlendiğimiz kutsal bir vefadır.

Bu duygu ve düşüncelerle, bir asker kızı olarak, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm şehitlerimizi ve ebediyete irtihal eden gazilerimizi rahmetle anıyor, onların yolunda yürümeye ant içmiş bir millet olarak saygılarımı sunuyorum. Şehit ailelerimize sabır, gazilerimize sağlık ve huzur diliyorum. Şehitlerimizin ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Türk milletinin hürriyet aşkının simgelerinden biri olan büyük bir vatan evladını, Hasan Tahsin'i İzmir'in işgaline karşı ilk kurşunu sıkarak işgale başkaldırdığı ve kahramanca şehit düştüğü günün yıl dönümünde rahmet, minnet ve şükranla anıyorum. 15 Mayıs 1919 sabahı emperyalist işgal gemilerinin gölgesinde İzmir'in bağrına saplanan hançere karşı bir vicdan feryadı yükseldi, o feryat Hasan Tahsin'in silahından çıkan ilk kurşundu. O kurşun, teslimiyeti reddeden bir milletin yeniden şahlanişının habercisi, bağımsızlık meşalesini tutuşturan ilk kıvılcım oldu. Hasan Tahsin sadece bir gazeteci değil fikirleriyle, cesaretiyle ve eylemiyle Anadolu'nun direniş ruhunu ateşleyen bir öncüdür. Onun şehadetinde saklı olan kararlılık Millî Mücadele'nin ruhunu temsil eder. O gün İzmir sokaklarında dökülen kan Anadolu'nun dört bir yanında düşmana karşı yükselen iman dolu sesin ön sözüdür. Bu vesileyle, başta Hasan Tahsin olmak üzere Millî Mücadele kahramanlarımızı rahmet ve minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak, 18 Mayıs 1944 günü Kırım Türklerinin katil Sovyet rejimi tarafından vagonlara hapsedilerek ana yurtlarından sürgün edililişinin yıl dönümünde, yapılan bu soykırımı kınıyor, hayatını kaybeden şehitlerimizi rahmetle ve minnetle yâd ediyorum. Tarih boyunca Türk milleti olarak hep mazlum milletlerin yanında yer aldık, canhıraş mücadele ettik ve günümüzde de dünyanın neresinde zulme uğramış insan varsa yanındayız. İrk, din, dil, mezhep ayrımı yapmadık, yapmıyoruz, yapmayacağız.

Bu vesileyle, Allah bize her daim zalimle mücadele edebilecek gücü versin diyor, Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 15 Mayıs Kürt dil bayramına, mikrofonun kapanmasına, önceki dönem Ankara Tabip Odası Temsilcisi Doktor Ayşe Uğurlu'ya, Nekbe'nin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 15 Mayıs Kürt dil bayramı. Evet, nice kadim dil gibi Kürtçe de bu coğrafyanın kadim dillerinden biri ama bu ülkede Kürtçeye dair çokça yasaklama olduğunu, Kürtçenin gerçek anlamda büyük baskı ve asimilasyon politikalarıyla bu coğrafyadan silinmek istendiğini de çok iyi biliyoruz. 2014'ten bu yana Türkiye'nin batı illerinde en az 50 kişi bu gerekçelerle saldırıya uğradı; bunlardan 5'i yaşamını yitirdi, 20'si ise yaralandı. Kaş'ta, İstanbul'da, Sakarya'da, Ankara'da, Manisa'da, Ordu'da, Uşak'ta, Kocaeli'de, Afyon'da ve daha birçok yerde bu saldırılar oldu. Bu ülkede Kürtçe konuşan çocuklar öğretmenler tarafından dövüldü, zorunlu askerlikte Kürtçe konuşan askerler tartaklandı, üniversitelerde Kürtçe müzik dinleyenler gözaltına alındı, sokakta Kürtçe müzik yapanlar saldırıya uğradı. Yetmedi, Çanakkale'de 74 yaşındaki Ekrem Yaşlı Kürtçe konuştuğu için soda şişesiyle saldırıya uğradı ve ona saldırı yapan kişi cezai ehliyeti yok diye cezasızlıkla yüz yüze bırakıldı. Edirne'de bir asker Kürtçe eğitim talebini desteklediği için saldırıya uğradı ama yargılanan yine o asker oldu. Yani aslında sokakta, cezaevinde, mahkeme salonunda, kamusal alanda Kürtçeye dönük yok sayma, bastırma ve kriminalize etme politikası sistematik bir şekilde uygulandı, uygulanmaya da devam ediyor. Cezaevlerinde binlerce tutsak Kürtçe konuştuğu için disiplin cezaları aldı. Kürtçe yazılmış kitaplara, mektuplara erişim engeli getirildi. Kürtçe şarkı söyleyen tutuklulara infaz yakma cezası verildi. Mahkeme salonlarında Kürtçe savunma yapmak isteyenlere "Bu dil anlaşılmıyor." denildi, tercüman yokluğu gerekçesiyle reddedilen savunmalar "Artık tercüman ücretini sanık ödesin." denilerek yeni bir baskı aracına döndü. Bugün hâlâ bu Mecliste de ne yazık ki Kürtçe konuştuğumuzda mikrofonlarımız kapatılıyor.

Değerli milletvekilleri, bu bir tutumdur aslında; bir halkın diline, kimliğine, varoluşuna dönük bir yaklaşımdır, bu yaklaşımın doğru olmadığını ifade etmek istiyorum. Bugün bu ülkede Kürt olmak, Kürtçe konuşmak hayatı tehdit eden bir mesele olmaktan hızla çıkarılmalıdır. Bu, bir demokrasi ayıbıdır; bu, bir insan hakları ihlalidir; bu, bir hakkı yok sayma girişimidir ve büyük bir utançtır. DEM PARTİ olarak bu saldırıların artık sonlandırılması için Meclisin gerçekçi, yapıcı ve acil adımlar atması gerektiğini tekrar hatırlatıyoruz. Kürtçe bu toprakların en kadim dillerinden biridir; her yerde konuşulmalı, öğrenilmeli ve öğretilmelidir, yaşanmalıdır, yaşamın dilidir çünkü. Bu Meclis bu saldırıların hesabını sormalı ve cezasızlık politikalarının önüne geçmelidir. Bugün artık farklı bir aşamadayız. Silahların, çatışmaların, acıların, kayıpların geride kaldığı; diyalogun, karşılıklı güvenin ve demokratik çözüm iradesinin öne çıktığı yeni bir sürecin eşliğindeyiz. Bu fırsatı heba etmeden, onarıcı ve yapıcı bir yaklaşımla geleceği birlikte kurmakla yükümlüyüz. Bugün yurttaşlarımız ana dilde eğitim hakkını, kamu hizmetlerine ana dilde erişimi, eşit yurttaşlık temelinde bir yaşamı talep ediyorlar. Bu talepler bir toplumun temel haklarını dillendirmesidir. Kriminalize edilmesi, yok sayılması doğru değildir.

Artık inkâr politikalarının, asimilasyon ve dil üzerindeki baskıların tarihe karışmasını istiyoruz. Demokratikleşme yalnızca siyasi bir tercih değil aynı zamanda toplumsal barışın, adaletin ve ortak geleceğin zemini olmak zorundadır. Unutmayalım hangi siyasi partiden gelirsek gelelim çözümün parçası olmak, demokrasiyi güçlendirmek, halklarımızın birlikte eşit ve özgür yaşadığı bir Türkiye'yi inşa etmek için seçildik ve bu Mecliste görev yapıyoruz. Amacımız çatışmaların değil diyalogun konuşulduğu, yasakların değil hakların tanındığı bir ülke yaratmaktır. Buna bu Meclisten başlamamız gerekiyor.

Bir çağrı da halkımıza yapmak istiyoruz: Kürtçe'ye sahip çıkmak aynı zamanda onurumuza sahip çıkmaktır. Bu dili konuşmaktan, öğretmekten, öğrenmekten ve eşit yurttaşlık temelinde bunu yasal olarak istemekten tabii ki vazgeçmeyeceğiz çünkü bir halkın dili onun onurudur, yaşamıdır. Onurlu yaşam mücadelemizi sonuna kadar yükseltecek, bu yaşamı hep birlikte kuracağız.

"..."<sup>3</sup>

(Mikrofon kapandı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Kürt dil bayramı kutlu olsun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın vekiller...

Evet, yine mikrofonumu kapattınız, gözden kaçmadı Sayın Başkan, kayıtlara geçsin. Bugünlerin geride kalacağı umudunu tekrar dillendirmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Umarım bir gün bu Mecliste Kürtçe konuştuğumuzda mikrofonlar kapatılmayacak.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O gün hiç gelmeyecek.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Mikrofonlar kapatılmayacak ve her halkın bu Mecliste kendi diliyle birbirine sesleneceği günleri de birlikte inşa edeceğimize olan inancımı yenilemek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli vekiller; şimdi, önceki dönem Ankara Tabip Odası Temsilcisi Doktor Ayşe Uğurlu, Ankara Kadın Platformu adına bir basın toplantısı, basın açıklaması yaptığı için bir soruşturma sonucunda görevinden uzaklaştırıldı. Yaptığı basın açıklamasının konusu, açlık grevinde olan Ebru Timtik ve Aytaç Ünsal'ın aslında yaşam hakkını korumaya dönüktü; kritik eşiğe gelen sağlık durumlarına, pandemi hastanesine sevk edilmelerine, mahkûm koşullarının uygun olmamasına ve zorla müdahale ihtimaline karşı aslında kamusal bir uyarı, sağlık, hukuk ve insan haklarının ortak bir iradesiydi. Ama ne oldu? Ne yazık ki hızla bir soruşturma açıldı. Bu soruşturma sadece idari bir soruşturma değil aynı zamanda Cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla adli bir süreç başlatıldı ve sonuçta görevinden de uzaklaştırıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hâlâ 2025 yılında bu soruşturmalarla insanların en temel haklarını kullandıkları için mesleklerini yapamaz hâle gelip görevlerinden uzaklaştırılmış olmalarını kabul etmediğimizi ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, bugün aynı zamanda 15 Mayıs 1948 Filistin halkının sürgün edilmesinin yıl dönümü yani Nakba'nın yıl dönümü. Nakba sadece geçmişte yaşanmış ve bitmiş bir trajik olay değil bugün de devam etmektedir. Bugün hâlâ Filistin halkı kuşatma, abluka, zorla göç, yoksulluk ve soykırımla yüz yüzedir, bir soykırım yaşamaktadır. Gazze'de, Batı Şeria'da, diasporada süren büyük bir direniş var. Biz, Filistin halkının aslında bu direnişinin sadece Filistin halkıyla sınırlı olmadığını; tüm halkların, ezilenlerin, özgürlük isteyenlerin ortak onuru ve ortak mücadelesi olduğunun altını çizmek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan selamlayıp.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu bağlamda, Filistin halkının işgale, sömürüye, zorla yerinden edilmeye ve soykırıma karşı yürüttüğü mücadeleyi destekliyor, İsrail'in uluslararası hukuku hiçe sayan saldırgan politikalarını ve soykırım siyasetini en güçlü şekilde kınadığımızı ifade etmek istiyoruz.

Bugün Orta Doğu'da barışın yegâne çözüm adreslerinden biri de Filistin halkının haklarına kavuşmasıdır. Buradan bütün Filistin halkını ve mücadele edenleri selamladığımızı, soykırımda yaşamını yitiren herkesi rahmetle, minnetle andığımızı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun Sayın Günaydın.

<sup>3</sup> Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, ekonomiye, Siber Güvenlik Yasası'na ve 31 Mart seçimlerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, evet, Türkiye'de yarım saatte, bir saatte gündemin değiştiği günleri yaşıyoruz. Âdeta olağan dışılık memleketin rutini hâline gelmiş.

Siyaset dünyasında böyle bir durum var iken diğer tarafta milyonlarca yurttaş ekonominin, yoksulluğun, açlığın pençesinde inim inim inliyor ve her gün bize "Bizim sorunlarımızı unutmayın." nidaları geliyor. Bazı verileri paylaşayım sizinle. 4 kişilik ailenin açlık sınırı Nisan 2025 tarihi itibarıyla 23.590 TL'ye çıktı; 23.590 TL, 4 kişilik ailenin açlık sınırı. Peki, bu memlekette asgari ücret yani bir yıl boyunca hiç değişmeden devam edecek olan 22.164 TL ilk dört ayda ne kadar eridi, biliyor musunuz? İlk dört ayda 2.953 TL eridi. Yani milyonlarca asgari ücretli, milyonlarca emekli, yalnızca en düşük emekli aylığı alanlar değil, ortalama emekli aylığı alanlar da dâhil olmak üzere 8 milyon emekli açlık sınırının altında yaşıyor. 12 milyon işsiz var ve toplamda 30 milyon yurttaşımız bu memlekette açlık sınırının altında yaşıyor. Ne gam! Sizler Türkiye'de oluşturduğunuz başka gündemlerin içerisinde ekonomiyi unutturmaya çalışıyorsunuz, devam ediyorsunuz.

Rakam veriyorum gene size: 2003'ten bu yana TÜİK'e göre -TÜİK'in neyin kısaltması olduğunu biliyorsunuz, resmî kısaltmadan değil gerçek kısaltmadan bahsediyorum- ortalama fiyatlar 26,3 kat artmış, gıda fiyatları 39,3 kat artmış. Dolayısıyla bütün bu tablo 30 milyon yurttaşımızı açlık sınırının altında âdeta mutfağında çorba kaynatamaz duruma getirmiş.

Peki, zaten bozuk olan bu ekonomide 19 Mart darbesinin sonuçları ne oldu? Gözünüzü kırpmadan 60 milyar doları yaktınız. Yani "Vatandaşın sorunlarını çözmek için mi bu kaynağı kullanalım yoksa Cumhurbaşkanlığı seçiminde bizi yeneceği muhakkak olan Ekrem İmamoğlu'nu hapiste mi tutalım?" sorusuna "Ekrem İmamoğlu hapiste olsun yeter ki vatandaşın sürünmesinde bir sakınca yoktur, rızamız vardır." diye yanıt veriyorsunuz.

Bakın, biraz daha detay vereyim: Ticari kredilerdeki 195 milyar TL'lik takipteki alacak bakiyesi bir haftada 30 milyar TL artarak 225 milyar liraya çıkmış. Bireysel kredilerdeki takip 145 milyar TL'den 162 milyar TL'ye çıkmış. İnsanlar artık bireysel kredi kartlarının asgari tutarını bile ödeyemiyorlar, bireysel kredi kartlarındaki takip inanılmaz ölçüde zıplamış. Siz bunlar olur iken neye kafayı takıyorsunuz? Yaklaşık bir buçuk ay evvel Siber Güvenlik Yasası çıkarttınız, biz bugün o yasayı Anayasa Mahkemesine götürdük. Peki, ne çıkarttınız? Dediniz ki: "Hâkim kararı olmaksızın ben bir eve, bir konuta, bir kamu kurumuna girerim." Ee? "Dijital materyallerin tamamına arama yaparım, kopyalama yaparım, el koyarım." Ne olmaksızın? Hâkim kararı olmaksızın. Arkadaşlar, biz buna hukuk mu diyoruz, biz buna adalet mi diyoruz? Memleketin ordusunun siber odalarına geçmişte böyle girilmemiş miydi? O girenleri "çetecilikle" suçlamıştınız. Şimdi, neyin altyapısını yapıyorsunuz, söyleyeyim size: Siber sızıntı iddiasında bulunan gazeteciye iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası öngörüyorsunuz. Yahu, size ihbarda bulunan gazeteci mi suçludur? Bu ihbarı alıp siber sızıntıyı önlemek mi marifettir yoksa gazeteciyi hapse atmak mı marifettir? Bir taraftan "demokratikleşme" diye bağırıyorsunuz, bir taraftan memleketi çağ dışı uygulamalarla hukukun dışına çekiyorsunuz.

Tabii, bir de bunun üzerine bir şey söyleyelim: 2024'ün 31 Martı sizi bir gerçekle karşılaştırdı. Cumhuriyet Halk Partisinin il ve büyükşehir sayısı 21'den 35'e çıktı bu tarihte, sizin il ve büyükşehir sayınız 39'dan 24'e düştü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - AKP'nin il ve büyükşehir sayısı 39'dan 24'e düştü. On yıl evvel Büyükşehir Yasası çıkararak, ölçeği büyüterek kazanamadığınız belediyeleri böyle almaya çalıştınız; aradan on yıl geçti, ölçek meselesi de sizi kurtaramadı. Dolayısıyla büyükşehirleri ve illeri de kaybettiniz. Şimdi çıkmış Recep Tayyip Erdoğan diyor ki: "Buralarda yeni düzenlemeler getireceğiz. Yerel yönetimlerin yetkilerini merkezî hükûmete alacağız." Ben söyleyeyim size, merkezî hükûmete yetki alamazsınız. Bu, yasal olmaz; bu, hukuki olmaz ama diyelim ki sandıkta yenemediğinizi burada el kaldırarak indirerek yenmeye gayret ediyorsunuz. Tarihin çarkları dönmeye, kum saati çalışmaya devam ediyor, kaçınılmaz son geliyor. Yolcudur Abbas, bağlanan durmaz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

37.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Nekbe'ye, daha adil bir dünya ve küresel barış için çalışmalarını sürdüreceklerine, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Rusya-Ukrayna arasında bugün İstanbul'da gerçekleşen görüşmelere ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, bugün Filistin halkının yerinden sürgün edilışinin, Nakba'nın üzerinden yıllar geçmesine rağmen yeni Nakbalar yaşatılmak istenen bir dönemi hep beraber yaşıyoruz üzüler. Daha dün, önceki gün okullar, hastaneler, sivil vatandaşlar yine bombalanıyor, katlediliyorlar. İkinci Nakba'yı Filistin halkının yaşamaması için Türkiye üzerine düşen bütün sorumlulukları her platformda yerine getiriyor. Sayın Cumhurbaşkanımız tüm ülke liderleriyle, uluslararası kurumlarla bu mücadeleyi sürdürüyor ve biz Filistin'e ikinci Nakba'yı yaşatmayacak tüm çalışmaları yapma noktasında kararlıyız. Bu tutumumuzu, bu tavrımızı da yine sürdüreceğiz.

Maalesef, dünyanın, Filistin'de ve dünyanın diğer yerlerinde çoklu krizlerle karşı karşıya kaldığını ve mevcut sistemin buna bir çözüm üretmediğini de görüyoruz. Dünyanın 5'ten büyük olduğuna ve daha adil bir dünya ihtiyacı olduğuna bütün insanlık ihtiyacı duymaktadır. Bu bir zorunluluktur ve buna yönelik tüm çalışmaların yapılması da insanlık adına, insaniyet namına çok önemli hayati

bir çalışmadır, hayati bir konudur. Biz Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu ve küresel liderliği çerçevesinde daha adil bir dünya için çalışmalarımızı, küresel barışın sağlanması için gayretlerimizi sürdürmeye devam ediyoruz, devam edeceğiz ve tüm bu çalışmalarla, sesi daha güçlü, sözü daha tesirli bir Türkiye yolunda çok önemli adımlar attık. Bugün geldiğimiz noktada Sayın Recep Tayyip Erdoğan aranan bir lider ve Türkiye, aranan ve fikri, bu konuda görüşü her zaman merakla takip edilen, araştırılan bir ülke konumuna gelmiştir. Milletimizin güçlü desteğiyle, ülkemizin güçlü gelecek perspektifiyle ve Cumhurbaşkanımızın güçlü liderliğiyle, tüm bu çalışmalarımızda küresel huzursuzluğu sona erdirmek, küresel adaleti ve barışı tesis etmek adına Türkiye hem sahada hem masada, Doğu Akdeniz'de, Libya'da ve diğer alanlarda her türlü çok önemli çalışmayı yapıyor.

Bu arada Sayın Çömez'in söylediği konuyla ilgili Dışişleri yetkilileriyle de görüştüm, onlar da yakından takip ediyorlar konuyu ve süreci.

Ukrayna ve Rusya arasında yaşanan tahıl krizine, bir Avrupa'nın yaşamış olduğu tahıl krizine, çok önemli bir soruna çözüm bulma noktasında Cumhurbaşkanımız önemli katkılarda bulunmuşlardır. Yine, Somali-Etiyopya arasında yıllardır süren gerilim ve savaşı bitiren, onları kucaklaştıran anlayışı yine Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde, Körfez'de yaşanan hadiselerde yine barış ve kardeşlik ortamı konusunda Türkiye çok önemli rol oynamıştır. Hepimiz yakından takip ediyoruz Suriye'de yaşanan tüm gelişmeleri. İşte, dün yapılan zirvede Cumhurbaşkanımızın da talepleri doğrultusunda, Suriye'nin insani yardımlara ulaşması ve ambargoların kaldırılması noktasındaki talepleri önemli bir ölçüde makes bulmuştur. Suriye'nin kendi egemenlik alanı içerisinde ekonomik ambargolardan, yaptırımlardan kurtulması bölgemiz adına ve dolayısıyla ülkemiz adına da çok önemlidir. Bizim elbette hiçbir ülkenin egemenlik haklarına yönelik bir tutumumuz, bu anlamda bir talebimiz yoktur. Her ülke egemendir ama bizim komşularımızla; Suriye'yle, Irak'la, bölgedeki tüm ülkelerle ve halklarla yakın diyalogumuz, kardeşliğimiz bölgenin huzuru demek, bölgenin barışı demek; bölgenin barışı da dünyanın barışı anlamına geliyor. Nitekim bugün yine Antalya'da devam eden NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı'nda -Sayın Hakan Fidan Bakanımız- NATO Genel Sekreteri ile Dışişleri Bakanları toplantısı yapılıyor. NATO üyesi bir ülke olan Türkiye'nin bu anlamda güvenliği de huzuru da Avrupa'nın da dünyanın da elbette huzurunu, istikrarını doğrudan ilgilendirmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız NATO Genel Sekreteriyle yine görüşme yapmıştır. Keza, tüm bu çalışmalarda Suriye'nin daha özgür, ekonomik bağımsızlığı içerisinde kendi bağımsızlığını koruyarak bu çalışmalarını yapması da bizim Türkiye olarak dileğimizdir. Bizim, bu anlamda, her ülkenin kendi egemenliğini, üniter yapısını koruması noktasında, tüm terör unsurlarından arınması konusunda talebimiz, beklentimiz, ümidimiz ve diplomatik tüm çabalarımız da yine bu yöndedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Gül.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Keza, yine, Rusya-Ukrayna arasındaki görüşmeler bugün İstanbul'da, önemli bir zirvede müzakere masasındadır. Türkiye, Rusya ve Ukrayna arasındaki bu krizin de sona ermesi noktasında çok önemli adımlar atmaktadır. Proaktif bir yaklaşımla bu konuda da tarafların yine buluşabileceği, birleşebileceği bir ortak merkez olma noktasında Türkiye ve İstanbul'da çok önemli temaslar yapılmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımızın hem liderlik tecrübesi hem de bu konuda ön alıcı tutumları, Avrupa barışına ve dünya barışına çok önemli neticeler getirmiştir, getirmeye devam etmektedir. Biz bu konudaki çabaları yine ortaya koymaya devam ediyoruz. Bu çabalar sadece ülkemizde değil... Bütün dünya "Sayın Erdoğan bu konuda ne diyor?" diye soruyor, "Çözerse Sayın Erdoğan çözer." diyor. Bu konuda küresel diplomasiye de tecrübesiyle önemli katkıları olur diye -her zaman, tüm dünyada- bu yapıcı siyasete ve tarza, bütün dünya liderleri de diplomatik olarak da buna hep ihtiyaç duymuşlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Ülkemiz adına bu yapıcı tutumların da sürdürülmesi elbette çok önemlidir. Türkiye, her zaman diplomasinin merkezine de merhameti, vicdanı koyan bir anlayışla küresel diplomasi çalışmalarını, temaslarını da yine sürdürmeye devam edecektir. Tüm bu çalışmalarla hem bölgemizin hem dünyanın huzursuzluğunu giderecek ve dünyayı tehdit eden tüm çatışma alanlarını ortadan kaldıracak şekilde çalışmaları sürdürmeye gayret edeceğiz. Elbette kimsenin elinde bir sihirli değnek yok, tüm sorunların bir anda çözülebileceğine dair hiç kimsenin de bu anlamda bir taahhüdü yok ama Türkiye, mevcut birikimleriyle, Cumhurbaşkanımızın tecrübeli liderliğiyle Rusya-Ukrayna krizinde de çok önemli bir ara bulucu olmuştur, çok önemli bir masa kurulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu yapıcı liderliği ve Türkiye'nin merkezde olduğu, pergelin bir ayağının Türkiye'de, Anadolu coğrafyasında olduğu, diğer pergelin bütün dünyada çatışmaları ortadan kaldıracak bir siyaset anlayışıyla sürdürmeye devam edeceğiz. Tüm bu gayretler -esas itibarıyla, hepimizin siyasi makamları, pozisyonları bir gün sona erecek ama- Türkiye'nin, ay yıldızlı bayrağımızın ve vatandaşlarımızın çıkarları doğrultusunda yapılan tüm bu diplomatik çalışmalar ülkemiz adına bir kazanım olacaktır; kalıcı olan bunlardır, bunların hepsi de siyasi tüm çıkarımların üzerindedir. Türkiye, ay yıldızlı bayrağıyla, 86 milyon Türk'ü, Alevi'si, Sünni'si, Kürt'ü, Laz'ı, Çerkez'ile birliğini ve beraberliğini hem içeride hem dışarıda daha güçlü bir şekilde sürdürmeye devam edecektir diyorum.

Tekrar bütün dünyaya adaletin geldiği, bütün halkların barış içerisinde yaşadığı daha adil bir dünyaya ulaşmak ümidiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.43

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden İstanbul Bayrampaşa'dan Pirlepeliler Kültür ve Dayanışma Derneği üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İstanbul Bayrampaşa'dan Pirlepeliler Kültür ve Dayanışma Derneği üyeleri Genel Kurulu izlemektedir. Kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Evet, Sayın Karaoba...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ulaştırma Bakanlığının Uşak'ta verdiği sözlere ilişkin açıklaması

ALİ KARAOKBA (Uşak) - Teşekkürler Başkan.

Şehrim Uşak'ta Ulaştırma Bakanlığının yıllardır verdiği ancak tutmadığı sözleriyle ilgili büyük sorunlar yaşıyoruz. Uşak-Ulubey, Uşak-Eşme, Uşak-Güney yolları ve Uşak Çevre Yolu ne zaman bitecek? Bu yollardaki çalışmaların hızlanmasını, yeni kaza ve ölümlere sebebiyet vermeden tamamlanmasını bekliyoruz. Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi'yle ilgili hâlâ bir açıklama yok. Projenin devlete maliyeti ne olmuştur? Proje ne zaman bitecektir? Zafer Havalimanı kamu israfı ortadayken, Uşak Havalimanı'nın uçuşa açılmamasının sebebi nedir? Uşaklılar haftada 1-2 kez de olsa İstanbul'a uçmak istiyor. "Stokaj havalimanı yapılsın." dedik, burada Uşak vekilleri müjde verdi ama hiçbir gelişme yok. Ölüm kavşağı olan OSB kavşağındaki sorunlara, her yağmurda göle dönen alt geçitlerimize çözüm aranıyor. Uşak hakkını alıncaya kadar konuşmamıza devam edeceğiz. Uşak hakkını alacak.

BAŞKAN - Sayın Aslan, buyurun.

39.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, PKK'nin aldığı karara ve Süryanilere ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) - Türkiye'nin toplumsal barışı için önemli bir adım olan PKK'nin tarihî kararını selamlıyorum. Barışın gelmesi Türkiye'de yaşayan tüm halkları ve inançları olumlu etkileyeceği gibi biz Süryanileri de etkileyecektir. Yıllardır süregelen çatışma ortamı nedeniyle Avrupa'ya göç eden insanlarımızın ülkeye dönüşleri hızlanacak, buna paralel olarak yatırımların önü de açılacaktır. PKK 12'nci kongresinde Lozan ve 1924 Anayasası'ndan bahsederken bir tespitte bulunuyor ve bu tespit de doğrudur. Kürtlerin varlığı inkâr edilmemiş olsaydı PKK de ortaya çıkmazdı. Lozan'a bu kadar önem atfediliyor ama örneğin azınlık haklarının korunmasına ilişkin antlaşmanın 37'den 45'e kadar olan maddeleri pratikte uygulanmadı, bu maddelere göre azınlık statüsünde olan Süryanilere ise bu hak hiçbir zaman tanınmadı.

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

40.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Sertavul Geçidi'ne ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Mersin ve Karaman arasında bulunan Sertavul Geçidi İç Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan ülkemizin en önemli kara yolu bağlantılarından biridir ancak yolun eğimli yapısı, kışın yoğun kar yağışı ve buzlanma, yazın ise aşırı sıcak fren patlamalarına neden olmakta, bunların sonucu olarak da meydana gelen kazalarda onlarca can kaybına ve milyarlarca lira mal kaybına neden olmaktadır. Özellikle, ağır tonajlı büyük yük kamyonlarının bu yolu kullanması bu tehlikeyi daha da artırmaktadır. Dönemin Ulaştırma Bakanı tarafından 2018 yılında temeli atılan Sertavul Tüneli iki yılda tamamlanacağı ifade edilmesine rağmen hâlâ bitirilememiştir. Sertavul Geçidi ülkemizin en önemli stratejik geçitlerinden biridir. Bu nedenle, Silifke-Mut-Karaman yolunun bir an önce bitirilmesi ve Sertavul Tüneli'nin açılması ülke ekonomimiz için hayati önem taşımaktadır. Ulaştırma Bakanını bu yolu tamamlaması için göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Coşar...

41.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Akdeniz Üniversitesindeki mezuniyet töreninin iptal edilmesine ilişkin açıklaması

ALİYE COŞAR (Antalya) - Akdeniz Üniversitesi yönetimi bu yıl 40'incisi düzenlenecek olan öğrencilerin ve ailelerinin katılacağı geleneksel mezuniyet törenini tasarruf tedbirleri gerekçesiyle iptal etmiştir. Akdeniz Üniversitesi yönetiminin tasarruf edebileceği son kalem öğrencilerin mezuniyet törenidir. Hepimiz biliyoruz ki bu iptalin gerçek nedeni tasarruf değildir, 19 Mart darbesinden bu yana artarak devam eden AKP'nin hukuku ve millet iradesini tanımayan uygulamalarına karşı, başta üniversitelerde ve toplumun her alanında yükselen demokratik tepki ve eylemlerin tekrarlanma korkusudur. Tasarruf tedbirleri kapsamında mezuniyet töreninin yapılmaması inandırıcı değildir. Bir an önce bu yanlıştan dönülmelidir. Öğrenciler için önemli olan mezuniyet töreni yapılmalı ve öğrenciler bu geleneksel törenden mahrum bırakılmamalıdır.

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

42.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, vatandaşın alım gücüne ilişkin açıklaması

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkan.

TÜİK'in açıkladığı enflasyon verilerine göre, 2025 yılının ilk dört ayında vatandaşın alım gücü dramatik bir şekilde erimıştır. En düşük emekli maaşında 1.933 lira, asgari ücrette ise 2.953 liralık bir alım gücü kaybı yaşanmıştır. Bu rakamlar sofradaki ekmeğin eksildiğinin, tencerenin kaynamadığının, pazar poşetinin boş kaldığının göstergesidir. Bugün bir emekli maaşı, bir asgari ücret bırakın geçinmeyi yaşamaya dahi yetmemektedir. Emekliyi, işçiyi, memuru değil enflasyonu dizginleyin. Çalışma Bakanı "Ara zam konuşmak için erken." diyor ama vatandaşın dayanacak gücü kalmadı. Bu rakamlar temmuz ayında dar gelirliye, emekliye, asgari ücretliye ücret artışını zaruri hâle getirmiştir.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

43.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Saimbeyli, Feke ve Tufanbeyli ilçelerini birbirine bağlayan kara yoluna ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2023 yılında Adana'nın Saimbeyli, Feke ve Tufanbeyli ilçelerini birbirine bağlayan kara yolunda yolculuk yaptıkları otomobilin üzerine kaya düşmesi sonucu "Pınar Kılıç" "Dilek Altıparmak" "Ümmühan Dilbilir" ve "Rahime Toprak" adlı 4 kadın öğretmenimiz gencecik yaşta ailelerini, öğrencilerini geride bırakarak ihmaller yüzünden yaşamdan koparıldı. Sürekli trafik kazalarının yaşandığı yolda bu elim kazadan sonra da birçok ölümlü ve yaralanmalı trafik kazaları oldu. Saimbeyli-Himmetli-Tırtat arası Kısık mevkinde bu kazaya rağmen hiçbir önlem alınmadı. Bu ölüm yolunda depremden sonra sürekli kaya kopmaları yaşanıyor. Bu kara yolu Adana merkezini birçok ilçemize bağlarken ayrıca Kayseri ve Kahramanmaraşlı vatandaşlarımızın da kullandığı bir yol olarak biliniyor.

Ölümlere, yaralanmalara, trafik kazalarına kayıtsız kalmayın, bir an önce önlem alın diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Işıkver...

44.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Elâzığ'daki çimento fabrikasının il merkezinden taşınması hususuna ilişkin açıklaması

SEMIH IŞIKVER (Elâzığ) - Teşekkür ederim Kıymetli Başkanım.

Aziz şehrimiz Elâzığ'ın çözüm bekleyen ve son kırk yıldır sürekli gündeminde yer alan en önemli sorunlarının başında çimento fabrikasının il merkezinden taşınması hususu gelmektedir. 1959 yılında faaliyete geçen ve o dönem il merkezi dışında kalan fabrika bugün şehrin tam ortasında bulunmaktadır. Hem toplum sağlığını tehdit eden hem de şehrin gelişiminin önünde âdeta set gibi duran ve vatandaşımızı canından bezdiren bu ucubenin Afyonkarahisar ve Trabzon illerimizdeki gibi taşınmasıyla ilgili birçok konuda soru önergelerimiz, Sayın Bakanlarımıza takdim dosyalarımız ve yüce Meclis çatısı altında konuşmalarımız vardır fakat hâlâ somut bir adım atılmamış olması ilimizde hayal kırıklığı ve umutsuzluğa sebep olmaktadır.

Bu konuda ilgili Bakanlarımızın ve Meclisimizin inisiyatif almalarını şehrimiz adına bekliyor, saygılarımı arz ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN - Sayın Alp...

Sayın Akay...

45.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, ekonomiye ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Ekonomi her geçen gün irtifa kaybediyor, bunun sorumlusu iktidar ise duruma seyirci kalıyor. İktidarı uyarıyoruz: Bütçe disiplini kontrol dışına çıktı. Yılın ilk 4 ayında kamu harcamaları 4 trilyon 249 milyar, kamu geliri ise 3 trilyon 364 milyar olarak gerçekleşti; bunun 2 trilyon 810 milyarı vergi geliri. Vatandaşlarımız saniyede 271 bin, günde 23 milyar, ayda da 1 trilyon liraya yakın vergi ödüyor. Kamu ise saniyede 409.887 lira, günde 35 milyar lira, ayda da 1 trilyon 62 milyar lira harcama yapıyor. Faiz gideri 724 milyar oldu, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 98 artış yaptı. Buradan iktidara sesleniyorum: Bir an önce rasyonel politikalara geçin, siyasi operasyonlara son verin; emekliyi, asgari ücretliyi, tüm çalışanları, çiftçiyi, esnafı, KOBİ'yi rahatlatacak uygulamaları hayata geçirin.

BAŞKAN - Sayın Taşkent...

46.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, tutuklanan Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine ilişkin açıklaması

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - 19 Marttan bu yana öğrenciler anayasal haklarını kullanıp barışçıl eylemlere katıldıkları için gözaltına alınıyor ve tutuklanıyorlar. Son olarak, Boğaziçi Üniversitesinde kadın ve laiklik düşmanı Nurettin Yıldız'ın konuşmacı olmasına karşı çıkan öğrenciler gözaltına alındı ve tutuklandı. Bu kişinin üniversitelerde meşrulaştırılmaya çalışılması gençliğe dayatılan gerici kuşatmanın bir parçasıdır. Nurettin Yıldız gibilerin yeri üniversiteler değildir. "6 yaşındaki kız çocuğu evlenebilir." diyen birine gerekli ceza verilmediğinden öğrencilerin konuşmayı engellemeleri haklı bir eylemdir. Öğrencilerin tutukluluğu ifade özgürlüğüne ve gençlerin demokratik haklarına yönelik sistematik baskıların bir örneğidir. Tüm tutuklu öğrenciler, yargılanan gençler derhâl serbest bırakılmalıdır. Gençlerimizin talepleri meşrudur, haklıdır.

BAŞKAN - Sayın Arpacı...

47.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Acıpayamlı muhtarların taleplerine ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün ziyaretime gelen Acıpayamlı muhtarlarının taleplerini, selamlarını buradan iletmek istiyor ve en kısa sürede sıkıntılarının giderilmesini talep ediyoruz.

Bir: Yıllardır seçim malzemesi yapılmasına rağmen bir türlü yapılamayan Acıpayam-Dalaman yolunda sürekli kazalar olmaktadır. Söz verilmesine rağmen yapılmayan Acıpayam-Dalaman yolunun bir an önce yapılmasını Ulaştırma Bakanının dikkatine sunuyorum.

İki: Acıpayam merkezde TOKİ konutlarında doğal gaz varken diğer mahallelerimizin hâlâ bu hizmetten mahrum bırakılması adaletsizliktir. Vergisini ödeyen her yurttaş eşit hizmeti hak eder. Sayın Enerji Bakanını görevini yapmaya davet ediyorum.

Üç: Acıpayam ilçemiz için hayati öneme sahip olan hayvancılıkla geçinen çiftçilerimiz zor durumdadır. Süt fiyatı 17,15 TL olmasına rağmen firmalar daha düşük fiyat ödemektedirler. Çiftçi 1 litre süt ile 1,5 kilo yem alamazsa ayakta duramaz.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Grup Başkan Vekillerimizin de kanaati sonucunda, kürsüde yapılan konuşmalarda birer dakika uzatılma yapılmayacaktır.

Hayırlı çalışmalar diliyorum.

Gündeme geçiyoruz.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler

1.- (10/2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613) esas numaralı 2025 Yılı'nın Nisan Ayında Ülkemizde Gerçekleşen Zirai Don Olayının Sonuçlarının Araştırılması, Üreticilerin ve Tarımsal Ürünlerin Uğradığı Zararların Tespiti ve Gelecekte Yaşanabilecek Benzer Olayların Etkilerinin En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Geçici Başkanlığının, Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip Üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/1116)

BAŞKAN - Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

2025 Yılı'nın Nisan Ayında Ülkemizde Gerçekleşen Zirai Don Olayının Sonuçlarının Araştırılması, Üreticilerin ve Tarımsal Ürünlerin Uğradığı Zararların Tespiti ve Gelecekte Yaşanabilecek Benzer Olayların Etkilerinin En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimine dair bir tezkeresi vardır, okutuyorum:

14/05/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuz başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi için 14/5/2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmış ve kullanılan (17) adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Komisyon Geçici Başkanı

Başkan : Adem Korkmaz (Burdur) (13) oy

Başkan Vekili : Bülent Tüfenkci (Malatya) (12) oy

Sözcü : Nilgün Ök (Denizli) (12) oy

Kâtip : Mehmet Celal Fendoğlu (Malatya) (12) oy

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

## VI.- ÖNERİLER

### A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 15 Mayıs 2025 Perşembe günkü birleşiminde (10/434), (10/2104), (10/2716), (10/2717), (10/2718) ve (10/2719) esas numaralı Meclis Araştırması  nergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin on beşer dakika olmasına ve bu sürenin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin  nerisi

No: 57

15/5/2025

### Danışma Kurulu  nerisi

Danışma Kurulunun 15/5/2025 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Abdulhamit G l

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu  
Başkan Vekili

Gökhan Günaydın

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu  
Başkan Vekili

Gülüstan Kılıç Koy ğit

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi  
Grubu  
Başkan Vekili

Filiz Kılıç

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu  
Başkan Vekili

Turhan  omez

İYİ Parti Grubu  
Başkan Vekili

Bülent Kaya

YENİ YOL Partisi Grubu  
Başkanı

###  neri:

Genel Kurulun 15 Mayıs 2025 Perşembe günkü (bugün) birleşiminde (10/434), (10/2104), (10/2716), (10/2717), (10/2718) ve (10/2719) esas numaralı Meclis Araştırması  nergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılması, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin on beşer dakika olması (bu süre en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir)  nerilmiştir.

BAşKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince gündemin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair  ng r şmeler" kısmına geçiyoruz.

Engelli bireylerin toplumsal hayata katılmalarının g clendirilmesi, karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara kalıcı  oz mler üretilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan (10/434), (10/2104), (10/2716), (10/2717), (10/2718) ve (10/2719) esas numaralı Meclis araştırması  nergelerinin alınan karar gereğince birlikte yapılacak görüşmelerine başlıyoruz.

## VII.- MECLİS ARAşTIRMASI<sup>4</sup>

### A)  n Görüşmeler

1.- Manisa Milletvekili şenol Sunat ve 19 Milletvekilinin engelli vatandaşların toplumsal yaşamda daha aktif rol almalarının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin  nergesi (10/434)

2.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman ve 24 Milletvekilinin Türkiye'de bulunan engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik  oz m  nerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin  nergesi (10/2104)

3.- Muğla Milletvekili Selçuk  zdağ ve 22 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek yaşam kalitelerinin artırılması ve engellilere yönelik hizmetlerin tek bir çatı altında toplanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin  nergesi (10/2716)

4.- Van Milletvekili Mahmut Dindar ve 20 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek bunların ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin  nergesi (10/2717)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç tarafından engelli vatandaşların toplumsal hayata katılımının g clendirilmesi ve karşılaştıkları sorunlara yönelik  oz m  nerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2718)

<sup>4</sup> Birleştirilerek görüşülmesi kabul edilen (10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719) esas numaralı Meclis Araştırması  nergeleri tutanağa eklidir.

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 26 Milletvekilinin engelli bireylerin eğitim, rehabilitasyon, istihdam ve sosyal hayata katılım konusunda erişilebilir bir hayat sürdürmeleri için kapsamlı politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2719)

BAŞKAN - İç Tüzük'e göre Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunda sırasıyla siyasi parti gruplarına ve önergelerdeki birinci imza sahiplerine veya gösterecekleri bir diğer imza sahibine söz verilecektir.

Konuşma süreleri alınan karar gereğince gruplar için on beşer dakika olacaktır, bu süre en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir. Aynı şekilde, önerge sahiplerinin konuşma süreleri de onar dakikadır.

YENİ YOL Partisi Grubu adına ilk söz İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen'e aittir.

Buyurun Sayın Esen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, televizyonları başında bizleri izleyen kıymetli izleyicilerimiz; saygıyla selamlıyorum Genel Kurulu.

Dün Mecliste farklı bir gün yaşadık; grubumuz YENİ YOL'dan gelen önerge, iktidar sıralarının boş olması ve muhalefet partilerinin de değerli desteğiyle kabul edildi. Öncelikle, böyle bir şans eseri önergemizin kabulünün Türkiye çapında milyonlarca engelli bireye ve ailelerine çare olması ihtimalinden hem büyük bir mutluluk duyarken siyasetin fayda üretmenin önüne geçmesinden dolayı da üzüntülerimi burada belirtmek istiyorum. Çünkü Meclisin çalışma usulü şansa bırakılamaz. Böyle önemli konularda iktidar-muhalefet ayrımı olmamalı, dahası popülist propaganda siyasetine böyle önemli konular kurban edilmemelidir. Çocuk, engelli, yaşlı gibi hassas konulara partilerüstü bakmalıyız. Zira, bu ülkede tüm vatandaşlarımızın temsili de sorumluluğu da yüce Meclisin ve bizlerin omuzları üzerindedir. Darısı Türkiye Büyük Millet Meclisinde araştırma önergelerinin, iktidar-muhalefet ayrımı olmadan bütün Türkiye'nin sorun, ihtiyaç, fayda ve çözüm üretme önceliğine verildiği günlere diyelim.

Bugün burada her biri hayatın içinde, her biri biricik olan milyonlarca engelli bireyin sesi olmak üzere karşınızdayım. Zira, sahada çok vakit geçiriyorum; sokakta, çarşıda, pazarda şikâyetçi olan ve en çok yanıma gelen şu son bir yılda engelli bireyler, aileleri ve emekliler. Engelli bireylerin hayatlarını doğrudan etkileyen sosyal politikaların ve uygulamalarının sahada etkili olabilmesi için öncelikli dayanağımız engellilerle ilgili güncel, şeffaf ve güvenilir verilerin olması gerekliliği. Ancak bugün Türkiye'de engelli bireylere dair 3 ayrı veri seti kullanılıyor ve her biri birbirinden ciddi biçimde sapmış durumda. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yönettiği Ulusal Engelli Veri Sistemi'ne göre yalnızca 2,5 milyon engelli vatandaşımızın bu sistemde kaydı bulunuyor. Oysa kamuya yansıyan tahminler toplam engelli bireylerin sayısının 10 milyona yaklaştığını gösteriyor hatta dünya standartları baz alındığında bu sayının 13 milyonu bulduğunu tespit ediyoruz. 10 milyon vatandaşımızın engelli olması demek, dolaylı olarak yaklaşık en az 30 milyon vatandaşımızın bu durumdan etkileniyor olması demek anlamına geliyor aileleriyle birlikte, zira bakım verenlerin de hayatla ilgili eğitimden çalışmaya tüm kararlarının derinden etkilenmesi anlamını taşıyor. Bu veriler bize gösteriyor ki toplumumuzun azımsanmayacak büyüklükte bir kesimi sistematik bir ihmalin, kurumsal dağınıklığın ve toplumsal duyarsızlığın gölgesinde yaşamlarını sürdürüyor.

Değerli milletvekilleri, milyonlarca insanı ve yakın çevrelerini etkileyen bir durum baştan savma ya da yetersiz mekanizmalarla ele alınamaz. Dolayısıyla umudumuz, araştırma komisyonunun ortaya koyacağı verilerle bir engelli bakanlığının kurulması olacaktır. Böylece nüfusumuzun ciddi bir kısmını doğrudan ve dolaylı etkileyen bu konuda gerçekçi, adil ve kalıcı çözümler üretebiliriz. Bugünün Aile Günü olduğunu da hatırlatarak engelli bakımındaki yetersizliklerin aileleri dağıttığını da ayrıca hatırlatmak istiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Anayasa'mızın 10'uncu maddesi, devlete engelli bireyler için pozitif ayrımcılık yapma görevini yüklüyor. TÜİK verilerine göre 10 milyonu aşkın engelli bireyimizin olduğundan bahsetmişim ama bütçeden aldıkları paya geldiğimizde bu payın yüzde 2'yi bile bulmadığını görüyoruz. Bakın, ortalama 10 milyon birey ve ailelerini kapsadığımızda yüzde 2'nin altında bir bütçe payı; bu insanlar yoksulluk sınırının çok altında yaşam mücadeleleri veriyorlar ve biz hâlâ onların temel sosyal haklarını konuşuyoruz burada. Engelli bireylerin eğitimden sağlığa, ulaşımdan istihdama, sosyal hizmetlerden kamuya erişime kadar her alanda sistemli bir şekilde geri planda bırakıldığını üzülerken gözlemliyoruz.

Türkiye'de kamu kurumlarında çalışan engelli birey sayısı sadece 80 bin, oysa kamuda engelli istihdamı için ayrılmış kontenjanların büyük kısmı hâlâ boş. 2023'te EKPSS'ye başvuran 50.623 kişiden yalnızca 2.179'u işe yerleştirilmiş. 2024'te sayı daha da düşmüş, engellilerin bir kısmı başvurmaktan vazgeçmişler; 50.623 sayısı 43.130'a düşmüş, işe alınan kişi sayısı ise 2.114'e. Üstelik, engelli bireylerin sadece 2,4'ü üniversiteden mezun olabiliyor, buna karşın özel sektör genellikle üniversite mezunu engelli istihdamını tercih ediyor. Eğitimde fırsat eşitsizliği istihdamda da çarpıcı bir eşitsizlik yaratıyor, özellikle kadın engellilerde okuma yazma bilmeyenlerin oranı her 3 engelliden 1'i şeklinde çarpıcı bir şekilde karşımıza çıkıyor. Oysa anayasal eşitlik lafla değil uygulamayla mümkün olabilir. Öte yandan, Türkiye genelinde yalnızca 106 bakım ve rehabilitasyon merkezi bulunuyor ve bunlarda da sağlık profesyonelleri, sosyal hizmet uzmanları, evde bakım teknikerleri, psikologlar hâlâ atanmış durumda değil; bu da son derece önemli bir problem.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'a geldiğimizde ise yedi yıl içinde yapılması öngörülen düzenlemelerin neredeyse yirmi yıldır ertelendiğini görüyoruz.

Sayın milletvekilleri, saygıdeğer Genel Kurul; bugün Mecliste bir araştırma, Meclis araştırması talep ediyoruz bu konuyla ilgili çünkü biz bu sorunları artık günübirlik çözümlerle değil, köklü ve koordineli politikalarla ele almak zorundayız. Engelli bireylere yönelik tüm hizmetlerin tek bir çatı altında toplanması, kamu kurumları arasında dağılmış olan görevlerin bütüncül bir stratejiyle yönetilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, engelliler bakanlığının kurulmasını da içeren yapısal bir dönüşüm zaruri bir ihtiyaçtır ve şimdi tam zamanıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL VE İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Torun, buyurun.

#### IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, yaşanan don felaketinden etkilenen fındık ve kivi üreticilerine ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Geçtiğimiz haftalarda Türkiye'de ve bölgemizde yaşanan don felaketinden, diğer ürünlerde olduğu gibi bölgemiz için de hayati önem taşıyan fındık ve kivi de önemli ölçüde etkilenmiştir; 300 ve 500 rakımın üzerinde neredeyse yüzde 100'e varan hasar oluşmuştur. Bu nedenle, mutlaka fındıkla ilgili afet kapsamına alınması ve mağduriyetin giderilmesi gerekmektedir. Şu ana kadar Bakanlık vaatten öteye bir adım atmamıştır. TARSİM sigortası olan üreticilerimiz hâlâ desteklerini alamamıştır. Sigortası olmayan ve 2/B kapsamında olan üreticilerimizin de mağduriyetlerinin giderilmesi için bir çalışma henüz yapılmadı. Ayrıca, TMO'nun artık, fındık satışını durdurup hem TMO'nun hem devletin hem de vatandaşlarımızın zarar etmesinin önüne geçilmelidir. Artık, fındıkta vaadi bırakın, üreticimizi destekleyin, üreticimizin mağduriyetini giderin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

49.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Süleyman Soylu'nun geçmiş yıllardaki açıklamalarına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 2019 yılında Sayın Süleyman Soylu Nevşehir mitinginde Murat Karayılan ve Cemil Bayık'a seslenerek "Gelin, adamlarınıza sahip çıkın, gelin de bizim evlatlar sizi nasıl parçalayacak görün." diyordu. Yine, 2020'de PKK'nın büyük bir uyuşturucu örgütü olduğunu belirterek "O malın sahibi Cemil Bayık'tır, Karayılan'dır, Duran Kalkan'dır." diyordu. Yine, 2021'de, Pençe-Kartal-2 Harekâtı'ndan sonra da "Karayılan'ı yakalayıp bin parçaya bölmezsek şehitlerimiz yüzümüze tükürsün." diyordu. Ne oldu? Ses soluk kesildi. "Bin parçaya bölmezsem yüzüme tükürün." dediğin eli kanlı terörist sana şimdi "Soykırımcı." diyor "Ben kendimi feshettim, sen de cumhuriyeti feshet." diyor. Hayırdır, dilinizi mi yuttunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

50.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, Polatlı'daki mevsimlik tarım işçileriyle buluşmasına ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün Polatlı'da mevsimlik tarım işçilerimizle buluştum, vatandaş "Geçinemiyoruz." diye feryat ediyor. Çiftçi perişan, girdi maliyetleri çok yüksek, ürün ve tarla da para etmiyor ama gıda fiyatları el yakıyor. AK PARTİ iktidara geldiği tarihten bu yana nüfusumuz yüzde 29 arttı; buna karşın, ekilen tarım alanı yüzde 10, çiftçi sayısı yaklaşık yüzde 20 azaldı. Her geçen yıl tarım ürünlerinde dışa bağımlılığımız artıyor, her şeyi ithal eder hâle geldik. Bu acı tablonun nedeni iktidarın yanlış tarım politikalarıdır, plansızlıktır, yetersiz destek ve teşviklerdir. Çiftçi perişan ama iktidarın tercihi tarım ithalatından milyonları kazanan bir avuç yandaş.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

51.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Adalet Bakanının açıklamasına ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi bizi izleyen milyonlar huzurunda bütün milletvekillerine soruyorum: Size Adalet Bakanlığından gelen herhangi bir yargı paketi var mı? Çünkü bize gelen bir şey olmadı. Adalet Bakanının maşallahı var ama nerede kamera, mikrofon görse dayanamıyor, başlıyor yargı paketinden bahsetmeye. Dün yine kameraları görünce dayanamamış Sayın Bakan, "Yargı paketi hazırladık ve vekillere gönderdik." diyor. Kamera var, konuşma var, söz var ama icraat yok. Nerede bu "Gönderdik." denen paket, Fizan'dan mı gelecek bu yargı paketi? Bakan diyor "Paket var." ama ortada paket yok. Adalet Bakanı bildiğin kandırıyor milleti. Önümüz Kurban Bayramı, 400 bini aşkın mahpusun ve ailelerinin beklediği yargı paketini Kurban Bayramı'ndan önce Meclise getirin; göndermeyin, getirin; belli ki gönderince gelemiyor o paket. İktidarı ve muhalefetiyle hep birlikte cezaevlerinde yaşanan sorunlara çare üretelim.

#### VII.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

##### A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 Milletvekilinin engelli vatandaşların toplumsal yaşamda daha aktif rol almalarının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/434) (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman ve 24 Milletvekilinin Türkiye'de bulunan engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2104) (Devam)

3.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 22 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek yaşam kalitelerinin artırılması ve engellilere yönelik hizmetlerin tek bir çatı altında toplanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2716) (Devam)

4.- Van Milletvekili Mahmut Dindar ve 20 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek bunların ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2717) (Devam)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç tarafından engelli vatandaşların toplumsal hayata katılımının güçlendirilmesi ve karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2718) (Devam)

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 26 Milletvekilinin engelli bireylerin eğitim, rehabilitasyon, istihdam ve sosyal hayata katılım konusunda erişilebilir bir hayat sürdürmeleri için kapsamlı politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2719) (Devam)

BAŞKAN - Yeni Yol Partisi Grubu adına ikinci söz Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan'ın.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Engelliler Haftası'nda engellilere yönelik işlemlerle ilgili bir komisyon kurulması hakkında konuşuyoruz.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki engellilere yönelik kısmi işlemler son dönemde yapıldı, bundan dolayı müteşekkirimiz. Ne var ki yapılması gereken, alınması gereken yol bundan çok daha fazla.

Burada dün YENİ YOL Grubu olarak verdiğimiz önerge kabul edildi, ne var ki bir ayak oyunuyla bugün aynı önergeyi yeniden görüşüyoruz.

Değerli milletvekilleri, belli ki bütün partilerin ittifakıyla bir komisyon kurulacak ama bilelim ki bir konuda komisyon kurmak yetmez, mesele icraat yapmaktır, adım atmaktadır. Daha çok değil, bir yıl önce yaşanan İliç faciasıyla ilgili komisyon kuruldu, kaç bakan dinlendi, yüzlerce kişiyle görüşüldü, raporlar hazırlandı ama sonuç ortada, hiçbir şey yok. Bugün de gerçekten "Bugün dolayısıyla mesaj verelim, sonra YENİ YOL Grubunun zorlamasıyla böyle bir komisyon kurma mecburiyetinde kaldık, rapor hazırlansın, bitsin, rafa koyduk." dersiniz inanın vebalden kurtulamazsınız.

Bir ülkede, bilmeliyiz ki ülkenin 3 önemli kesimi; yaşlılar, çocuklar ve engelliler, o ülkenin manevi sigortasıdır. Bu insanlara baktığınız ölçüde, bunların sorunlarını çözdüğünüz ölçüde manen sigortalısınız; ülkelerin kalkınmışlığı, gelişmişliği işte, bu 3 kesime olan yaklaşımla ortaya çıkar. Bugün ülkemizde resmî rakamlara göre 10 milyonun üzerinde hatta 13 milyon engelli var, bu da anne-babalarıyla hesap ettiğimizde yaklaşık 40 milyon insanımızı ilgilendiren bir husus. Nüfusun yarıya yakını ilgilendiren bir noktada, kurumlar arası irtibatsızlık, bir engellinin birden çok bakanlıkla muhatap olması kabul edilemez. Bu açıdan, talebimiz, engellilerle ilgili bir bakanlık kurulmasıdır. Bugün, siz iktidarda "Bakanlık sayısını eksilttik." demekle de bir yere varamazsınız, israfı çözmüş falan değilsiniz; binlerce avara gezen boş bürokratin, konvoyların, danışmanların, ne idiği belirsiz kimselerin varlığı ortada. Varsın bir bakanlık sayısı artsın ama düzgün iş yapılsın.

Bugün engellilerin pek çok sorunu arasında eğitim sorunu ön planda, spor alanlarıyla ilgili sorunları ön planda; sağlık sorunları, ulaşım, erişim ve istihdam sorunları ön planda göze çarpıyor. Bugün kamunun çıkardığı İş Yasası'nda yüzde 3 engelli çalıştırma zorunluluğu var 50 ve üzeri işçi çalıştıran firmalar için ama gelin görün ki özel sektör bu kadrosunu boş tutarsa anında cezayı yer, kamu ise bu oranı hiçbir zaman doldurmaz. Evet, engelli vatandaşlarımıza sahip çıkmak bütün toplumun görevidir ancak siz faize ödemek için bütçe bulurken israfa, şatafata harcamalardan kısma yapmayıp engellileri sadece özel sektörün üzerine yüklerseniz haksızlık yapmış olursunuz. Özel sektörün üstlenmek zorunda olduğu yüzde 3 rakam korunmalı ama primlerini de kamu ödemelidir. Özel sektördeki işletme, kapısına gelen bir engelli vatandaş istemeyerek değil, seve seve almalı, bu yükün birazını kamu üstlenmeli. Aynı şekilde, kamunun değil ki rakamlarını, kadrosunu boş tutmak, mümkünse bunu en az 2'ye hatta 3'e çıkarmalı, yüzde 9 çalışma zorunluluğu getirilmelidir. Ülkemizin madem beşte 1'i, altıda 1'i özürülü ise toplam çalışan memur arasında da bu oran korunmalıdır. 86 milyonun 13 milyonu engelli ise bu miktarda da çalışanın oranında engellilere kadro tahsis edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, dünden beri cafcacflı laflar duyuyoruz. Engelliler Haftası'nı kutlama, tebrik; az ötede, bir fuaye alanında sergi. Engelliler sizden kutlama beklemiyor, farkındalık bekliyor. Engelliler dilenci muamelesi görmek istemiyor; iş alanı, istihdam istiyor. Onlar sadaka istemiyor, sosyal destek istiyor. Maalesef ki iktidar hemen her kesime verdiği bütün işlerde, yaptığı ödemelerde âdeta sanki kendi şahsi birikiminden vermiş gibi karşılığı rencide etmeyi alışkanlık hâline getirdi; sanki bir lütufta bulunuyor gibi davranıyor. Oysa bu milletin malını bu millete vermek en tabii görevinizdir. Bugün Engelliler Haftası'nda cafcacflı laflar bırakılıp icraat yapılmalıdır. Madem Engelliler Haftası'nı kutluyoruz, farkındalık ortaya konuyor, öyleyse engellilerle ilgili yeni bir adım ne atıldı, onu söylemek gerekir. Bugün mega projelerden bahsederken engellilerin küçük taleplerini yerine getiremeyenlerden de beklenti belki de zor.

Değerli milletvekilleri, engellilerin esasen beklediği şey, kendilerine engelli muamelesi yapılmasına son verilmesidir. Onlar da özgür birer birey olarak alın terleriyle kazanmak, çalıştıklarının karşılığını görmek istiyor. Siz öğretmen atamasını yapmazsanız, siz kamudaki engelli kadroları boş tutarsanız sabaha kadar kutlama mesajı yapın, hiçbir anlamı yok. Bu sadece ikiyüzlülük olur, daha öte bir şey olmaz. Bugün, engellilerin hastane katkı paylarının, ilaç katkı paylarının, evlilik cüzdanlarındaki ödemelerinin, pasaporttaki ödemelerinin, noter işlemlerinin, bunların hepsinin de vergi muafiyetine tabi tutulması gerekir. Bu engelliler büyük müteahhit değiller ki bunları affedesiniz, onun için de siz küçük dokunuşlarla bir basit...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Engelli kimlik kartı almak için bile ne kadar zorlandıklarını görüyoruz.

Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim, sağ olarsınız.

İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; engellilerin sorunlarıyla ilgili araştırma önergemize başlamadan önce bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Evet, DEM PARTİ Eş Genel Başkanı Tuncer Bakırhan'ın kamuoyuna yansıyan açıklaması çok çirkindi. Bu ülkenin güvenliği için gece gündüz görev yapan korucularımıza çirkin bir şekilde saldırmıştı. Bursa Milletvekilimiz Sayın Selçuk Türkoğlu bu konuyu gündeme getirdiğinde Grup Başkan Vekilinin çok hadsiz ve çok çirkin ifadelerini duydum ve çok üzüldüm. Evet, ben de buradan açıkça söylüyorum sayın milletvekilleri: Tuncer Bakırhan denilen zat, sen kimsin! Senin ne haddin ne hakkın var ki bu milletin evlatlarına dil uzatıyorsun. "Koruculuk sistemi feshedilsin." diyerek PKK ağzından devlete ayar mı veriyorsun? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Senin sırtını yasladığın örgüt, bu ülkenin köylerini yakıp yıktı, öğretmenleri öldürdü, bebekleri öldürdü, Kürt'ün de Türk'ün de kan ve gözyaşına sebebiyet verdi ama senin hedefin belli, PKK'ya karşı dağda göğüs göğüze savaşan korucuların varlığını tasfiye etmek çünkü sen biliyorsun ki korucular olduğu için PKK halk üzerindeki terör hâkimiyetini kuramadı çünkü korucular bu milletin öz evladı, PKK ise milletin baş belası.

Sayın milletvekilleri, korucular sadece bir güvenlik gücü değil onlar bu milletin beka refleksidir; o köyde, o yaylada, o dağ yamacında devletin sesidir; bazen askerdir, bazen öğretmendir, bazen bayraktır. Evet, korucularımızı hedefe koyan bu alçak dil sadece bir kişi ya da bir partiye ait değildir. Bu, yıllardır terörü özgürlük mücadelesi kılıfında pazarlayan, teröristlere "gerilla" diyen, devlete "faşist" diyen bir zihniyetin dışı vurumudur. Bu terminoloji üzerinde de bundan sonra yapacağım konuşmalarda çok sık duracağım sayın milletvekilleri. Ne Meclis çatısı altında terör güzellemesi yapılmasına ne de vatan evlatlarının onuruna dil uzatılmasına asla müsaade etmeyeceğiz!

Buradan bir kere daha sesleniyorum: Korucular yalnız değildir; korucular Türk milletin vicdanıdır, korucular PKK'nın korkulu rüyası, bu milletin dağdaki sancaktarlarıdır. Unutmayın, bir milletin düşmanına "özgürlük savaşçısı," evladına "çete" diyenlerin bu memlekette söyleyecek sözü, barınacak yeri de asla olmayacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; engelli bireylerin eğitime erişim hakkını ve bu hakkı yaşama geçirecek olan öğretmenlerin yetiştirilmesindeki derin eksiklikleri bu önergemize de katmak istiyorum. Evet, Türkiye'de engelli bireyler için eğitim hakkı anayasal bir güvence altındadır. Evet ama bu güvence sahada sadece kâğıt üzerinde kalmaktadır çünkü sistem hem engelli bireyleri hem de onları eğitecek öğretmenleri yolda yalnız bırakmaktadır. Öncelikle şunu bilelim: Her engelli birey aynı değildir, otizmlili bir çocuğun ihtiyacıyla bedensel engelli bir öğrencinin ya da işitsel engelli bir bireyin ihtiyaçları aynı değildir. Ama biz ne yapıyoruz? Farklı tanıları, farklı ihtiyaçları aynı çuvala doldurup herkese aynı çözümleri sunmaya çalışıyoruz. Devlet okullarında işitme engelli çocuk için altyapı yok, işaret dili bilen öğretmen yok; görme engelli çocuk için Braille materyali yok, rehberlik yok. Otizmlili çocuk için sabırla yaklaşacak, özel eğitim almış öğretmen yok. Mental engelli öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim programı yok. Ve dönelim asıl meseleye, bu çocukları kim eğitecek? Özel eğitim öğretmeni yetiştirmede ciddi açık var. Türkiye genelinde özel eğitim öğretmeni sayısı hem yetersiz hem de dengesiz dağıtılmış durumda. Birçok okulda rehberlik öğretmeni bile yokken özel eğitim öğretmeni bulmak çoğu yerde hayalden ibaret. Engelli bireylerle çalışmaya ne pedagojik hazırlığı var ne de psikolojik desteği var mevcut öğretmenlerin. Düşünün, öğretmeni eğitmeden çocuğu eğitmesini bekliyoruz ve özel eğitim merkezlerine dönersek, devlet teşvikiyle çalışan birçok kurumda yetersiz, donanımsız personelle sadece maddi kazanç hedefleniyor; çocuklar gelişmiyor, sadece oturma sayısı kadar var sayılıyor.

Sayın milletvekilleri, özel eğitim öğretmenliği bölümleri güçlendirilmeli, kontenjanlar artırılmalı; eğitim fakültelerinde engelli hakları ve farklı engel türleri ile çalışma becerileri zorunlu ders hâline gelmeli; okullarda farklı engel gruplarına uygun altyapı, materyal ve rehberlik sistemleri yaygınlaştırılmalı. Sadece öğretmeni değil okul yöneticisini, personeli ve tüm eğitim sistemini kapsayacak bir duyarlılık politikasını hayata geçirmek durumundayız. Çünkü bu mesele sadece bir eğitim politikası değil insanlık onuru meselesidir. Eğitim hakkı herkese eşit sunulmadıkça biz bu Mecliste eşitlik üzerine ne kadar konuşsak boştur.

Değerli milletvekilleri, yine, en önemli konulardan biridir; engelli bireylerimiz için yaşam yalnızca kişisel bir mücadele değildir, aynı zamanda onların ailelerinin, özellikle annelerinin, babalarının, kardeşlerinin omuzlarına yüklenmiş sessiz bir sorumluluktur. Bu ülkede engelli bir çocuğa sahip olmak çoğu zaman sosyal hayattan dışlanmak, ekonomik sıkıntılara göğüs germek, psikolojik bir yalnızlığa itilmek demektir. Oysa bir devletin en temel görevi, en savunmasız vatandaşlarının yanında durmaktır sayın milletvekilleri.

Engelli bireyler için gündüz bakımevleri bir lütf değil bir hak olmalıdır. Bu bakımevleri yalnızca engelli bireylerimize rehabilitasyon, eğitim ve sosyalleşme imkânı sunmaz, aynı zamanda annelere bir nefes, babalara bir omuz, kardeşlere biraz çocukluk hakkı verir. Evladını kimseye emanet edemeyen anneler, uykusuz gecelerle mücadele eden babalar, işinden, sosyal yaşamından, kendi sağlığından vazgeçmiş aile bireyleri... Evet, Türkiye'de her ilde, uygun olan ilçelerde en az bir gündüz bakımevi kurulmalıdır. Engellinin de ailesinin de hayata tutunabileceği bir liman olmalı bu merkezler. Bu çağrım bir siyasi polemik değil, bir insanlık çağrısıdır çünkü bu ülkenin medeniyet seviyesi engellisine verdiği değerle ölçülür.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede engelli olmak sadece bedensel bir sınır değil, hayat boyu süren bir mücadeleye mahkûm edilmek demektir. O mücadelenin adı bazen yoksulluk, bazen yalnızlık, çoğu zaman da unutulmuşluktur. Bir engelli gencin hayali iyi bir üniversiteye gitmekten çok, kaldırımsız bir sokakta düşmeden yürüyebilmektir; asansörlü çalışan bir okulda arkadaşlarıyla aynı sınıfa çıkabilmektir. Bir annenin duası, sadece çocuğu koşsun, zıplasın, oynasın diye değil, devletin verdiği engelli maaşı kesilmesin, evde bakım yardımı iptal edilmesin diyedir.

Sayın milletvekilleri, engellilik, bu ülkede bir bireysel durum değil bir devletin vicdan testidir ve üzülerek söylüyorum, bu devlet bu testi kaybediyor giderek. Otizmlili çocuklarımız özel eğitim merkezlerinde şiddet görüyor. Dün konuşmamda bahsettim bundan. "Rehabilitasyon" adı altında çocuklar dövülüyor, susturuluyor, devletin denetim mekanizması ortada yok. Yine bahsettim, bir hastanede yoğun bakımda mental engelli çocuğa istismar uygulanıyor ve bu, sadece bir güvenlik meselesi de değil sayın milletvekilleri; bu, insanlığın iflasıdır.

Bu ülkede engelli bireyler sabah uyanınca "Bugün başımıza ne gelecek?" korkusuyla yaşıyor. Ne eğitime güvenebiliyorlar ne sağlığa ne de adalete.

İşte, dün de bahsettim, engelli kadroları boş duruyor. "Mülakat" adı altında engelli öğretmen adayları eleniyor. Üniversite okuyan, diploma alan, umut kuran gençlerimiz sırf birilerine uygun görülmedikleri için sistem dışına itiliyor. Engelli maaşı hane geliri bahanesiyle kesiliyor. Kadınlar evde çocuklarına ömür boyu bakım veriyor ama sosyal güvenceleri yok, bakım emeği görünmüyor, yok sayılıyor.

2025'te çıkarılan yasayla binlerce engelli bireyin kazanılmış emeklilik hakkı geriye dönük olarak ellerinden alındı. Bu nasıl bir adalettir sayın milletvekilleri? İnsanların hayalleriyle, gelecek planlarıyla böyle oynanır mı? Engelliler hayatı dört duvar arasında yaşamak zorunda değil ama bu sistem onları evlerine, odalarına, hatta yataklarına hapsediyor. Toplum onları görmezden geliyor, devlet onları masraf kalemi olarak görüyor ve biz de ne yazık ki büyük ayıbın sessiz tanıkları oluyoruz bu Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında.

Erişilebilirlik yok; kaldırımda yürüyemeyen, otobüse binemeyen, kamu binasına çıkamayan bir vatandaşın anayasal hakkından söz edebilir miyiz sayın milletvekilleri? İstihdam yok, engelli kotası göstermelik, denetim sıfır. Çalışmak isteyen engelli birey yük gibi görünüyor. Psikolojik destek yok; kronik yalnızlık, değersizlik hissi, sosyal izolasyon var. Bugün Türkiye'de engelli bireylerde depresyon oranı toplum ortalamasının 3 katı.

Toplumsal kabul yok. Bir kafede, bir okulda, bir iş yerinde engelli bir birey gördüğümüzde hâlâ acınası gözlerle bakıyoruz. Oysa ihtiyaç duydukları şey merhamet değil eşitlik, saygıdır, adalettir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, biz burada, Meclis sıralarında otururken bir engelli çocuk sokakta yürüyemiyor, bir genç istihdam hayali kuramıyor, bir anne çocuğun bakımından dolayı sosyal güvenlik hakkı kazanamıyor. Evet, bu yüzden ben buradan yeniden çağrı yapıyorum: Bir kere, engelli çocukların eğitim hakkını, ailelerin bakım yükünü, istihdam ve erişim sorunlarını, ayrımcılıkla ve şiddetle mücadeleyi kurumsal bir zemine oturtacak engelliler bakanlığı üzerinde çalışma yapmamız gerektiğini ifade ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Ki bu konuda YENİ YOL Partisinin vermiş olduğu bir kanun teklifi de var. Ki bugün Türkiye'de 10 milyondan fazla engelli birey yaşıyor; hepimiz engelli olmaya da adayız, hepimiz biliyoruz bunu. Bu sadece bir birey demek değil bu sayı aynı zamanda aile demektir, bakım veren demektir, umut veren demektir. Bu yüzden değerli milletvekilleri, bizim derhâl bir Meclis araştırması komisyonu kurmamız gerektiğini dün söylemiştik, bugün bu karar alındı, bundan mutluluk duyarız ama eğer YENİ YOL Partisinin vermiş olduğu önerge kabul görmeseydi -yani siz salonda olmadığınız için kabul gördü- bugün burada bütün parti gruplarıyla bu karar alınmazdı maalesef. Yani engellilere verdiğiniz değeri bir kere daha size hatırlatmak için söylüyorum: Evet, bu komisyon gerçekten önemli işler yapmalı; rehabilitasyon merkezlerinde yaşanan şiddeti de kamu kurumlarında süregelen ayrımcılığı da engelli kadınların yaşadığı sosyal güvencesizlik sorununu da istihdamdan eğitime, erişimden sağlığa kadar her boyutta yaşanan ihlalleri araştırmalıdır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Sunat.

Sayın Oluç, buyurun.

#### IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın birleştirilerek görüşülmesi kabul edilen (10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Grubum adına söz aldım.

Kayıtlara geçsin diye bir cümle edeceğim sadece. Eş Genel Başkanımız Tuncer Bakırhan ve Grup Başkan Vekilimiz Gülüstan Kılıç Koçyiğit hakkında edilmiş olan hakaretamiş ifadelerin tamamını iade ediyoruz, misliyle iade ediyoruz.

Teşekkür ederim.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Biz ediyoruz...

#### VII.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

##### A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 Milletvekilinin engelli vatandaşların toplumsal yaşamda daha aktif rol almalarının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/434) (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman ve 24 Milletvekilinin Türkiye'de bulunan engelli bireylerin yaşadıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2104) (Devam)

3.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 22 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek yaşam kalitelerinin artırılması ve engellilere yönelik hizmetlerin tek bir çatı altında toplanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2716) (Devam)

4.- Van Milletvekili Mahmut Dindar ve 20 Milletvekilinin engelli bireylerin yaşadığı sorunların tespit edilerek bunların ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2717) (Devam)

5.- Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç tarafından engelli vatandaşların toplumsal hayata katılımının güçlendirilmesi ve karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2718) (Devam)

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 26 Milletvekilinin engelli bireylerin eğitim, rehabilitasyon, istihdam ve sosyal hayata katılım konusunda erişilebilir bir hayat sürdürmeleri için kapsamlı politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2719) (Devam)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Çankırı Milletvekili Sayın Pelin Yılık.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA PELİN YILIK (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; engelli vatandaşlarımızın toplumsal hayata katılımını güçlendirmek, karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunlara kalıcı çözümler üretmek amacıyla verilen Meclis araştırması açılması önergesi üzerine söz aldım. Aziz vatandaşlarımızı ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Engelliler Haftası her yıl 10-16 Mayıs tarihleri arasında Birleşmiş Milletlere üye ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de özel bir farkındalık haftası olarak kutlanmaktadır. Bu hafta, engelli bireylerimizin yaşadıkları sorunlara dikkat çekmek, toplumsal duyarlılığı artırmak ve engelli bireylerimizin toplumsal hayata en üst düzeyde katılımını sağlamak açısından önemli bir fırsattır. Ancak burada bir gerçeğin altını çizmek gerekir. "Engel" kavramı sanıldığı gibi sadece bireyin fiziksel ya da sağlık durumundan değil esasen toplumun oluşturduğu fiziki koşullardan, zihinsel kalıplardan ve sosyal yapılardan kaynaklanmaktadır. Engelli kardeşlerimize sunulan sağlık hizmetleri, eğitim, sosyal güvenlik ve istihdam olanakları günlük yaşamla baş edebilmeyi ve toplumsal hayatta var olabilmeyi kolaylaştırmaktadır. Günümüzde çağdaş toplumlarda hem bireysel duyarlılıkların hem de engelli bireylere sunulan sosyal imkânlarla birlikte farkındalığın arttığı görülmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, engelli bireylerimizi toplumun asli ve ayrılmaz bir parçası olarak görüyor, onların yaşam kalitesini yükseltecek politikaların bir devlet politikası hâline gelmesini destekliyoruz. Engelli kardeşlerimiz için gerçekleştirdiğimiz tüm çabaların özünde kendi bağımsızlıklarını kazanmaları ve kendi kendilerine yeterli duruma gelmeleri hedefi yer almaktadır. Bu nedenle engelli bireylerimizin ihtiyaçları mümkün olduğu kadar gündemde tutulmalı ve bu konudaki toplumsal hassasiyetin güçlendirilmesi gerekmektedir çünkü engellilik sadece bir sağlık sorunu değil aynı zamanda sosyal, ekonomik ve hukuki yönleri bulunan çok boyutlu bir konudur. Sorunların çözümü anlamında da toplumun tüm kesimleri üzerine düşen sorumluluğu almalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; engelli bireylerimiz günlük hayatta istihdamdan eğitime, ulaşımdan sosyal hizmetlere kadar birçok alanda ciddi zorluklarla karşı karşıyadır. Ne yazık ki bazıları için eğitim hakkı yalnızca yasalarda kalmakta, bazıları için kaldırılmalar, merdivenler, toplu taşıma araçları gerçek birer engel hâline gelmektedir. Engelli kardeşlerimiz topluma entegre olmakta zorlanıyorlarsa bu onların fiziksel durumlarından değil, bizim yeterince kapsayıcı, erişilebilir ve duyarlı bir toplum olmayışımızdandır. Engelli bireylerin erken çocukluk döneminde ihtiyaçları olan özel eğitimi, yaş ve engel durumuna göre almaları hayatlarını değiştirecektir. Aynı şekilde, çocuklarımızın engel durumunun uygunluğuna göre yapılacak ders dışı etkinlikler de eğitimlerine katkı sağlayacaktır. Burada özellikle belirtmek isterim ki engelli kadınların yaşadığı sorunlar çok daha karmaşık ve zordur. Hem kadın hem engelli olmak, ayrımcılığı katlayan, dışlanmayı derinleştiren bir çarpan etkisi yaratmaktadır. Bu noktada kadın odaklı sosyal politikaların engelli kadınlar özelinde daha kararlı ve sistematik şekilde hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumsal gelişmişlik düzeyinin önemli göstergelerinden biri de engelli bireylerin sosyal, ekonomik ve siyasal yaşama katılma oranlarıdır. Bu katılımı sağlayan en önemli unsur ise istihdamdır. Engelli bireylerin mesleki eğitim alarak üretken bireyler olarak istihdam edilmeleri hem kendilerine güven kazandıracak hem de toplumu olan aidiyet duygularını pekiştirecektir. Çalışma hayatında karşılaştıkları fiziki yetersizlikler, düşük ücret, terfi olanaksızlığı ve ön yargı gibi sorunlarının ortadan kaldırılması hepimizin görevidir. Türkiye'de çalışabilir durumda olan engelli nüfusun önemli bir kısmının iş gücüne dâhil olmadığı bilinmektedir; diğer bir yandan, istihdam edilenler ise çalışma hayatında önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlardan başlıcaları, iş yerindeki fiziki engeller, engelli çalışanlara yönelik tutum ve ön yargılar, vasıfsız işlerde düşük ücretlerle çalışmak zorunda kalmak, ayrımcılığa maruz kalmak, terfi imkânlarının yokluğudur. Engelli bireylerimiz için uygulanan kota sisteminin etkinliğinin artırılması, korumalı iş yeri modellerinin yaygınlaştırılması ve kamuda engelli memur atamalarının sürdürülebilir şekilde yapılması büyük önem arz etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sadece bireyler değil onların aileleri de bu mücadelede ağır bir yük altındadır. Bu noktada, özellikle annelerimizi ayrı bir yere koymak istiyorum. Engelli çocuk sahibi annelerimiz, ekonomik, sosyal ve psikolojik yönden yoğun bir yük taşımaktadırlar. Bizler bu yükü paylaşmak, hafifletmek ve onların yanında olduğumuzu göstermek zorundayız. Ebeveyn destek programları, sosyal yardımların güçlendirilmesi ve bakım hizmetlerinin profesyonelleştirilmesi gibi çok yönlü sosyal politika önerileri artık ertelenmeden hayata geçirilmelidir. Ayrıca, babaların da bu süreçte aktif şekilde dâhil edilmesi, yalnızca annenin değil ailenin tüm fertlerinin desteklenmesi gerekmektedir. Güçlü aile güçlü birey, güçlü bireyse güçlü toplum demektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel salgın döneminde engelli bireylerimiz çok daha fazla izole olmuş, hizmetlere erişimleri ciddi ölçüde kısıtlanmıştır. Bu durum, bizlere olağanüstü koşullarda dahi engelli bireyleri önceleyen özel stratejiler geliştirilmesi gerektiğini açıkça göstermiştir. Bununla birlikte, son yıllarda uluslararası müsabakalarda büyük başarı elde eden özel sporcularımız bizlere göstermiştir ki doğru destek, doğru eğitim ve doğru fırsatlarla her engel aşılabılır. Bu vesileyle, ay yıldızlı bayrağımızı gururla dalgalandıran tüm engelli sporcularımıza bir kez daha teşekkür ediyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler, engelli vatandaşlarımızın yalnızca belirli gün ve haftalarda değil yılın her günü desteklenmesi gerektiğine inanıyoruz. Engelli bireylerimizin ve ailelerinin destekçisi olup hayata dair yaşadıkları sorunlarını iyi tanıyıp bilmekteyiz. Saygıdeğer Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin de ifade ettiği gibi, tedavisi mümkün olmayan asıl engelin buz tutmuş vicdanlarda, sıgı politikalarda ve art niyetli zihinlerde olduğunu biliyor, bunun dışındaki her engelin aşılabacağına yürekten inanıyoruz.

Engelli bireylerimizin insan haklarının korunması, bu bağlamda engelli bireylere uygulanan ayrımcılığın ortadan kaldırılmasıyla yakından ilişkilidir. Burada söz konusu edilen ayrımcılık, toplumsal alanlarda, sosyal yaşama katılımda, kamusal düzenlemelerde her boyutuyla engelli kardeşlerimizin hesaba katılmamasıdır. Engelli kardeşlerimizle ilgili atılan adımları siyasetçilerin her daim samimiyetle sahiplenmesi gereklidir. Engelli haklarıyla ilgili bilinç düzeyini artırmak, ayrımcılığa karşı korunmalarını sağlamak, bu konuda gerekli hukuki düzenlemeleri gerçekleştirmek, engelli bireylerimize fırsat eşitliği sağlamak için gerekli tedbirlerin alınması, çalışılması gereken konular arasındadır.

Sözlerime burada son verirken, engellilik bir eksiklik değil çeşitliliğin bir parçası olarak görülmelidir. Bireyleri desteklemekle kalmayıp onlarla birlikte yaşanabilir bir toplum inşa etmek hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu vesileyle, tüm engelli bireylerimizi, ailelerini, eğitimcilerini, sivil toplum kuruluşlarını, kamu çalışanlarımızı ve bu alanda yürekten ve doğrulukla emek veren herkesi saygıyla selamlıyor, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'nın farkındalığı artıran, samimiyeti çoğaltan, çözüm odaklı politikaları teşvik eden bir sürece vesile olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yılık.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'e ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve saygıdeğer halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Engellilere bakış açısı maalesef ki hak temelli değil yardım temellidir. Acıma ve merhamet üzerine kurgulanan bu bakış açısı, sorunları münferitleştirip hak temelinde çözmek yerine yardıma indirgemektedir. Engellilerin tüm sorunlarının temeli onlara karşı yapılan ayrımcılığa dayalı bakış açısıdır. Engelliler eşit yurttaş olarak görülmediği, onlara ve ailelerine karşı dışlayıcı, ayrımcı bir yaklaşım sergilendiği sürece, "Farkındayız ve aynıyız." denilmedikçe yaşadıkları sorunlar artarak devam edecektir.

İnsan onuruna yaraşır ve toplumla kaynaşan bir hayat tarzı engellilerin en tabii hakkı ve devletin de öncelikli görevidir. Kentlerin yaşam kalitesinin en belirgin göstergesi erişilebilirliktir. Hareket kısıtlılığı yaşayan bireylerin erişilebilirlik konusundaki yaşadıkları sorunun kaynağı engel durumu değil engellenmişlik durumudur. Bu ülkede engelli bireylerin engelli olmayan bireylerle aynı ihtiyaçlara sahip olabileceği göz ardı edilmekte veya yok sayılmaktadır. Duygularının, isteklerinin, hayallerinin, ihtiyaçlarının, hayata dair hedeflerinin, beklentilerinin olduğu ve en az engelsiz insanlar kadar eşit haklara sahip olduğu ne yazık ki unutulmaktadır. Engellilere dayatılan engeller, ulaşım, istihdam, eğitim, sağlık, siyasal ve sosyal katılım haklarını ihlal etmektedir.

Engellilik sadece doğumla olan doğal bir durum değildir; iş kazaları, trafik kazaları, ev içi şiddet, devam eden çatışma ve savaşlar, mayın, mühimmat patlamaları, yetersiz beslenme, akraba evliliği ve gebelik, doğum süreçlerinde yeterli tıbbi desteğin sunulmaması gibi nedenlerle de engellilik durumları olabilmektedir. Bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybeden bireylerin hem kendisinde hem de aile ve sosyal çevresinde oluşabilecek psikolojik etkileri ve psikolojik etkiler nedeniyle meydana gelebilecek fizyolojik etkileri en aza indirmek ve engelli bireyin yaşamış olduğu travmanın etkileri neticesinde sosyal hayata uyum sorunu yaşamasını engellemek amacıyla ulaşım, istihdam, eğitim, sağlıkta siyasal ve sosyal katılım haklarını kullanabilmeleri için sağlamlık ideolojilerinin geriletilmesi ve engelliler için eşitlikçi bir yaşamın imkânlarının artırılması amacıyla siyaset, medya, ekonomi, eğitim, sağlık ve kültür politikalarında bir dönüşüm ihtiyacı vardır. Engellilik salt tıbbi ve fiziki bir mesele olarak ele alınmamalı; geleneksel toplumsal yaklaşımın, ön yargıların ve alışkanlıkların engelli sorunlarını ağırlaştırdığı bilinmelidir.

Türkiye'de yaşayan engelli birey sayısını tam olarak bilmiyoruz. Engelli bireylerin nüfusuna ilişkin sistematik bilgi, ilk defa 2000 yılında gerçekleştirilen genel nüfus sayımında elde edilmiştir. Sonraki yıllarda bu alanda bir çalışma yapılmazken örnekleme yöntemiyle yapılan tahminler üzerinden bazı rakamlara ulaşılmıştır. TÜİK'in 2002 yılında açıkladığı verilere göre nüfusumuzun yüzde 12,29'u engelli bireylerden oluşmaktadır. Türkiye'de engelli nüfusun yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, eğitim, medeni hâl ve engel gruplarına göre güncel durumunun tespit edilmesi ve her engel grubunun ihtiyaçlarının veri esaslı olarak kamusal hizmet kapsamında yeniden planlanması gerekmektedir. Türkiye'de güncel olarak engelli sayısının bilinmemesi, kurum verileri arasında milyonlara varan tutarsızlıkların olması izaha muhtaçtır. Kamu kurumları verisiz bir şekilde hizmet sunmaktadır. Nüfusun içinde yüzde 10'dan fazla olan engellilerin genel ve yerel bütçedeki payı bu oranda olmalıdır.

Engellilerin sağlık hizmetlerine erişimi noktasında oluşan adaletsizliğin önüne geçmek ve ihtiyaç sahibi engelli, yaşlı ve diğer dezavantajlı gruplar dâhil bireylerin yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla ihtiyaç sahibi bütün engelliler, yaşlılar ve dezavantajlı grupların sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalandırılması gerekmektedir.

Ayrıca, engellilere ve aynı zamanda çalışmak zorunda kalan ve engellilere bakmakla yükümlü aile bireylerine iş hayatında esnek çalışma, uzaktan çalışma, serbest çalışma gibi farklı formlarda çalışma modeli uygulanmalıdır.

Çocukların engellilik dereceleri arttıkça aileler daha çok kurumsal yardıma ihtiyaç duymaktadır. Bakımevlerinde hizmet veren personelin bu alanda eğitim almış ve engelli bireylerin ihtiyaçlarına yönelik bilgi sahibi olan kişilerden seçilmesi ve denetimlerin yapılması önemlidir. Bakımevlerine işe alımlarda kaliteli ve eğitilmiş personel seçimi oldukça önemlidir. Bu personele çocuk hakları, şiddet ve istismar konularında eğitim verilerek bakımevlerinde sağlıklı bir ortam oluşturulmalıdır. Engelli öğrencilerin engelsiz akranlarıyla birlikte eğitim olabilmelerine imkân sağlanmalı, gerek akademik ve fiziki erişim gerekse personel kapasitesi bağlamında eksiklikler giderilmelidir.

Engelliler Türkiye toplumunun en yoksul kesimini oluşturmakta ve çözüm olarak sunulan cüzi sosyal yardım ödenekleri bu durumu her geçen gün dönemsel olarak çözümsüz hâle getirmektedir.

2005 yılında yürürlüğe giren erişilebilirlik mevzuatının uygulanması tam yirmi yıldır ertelenmektedir.

İşaret dili bir ana dil olarak tanınmamakta ve birçok kamu hizmetine işaret diliyle erişim hizmeti sunulmamaktadır.

Engelli yoksulluğuna karşı en etkili politika olacak olan istihdam politikalarının geliştirilmesi kapsamında engelli istihdam kotası yüzde 10'a yükseltilerek bu oran tüm iş yerlerinde uygulanmalıdır.

Kişi geliri asgari ücretin altında kalan tüm engellilere temel yurttaşlık geliri desteği sunulmalı ve bu miktar asgari ücretin altında kalmamalıdır. Engelli ödenekleri enflasyona karşı korunmalıdır.

Engelli emekçilerin iş yerlerinde maruz kaldığı sağlamlılık ve mobbing pratikleri cezai yaptırıma tabi tutulmalıdır. İnsan onuruna yaraşır iş ve yaşam koşulları sağlanmalıdır.

Başta belediyeler ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı personeli olmak üzere tüm kamu emekçilerine yönelik engelli hakları farkındalığı eğitimleri düzenlenip düzenlenmelidir. Kayyumların engelli karşıtı politikalarına son verilmeli ve engelli birimleri halkın seçtiği kişilerin denetiminde yeni bir perspektifle hizmet sunmalıdır.

Başta eğitim, sağlık ve adalet olmak üzere kamu hizmeti sunumunda işaret dili tercümanı ve alfabe kullanımı artırılmalıdır.

Engelli bireylerin eğitim, seyahat, tatil, barınma, istihdam, sosyal ve kültürel yaşama dâhil olma koşullarının ayrıştırılmış, izole edilmiş fiziksel ortamlar yerine -bütün düzenlemelerin- toplumla iç içe, bir arada olacak şekilde yapılması elzemdir. Zira, eğer bir eşitlikten bahsediyorsak engelli bireyin yaşamın tam da kalbinde olması gerektiği görmezden gelinemez. Bu yüzden ayrı kafeler, ayrı tatil köyleri, ayrı sınıflar, ayrı ulaşım araçları değil birlikte bir yaşamın organizasyonu gereklidir.

Engelli bireyin almış olduğu eğitim ve mesleki yeterlilikleriyle birlikte uzmanlaştığı pozisyonlarda istihdam edilmesi ve istihdam edilebilmesi için ihtiyaç duyulan sosyal organizasyonların da evrensel tasarımıyla yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Eğitim imkânı olmayan engelli bireylerin bağımsız yaşam koşullarına ulaşabilmesi adına ruhsal ve fiziksel özelliklerine uygun bir meslek veya beceriye kavuşturulması gerekmektedir. Ayrıca, meslek becerisi kazanmış engelli bireyin hiçbir kimseye muhtaç olmadan özgürce yaşamını idame ettirebileceği istihdamın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılmasının önündeki engellerin kaldırılması toplumun ve yetkililerin sorumluluğundadır.

Herhangi bir sebeple eğitim alamayan, meslek edinemeyen ya da eğitim ve meslek becerileri olduğu hâlde istihdam edilmeyen engelli bireylerin hane içindeki diğer aile fertlerinden bağımsız bireyler olduğu kabulünden hareketle yaşamlarını idame ettirebilmeleri için kişi geliri asgari ücretin altında kalan tüm engellilere temel yurttaşlık geliri desteği sunulmalı ve bu miktar asgari ücretin altında kalmamalıdır.

Tüm kamuoyunun umutla beklediği barış ve demokratik toplum inşa sürecinde engellilerin onurlu ve toplumsal barış talebi göz önünde bulundurulmalıdır. Elli yılı aşkın çatışmalı süreçte bedensel, zihinsel ve ruhsal yönleriyle yaralanarak engelli kalanlara yönelik kapsamlı bir sosyal politika uygulamaya konulmalıdır. Savaşa, güvenlikçi politikalara ve çatışmacı yaklaşımlara ayrılan bütçenin toplumsal refaha, sosyal hizmetlere, sağlığa ve eğitime ayrılması sağlanmalıdır diyorum, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'a ait.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, yüreğimizde hiç geçmeyecek derin bir sızı bırakan bir barış elçisini anmak istiyorum: Sevgili Sırrı Süreyya Önder. Acının tam ortasında bile gülümsemeyi bilen, hikâyeleriyle yaraları sarabilen, barışa dair inancını asla yitirmeyen bir yürekti. Onun sözü sadece bir siyaset dili değil aynı zamanda yaralı coğrafyalar için bir umut türküsüydü. Gidişle birlikte hem kederi hem de onurlu bir barışı miras bıraktı arkasında. Gönümüzde daima o yumuşak tebessümüyle, barışa olan sarsılmaz inancıyla yaşayacak. Ruhu şad, anısı mücadelemizin en sıcak yerinde daim olsun.

Bugün 15 Mayıs Kürt Dil Bayramı ancak hâlâ bu Mecliste Kürtçe konuştuğumuzda sesimiz kısılıyor. Ne diyordu Sırrı Başkan: "Ben boynumu vursanız bir insanın rüyasını gördüğünü, ninnisini dinlediği ana diline müdahale etmem, hayâ ederim." Yüz yıldır bize doğru diye öğretilen ancak birbirimizden her geçen gün daha da uzaklaştıran yanlışları terk etmenin zamanı gelmiştir. Bir Türkmen olan Sırrı ağabeyin Kürt halkının haklı mücadelesiyle kurduğu bağın gücü ve her bir Kürt'ün evine yas düşüren anısına bağlılıkla Parlamentodan başlayarak toplumda yaratılan önyargıları kırabiliriz, zihniyet değişimini bu Meclisten başlatabiliriz diyor, Kürt halkının Kürt Dil Bayramı'nı kutluyorum. Korkmayın, Kürtçesini söyleyerek fobilerinize depreştirmeyeceğim.

Sayın milletvekilleri, bu hafta aynı zamanda Engelliler Haftası. Engelli yurttaşların sorunlarını gündeme almak için yalnızca yılın bir haftasını beklemek doğru değildir. Değerli milletvekilleri, engelli olmak bir tercih değildir ama engelli bireyleri dışlayan bir toplum düzeni bir tercihtir ve bu tercih her gün milyonlarca insanı görünmez kılmaktadır. İşte, biz bu tercihe karşı çıkıyoruz; sözde normal olanın kutsandığı, sağlam bedenün üstün kabul edildiği bu sağlamlı düzeni kabul etmiyoruz. Bu sistem, engelli bireyleri eksik, kusurlu, onarılası ya da başarılıysa ilham kaynağı olarak etiketler. Oysa biz diyoruz ki: Engellilik bir eksik değil bedensel ve nörolojik bir çeşitliliğin hâlidir; tıpkı dilimiz, rengimiz, kimliğimiz gibi doğaldır, insana dairdir. Ama mevcut düzen farklı bedenleri üretimden dışlar; kamusal alanlara, eğitime, sağlığa ve siyasete katılmalarını engeller çünkü sağlamlı zihniyetin dünyasında norm dışı olan her şey ya ötekileştirilir ya da yok sayılır; engelli bireylerin hayata katılması için değil hayattan soyutlanması için politikalar üretilir, bu kabul edilemez.

Değerli arkadaşlar, biz engelliliği bir insan hakları ve demokrasi meselesi olarak görüyoruz. Engelli bireyler sadece mimari engellerle değil dildeki ayrımcılıkla, eğitimdeki eşitsizlikle, ekonomik dışlanmayla da mücadele ediyor. Sağlamlı dil çocukluktan itibaren hepimize şu mesajı veriyor: "Engelliysen ya iyileş ya evde kal." Ama biz bu dili kabul etmiyoruz, engelliliği tam ile eksik arasına sıkıştıran anlayışı reddediyoruz. Biz ayrımcılığa karşıyız, farklı olanı değersizleştiren değil tüm farklılıklarıyla eşitleyen bir toplumu savunuyoruz. Bu ülkede Millet'in Meclisi dediğimiz bu çatı altında bile fiziki şartlar engelli bireylere uygun hâle getirilmemiştir. Temsil makamının kalbi olması gereken Türkiye Büyük Millet Meclisi, erişilemez merdivenleri ve duyarsız mimarisiyle engelliler için bir sembol değil bir engel hâline gelmiştir.

Engelli çocukların eğitim hakkı yok sayılıyor, kaynaştırma eğitimi sadece müfredatta kalıyor. Engelli kadınlar hem engelli hem kadın oldukları için çifte değil çoklu ayrımcılığa uğruyorlar. Engelliler toplumsal yaşamdan korunması gereken bireyler gibi sunuluyor; sanki toplum tehlikeli, onlar da kırılabilir. Oysa tehlike, ön yargılar, ihmal, görmezden gelme ve sağlamlı politikalarıdır. Peki, çözüm ne? Çözüm, toplumun ve devletin bakış açısını değiştirmesidir. Bu mücadele sadece engelli bireylerin değil, hepimizin mücadelesidir çünkü eşitlik sadece sağlamlar için değil, herkes için eşit olduğunda anlamlıdır ve eşitlik önce dilde, sonra zihinde başlar.

Bugün bir kez daha buradan haykırıyoruz: Bizim bedenimiz eksik değil, eksik olan sizin empatiniz; bizim sesimiz kısık değil, duymayan sizsiniz; bizim yüreğimiz dar değil; görmeyen, görmek istemeyen toplumun vicdanı ve unutmayalım, engelsiz bir yaşam ütopya değildir, bir insanlık sorumluluğudur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz Bursa Milletvekili Sayın Kayıhan Pala'ya ait.

Buyurun Sayın Pala. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KAYIHAN PALA (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuz, ülkemizde engelli yurttaşlarımızın çok önemli sorunları var. Bu sorunları Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz masaya yatırdık geçtiğimiz şubat ayı içerisinde ve bir çalıştay düzenledik. Bu çalıştayda tarafların katılımıyla hem sorunları saptadık hem de bu sorunların çözümüne ilişkin neler yapılabileceğini yayınladık; buradan yararlanılmasını umuyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Okuması olanlar için.

KAYIHAN PALA (Devamla) - Değerli milletvekilleri, şimdi, birazdan sorun alanlarına değineceğim. En önemli sorunlardan bir tanesi şu, "Ülkemizde ne kadar engelli var, hangi engel grupları var, yaş grupları nedir?" diye güncel bir veri tabanımız yok. Bakın, en son 2011 yılında yapılmış kapsamlı bir araştırma var. Bu araştırmaya baktığımızda, tüm yaş gruplarında engellilik oranı yaklaşık yüzde 7 ancak 50 yaşına geldiğimizde bu oran çok ciddi bir şekilde artıyor, 70 yaş civarında ise neredeyse her 4 kişiden 1'inin engelli olduğu bir toplum dilimi karşımıza çıkıyor. Biliyorsunuz, engellilere, Ulaştırma Bakanlığı tarafından verilmiş "Türkiye Kart" diye bir söz var. Az önce de bir sürü engelli yurttaşımız bize sordu "Ne oldu Türkiye Kart?" diye. Çünkü ulaştırma söz konusu olduğunda her bir engelli yurttaş ancak o ilde bir ulaşım kartı alabiliyor. Şu ana kadar bu Türkiye Kart da hayata geçirilmiş değil.

Değerli milletvekilleri, aslında, bakarsanız ülkemizde önemli düzenlemeler var. Örneğin, bunlardan bir tanesi, 2009 yılında yayınlanan engellilerin haklarına ilişkin bir milletlerarası sözleşme. Burada, madde 3'te engellilerin ne hakları olabileceğine ilişkin bir düzenleme yapılıyor. Örneğin, madde 25'te de sağlık alanı var. Kısaca söyleyecek olursak, örneğin, Türkiye'nin kabul ettiği bu sözleşmeye göre engellilerin kendi seçimlerini yapma özgürlüklerinin olması gerekiyor. Engellilere karşı herhangi bir ayrımcılık söz konusu olmamalı ve engellilerin topluma tam katılımlarının sağlanabileceği bir düzenin hayata geçirilmesi gerekiyor.

Ayrıca, farklılıklara saygı gösterildiği, fırsat eşitliğinin yaşamın her alanında sağlandığı ve erişilebilirliğin sağlandığı bir düzenleme var. Bakın, 2009 yılında böyle bir düzenlemeyi Adalet ve Kalkınma Partisine ilişkin bir hükümet hayata geçirmiş olduğu hâlde bu düzenlemeye uyulmuyor. En son örneğini Kocaeli Üniversitesinde yaşadık; atanmış bir rektör, Kocaeli Üniversitesinde fiziksel bir sorunu olan engelli öğrencinin "Tuvalete bile erişemiyoruz." sorusuna "Bağış bulun." diyebildi. Bilmiyorum, siz ne düşünüyorsunuz ama ben, bu sözleri duyduğumda utandım. Bir üniversite rektörü bir öğrenciye nasıl böyle bir yanıt verebilir, üstelik de çok kolay çözülebilecek bir sorun nedeniyle? Ama engelli yurttaşların tek sorunları fiziksel erişilebilirlikle ilişkili değil. Örneğin, toplumsal cinsiyet eşitsizliği söz konusu olduğunda kadınların, erkeklerin çok gerisinde olmasının yanı sıra, ülkemizde, maalesef, engelli kadınların çok daha geride olduğuna ilişkin de elimizde veriler var.

Yine, bu sözleşmeye göre, ülkemizde engelli çocukların gelişim kapasitesine ve kendi kimliklerini koruyabilme haklarına saygı gösterilmesi gerekir; ülkemizde herhâlde bunun varlığından söz etmemiz mümkün değil.

Yine, bu sözleşmede, o zamanki hükümet, Resmî Gazete'de yayınladığı haklar silsilesinde bakın sağlıkla ilgili ne diyor? Diyor ki: "Parasız veya karşılanabilir bir maliyetle sağlık bakımı." Geçen hafta Bursa'da Engelliler Meclisi üyeleriyle birlikteydim, en fazla yakındıkları konuların başında sağlık hizmetlerine erişim sorunları geliyor. Öyle ki bir yandan sağlık hizmetlerine erişim sorunları var, diğer yandan da kendilerine önerilen tedaviye, ilaca erişim sorunları var. Dolayısıyla yayımlanan bu karara uyulmadığını yaşamın her alanında görmek mümkün. "Kırsal alan dâhil olmak üzere engellilerin sağlık hizmetlerine erişimlerinin sağlanması gerekir." derken, maalesef, kişilerin, bırakın kırsal alanı, kentlerde bile yaşadıkları alanların yakınlarında bir sağlık hizmetine erişimleri mümkün değil.

Ayrıca, sağlık profesyonellerinin engelliler ile engelli olmayan hastalara aynı kalitede sağlık hizmeti sunması beklenirken ülkemizde yapılan araştırmalar bunun da maalesef söz konusu olmadığını gösteriyor. Ayrıca bu alanda bazı etik düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu da burada söylemem gerekir çünkü bir engelli yurttaşın, eşit bir Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olarak insan hakları bağlamında onurlu ve özerkliğini koruyacak şekilde ihtiyaçlarının mutlaka karşılanması gerekir. Sağlık, eğitim ve sosyal güvenlik bu ihtiyaçlardan karşılanması gereken en temel alanlardır.

Şimdi, ülkemizde ciddi sağlık eşitsizlikleri var, bunu zaman zaman gündeme getiriyoruz; engelli yurttaşların karşı karşıya kaldığı sağlık eşitsizlikleri daha da yüksek. Kişinin engellerinin olması, damgalanması ve maalesef ayrımcılığa uğraması yüzünden, burada, yapısal faktörler var. Ayrıca sağlığın sosyal belirleyicileri açısından sorun var; doğduğu, yetiştiği, büyüdüğü, eğer iş bulabilirse çalıştığı ve yaşadığı koşullar engelliler açısından engelli olmayanlara göre sağlık eşitsizliklerini maalesef daha da büyütüyor.

Bu arada yapılan araştırmalar risk faktörleri açısından da engellilerin zor durumda olduğunu gösteriyor yani tütün, kötü beslenme, alkol tüketimi, fiziksel aktivite eksikliği -ki mecburen- engellilerde daha yüksek olduğu için sağlıkta eşitsizlik bağlamında daha zor durumdadır. Buna ilişkin Sağlık Bakanlığı politikalarının halk sağlığı müdahalelerini engellilere özgü olarak düzenlemesine şiddetle ihtiyaç var.

Yine, sağlık sisteminde yapılan araştırmalar, sağlık çalışanları arasında engellilere ilişkin hizmet sunumuna özgü bir bilgi eksikliğinin olduğunu, bazı olumsuz tutumlar ve ayrımcı uygulamalar olduğunu, erişilemeyen sağlık tesislerinin -maalesef fiziksel erişilebilirlikten söz ediyorum- var olduğunu ve engelliler hakkında bilgi toplama, veri toplama ve analiz eksikliği olduğunu ortaya koyuyor.

Değerli milletvekilleri, az önce size partimizin çalıştay raporundan söz ettim; zaman yettiği müddetçe bu çalıştay raporundaki yalnızca sorun alanlarının başlıklarına değineceğim.

Bakın, tarafların katılımıyla yürütülen bu çalıştayda ilk ve en önemli sorun alanlardan biri -az önce sözünü ettiğimiz- engellilere ilişkin veri eksikliği yani -gerçekten bunu burada birçok kez dile getirdik, meslektaşlarımız dile getirdi- 2011 yılından sonra kapsamlı bir araştırmanın hâlen yapılamıyor olması mümkün değil.

Sağlık hizmetine erişim sorunlarından söz ettim, özellikle nadir hastalıklar nedeniyle engellilik yaşayanlarda bu sorun daha yüksek olduğunu vurgulamam gerekir. Sosyal erişilebilirlik sorunları var, kültürel ve sanatsal etkinliklere erişilebilirlik sorunları var, teknolojiye ilişkin erişilebilirlik sorunları var. Biliyorsunuz, çok yeni teknolojik araçlar var ama bunlar pahalı ve engelliler görece daha yoksul, daha yoksul bir kesimde oldukları için bu araçlara erişimde sıkıntılar var. Ayrıca, teknoloji okuryazarlığındaki eksikliği de buradan söylemek isterim.

Çalışma hayatına ilişkin ciddi sorunlar var; eksik istihdam söz konusu, çalışma ortam ve koşullarının engellilere özgü düzenlenmemiş olması söz konusu ve burada, son yasal düzenlemede ısrarla dile getirdiğimiz gibi, emeklilik haklarında var olan hakların bile maalesef geriye götürülmüş olması söz konusu. Umuyorum ki en kısa zamanda bunu düzeltme olanağı buluruz.

Bakın, engelliler meclisiyle yaptığımız toplantıda sıralanan, bildik sorunların yanı sıra, en büyük ölçüde karar verme mekanizmalarına katılımlarının sağlanmamasından duydukları rahatsızlık var. Eğer ülkede toplumun yaklaşık yüzde 10'unun engelli olduğundan söz ediyorsak engellilerin bu ülkedeki karar verme mekanizmalarına her düzeyde -yerel düzeyde de merkezî düzeyde de- katılımını mutlaka sağlamamız gerekir.

Engelli kadınların ve kırılgan grupların daha fazla sorunları olduğunu söyledim. Bu arada, engelli bakımı ve yaşlılıkta engelli hâle gelmekle ilgili de ciddi sorunlarımız var. Özellikle tek başına yaşayan yaşlılar, engelli bir duruma geldiklerinde herhangi bir kamusal hizmet alanından yararlanmaları mümkün olmadığı için bu, Türkiye açısından çok önemli bir sorun alanı, üstelik de demografik olarak nüfus giderek yaşlanırken bunun görmezden gelinmesi de söz konusu olmamalı.

Değerli milletvekilleri, bugüne kadar ki Adalet ve Kalkınma Partisinin yaklaşımı, engellilere bakışı, bir tür yardım niteliği içerisinde... Oysa engellilerin yardımı değil, bu ülkenin eşit yurttaşı olmaktan kaynaklanan hak temelli birtakım kavramlara, birtakım erişilebilirliklere ihtiyacı var. Dolayısıyla herkes için adalet, herkes için mutlaka hak, hukuk ve adalet derken engellilerin mutlaka ve mutlaka bu hak kavramı içerisinde değerlendirilmesi gerekir.

Burada şunu söyleyerek sözlerimi sonlandırayım: Bu ülkede hepimiz farklıyız ama her yurttaşın farklı olduğunu kabul ederek ancak herkesin eşit yurttaş olduğunu benimseyerek hayata bakmak lazım. Bu bağlamda, engellilerle ilgili araştırmaları da önemsiyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim Sayın Pala.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz Uşak Milletvekili Ali Karaoba'ya ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ KARAOKA (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı ve en önemlisi de AKP'nin ümit verip yıllarca ihmal ettiği engelli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Çok basit bir soruyla başlamak istiyorum: Neden özgürlüğün, demokrasinin, insan haklarının ilerlediği...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Engellilerin özgürlüğü...

ALİ KARAOKA (Devamla) - Az dinleyin, daha net görürsünüz. Engellilerle çıkın konuşun, bakın, ne kadar şikâyetleri var; otobüslere binemiyorlar. Oradan hitap etmeyin.

Bugün özgürlüğü gelişen ülkelerde neden majör bir engelli sorunu yaşanmıyor? "Neden gelişmiş ülkelerde engelliler istihdama, sağlığa daha kolay ulaşabiliyor?" diye kendinize soruyor musunuz? Evet, doğru söylüyorsunuz, sormuyorsunuz. Çünkü sorsanız bu ülkede demokrasinin, adaletin ne kadar geri gittiğini, bunların hepsinin birbiriyle ne kadar ilintili olduğunu çok daha net görürsünüz. Bu ülkede demokrasi, insan hakları sıralamasında geriye gittikçe bu ülkenin vatandaşı fakirleşiyor, engellileri daha da zor bir şey yaşıyor. Geçen hafta sizin engellilere bakışınızı açıklayıcı, utanç verici bir olay yaşandı. Kocaeli Üniversitesinde engelli bir vatandaşımız tuvalet ihtiyacı için engelli tuvaleti istedi; bakın, bağış istemedi, para istemedi, temel ihtiyacını karşılayacak tuvalet istedi, sizin Rektörünüz ne dedi? "Bağış verin, biz bunu yapalım." dedi. Evet, bu ülkeyi yöneten sizlerin bürokratlarınızın akli fikri paradır, başka bir şey değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Sıraların yarısından fazlası boş, şimdi soruyorum: Bu Rektöre hangi biriniz bir şey yapabildiniz? Bizim vergilerimizle maaş alan bu Rektörü görevden almıyorsanız buradan aldığımız maaş helal midir, kendinize sorun diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarında yüzde 3 kotanız var. 3 Aralık Engelliler Günü nedeniyle bir çalışma yaptım, 17 bakanlığa soru önergesi verdim "Sizin kotanız ne kadar?" diye. 7 bakanınız tenezzül edip cevap vermedi. Yetmedi, tüm bakanlıkların faaliyet raporlarını inceledik; ne acıdır, 17 bakanlıktan yalnız 2 tanesi engelli personel sayısını açıklamış. Bu raporda "engelli" kelimesini bir kez dahi kullanmayan bakanlıklarınız var. Bakanlıkların üst düzey yöneticileri arasında engelli vatandaşlarımıza fırsat veriliyor mu? Oranını sorduk, cevap yok.

Engelli vatandaşlarımızdan siz niye korkuyorsunuz? Bu halktan koptunuz, engellilerden tamamen koptunuz. Siz daha kamu kurum ve kuruluşlarında çıkarmış olduğunuz yüzde 3 kotasına uymuyorsanız. Biz aylardır, belki bir yıldır söylüyoruz "Bu kotayı yüzde 6'ya çıkarın." diye; bunu yapmanızı beklememiz tabii akıl tutulmasıdır.

Sayın milletvekilleri, engelli vatandaşlarımızın talepleri açık ve net: Emeklilik haklarının düzenlenmesini istiyor, 2008 öncesi uygulanan haksızlıkların giderilmesini istiyor; elektrik, doğal gaz, su faturalarında indirim talep ediyor, evde bakım yardımları istiyor, kamuda atama sayılarının artırılmasını istiyor, eğitim sorunlarının giderilmesini istiyor, engelli maaşlarının yeniden, insanca yaşayabilecek düzeye getirilmesini istiyor, kamusal alanlarda indirimlerin artırılmasını, ulaşımındaki sorunların giderilmesini talep ediyor; bunlar çok insani taleplerdir. Her insan doğuştan anayasal hakka sahiptir ve bunların tamamına da ulaşmak zorundadır. Engellilerin eğitime, istihdama, sağlığa, sosyal hayata ve tüm insan haklarına erişimini sağlamak toplumsal bir zorunluluktur.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz diyoruz ki Türkiye Cumhuriyeti en çok kimsesizlerin kimsesidir. (CHP sıralarından alkışlar) Artık bu ülkeyi yönetenlerin, engellileri kambur olarak değil, fırsat verildiğinde katma değer üretecek bu toplumun asli unsurları olarak görmesi gerekir.

Bakın, Türkiye Ampute Millî Futbol Takımı dünya şampiyonu oldu; yürekten kutluyorum. Paris 2024 Paralimpik Oyunları başta olmak üzere özel millî sporcularımız 182 altın, 208 gümüş, 171 bronz olmak üzere 2024 itibarıyla 561 madalya kazandı. 2011 yılında büyük önemi olan Leibniz Bilim Ödülü'nü kazanan Ordinaryüs Profesör Onur Güntürkün ve birçok akademisyenimizin de başarısı var. Buradan ne çıkaracağız? Siz bu engellilere engel olmayın, onlar bu toplumun her alanına katılacaklardır. (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak şunu söylüyorum: İlk genel seçimde iktidar olacağız ve engellileri merkeze koyacağız. Unutmayın, özel bir eğitim olmadan çağdaş bir eğitim olamaz. Engelli olmak değil engellilere engel olmak bence en büyük günahıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, konuşan milletvekillerimize özellikle teşekkür ediyorum tam zamanında konuşmalarını tamamladıkları için.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Düzce Milletvekili Ayşe Keşir konuşacaktır.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYŞE KEŞİR (Düzce) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; tüm grupların oy birliğiyle kabul edilen böyle bir konuda söz almış olmaktan ayrıca mutlu olduğumu da ifade etmek istiyorum. Araştırma önergesi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Tabii, bu konu son derece derin ve önemli bir konu ve biz aslında çok köklü, çok necip bir medeniyetten geliyoruz. Avrupa'nın karanlık çağında, Orta Çağ'da zihin engelliler "cadı" yaftasını alarak yakılırken bizde Amasya Darüşşifhanesinde, Edirne'de, İstanbul'da, Kayseri'de müzikle, suyla terapiler vardı ve hastalarımız, engellilerimiz orada şifa buluyorlardı. Onun için, geldiğimiz medeniyetten önemli bir güç aldığımızı burada ifade etmek istiyorum.

Benden önce konuşan sayın milletvekilleri pek çok konuya değindi ama ben de kişisel bir tecrübemden özellikle bahsetmek isterim. Ben, 1989'da, mesleğime, gazeteciliğe Türkiye'nin engellilerle ilgili ilk yayınında başladım. Şunu söylemem lazım, çok acı bir tecrübeden bahsetmek istiyorum sizlere; bizim yurt dışından misafirlerimiz gelirdi zaman zaman bazı toplantılar için, Birleşmiş Milletlerden farklı ülkelerden ve 1989 Türkiye'sinde derlerdi ki bize: "Türkiye'de engelli yok." Gelen konuşmacıların söylediğini söylüyorum size, yabancı misafirlerin. "Niye?" dedikimizde "Biz sokakta engelli görmüyoruz, yok." derlerdi. Şimdi, öyle bir Türkiye'den bahsediyoruz ve dün de bahsettim, birazdan da ifade edeceğim tekrar, burada hem merkezî hükümet politikaları hem beraberinde yerel yönetimlerin politikaları ve uygulamaları eş güdümlü olmak zorunda ve son derece önemli. O günkü Türkiye'de, Sayın Cumhurbaşkanımız, 1994 yılında, Belediye Başkanırken Türkiye'de yerel yönetimlerde bir devrim yaparak Özürlüler Koordinasyon Merkezini Türk yerel yönetimler tarihine nakşeden de bir liderdir. Biz, 2002 iktidarından sonra, AK PARTİ iktidara geldikten sonra pek çok alanda sosyal devrim gerçekleştirdiğimiz gibi engellilik alanında da pek çok düzenleme yaptık. Bunları tekrar tekrar söylemekte bir beis görmüyorum, dün de ifade ettim; en önemli dönüm noktası, köşe taşı 2005 yılında çıkardığımız Engelliler Kanunu'dur ve bu kanun, beraberinde yönetmelikler, imza koyduğumuz uluslararası sözleşmelerle birlikte yaklaşık 1.500 maddelik bir engelli külliyyatımız var. Bakın, tekrar söylüyorum; yaklaşık 1.500 maddelik bir engelli külliyyatımız var, bunu asla yok sayamayız. Buna emek veren her kim ise -bürokrat, siyasetçi, sivil toplum temsilcisi- onları da buradan yâd etmek gerektiğini düşünüyorum.

Bu önemli köşe taşı oluştuktan sonra, akabinde yaptığımız, aslında en önemli, iftihar ettiğimiz bir başka uygulama 2010 yılında yaptığımız Anayasa değişikliğidir. Biz özellikle kadın-erkek eşitliği açısından 2010'da yaptığımız Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki değişikliği çok sık hatırlıyoruz, birbirimize hatırlatıyoruz. Ama o maddenin, aynı maddenin devamında "çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitleri, dul ve yetimler..." diye devam eder ve burada gaziler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olmadığı ifade edilir. Yani bu, pozitif ayrımcılık ilkesidir. Bu da önemli bir zihinsel dönüşüm ve bunun Anayasa'ya nakşedilmesi önemli bir dönüşümdür.

Tabii, devamında pek çok düzenleme yaptık; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve beraberinde yine Sosyal Güvenlik Kanunu'nda yaptığımız pek çok düzenleme. İşte, mesela 2008 yılında çıkardığımız engelli çocuğu olan anneye beş yıl erken emeklilik imkânı gibi pek çok düzenlemeyi hayata geçirdik. Özellikle -2005'te çıkardığımız kanunun en önemli çıktılarından biri olan- ücretsiz eğitim, rehabilitasyon ve ücretsiz servislerin konması yani kişinin, vatandaşın, engelli bireyin evinden ücretsiz alınarak ücretsiz bir şekilde rehabilitasyon alması 2005 yılında çıkardığımız kanunun devrim niteliğinde bir düzenlemesidir. Bugün itibarıyla -sadece bir yıl için söylüyorum- yılda yaklaşık 600 bin engelli buradan aynı anda, eş zamanlı hizmeti almaktadır.

Beraberinde, tabii, benden önceki konuşmacılar da ifade etti, burada temel konu; tanı, rehabilitasyon, eğitim, varsa tedavi ama beraberinde son kertede geldiğimiz konu, istihdam konusu. Bu da yasalarımızda mevcut olmakla birlikte ne yazık ki bakın, 2002 yılında kamuda istihdam edilen engelli sayısı 5 bini bir parça geçmişti; 5 bin kişi sadece, oturun, parmakla sayın. Bugün kamunun yüzde 3 kontenjanı yüzde 88 oranında doludur ve bugün kamuda istihdam edilen engelli oranımız yaklaşık 74 bin civarındadır. Bunu da buradan kayıtlara geçirmek istiyorum. Beraberinde Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nün -işte, zaman zaman konu oluyor, bazen eleştiri bile alıyoruz çok kalem yardım olmasından ama- bu 50 kalem yardımının 5-6 tanesi engelli vatandaşlarımıza bire bir dokunan kalemlerdir; mesela, işte, süregelen hastalıkları olanların elektrik faturalarının ödenmesi gibi konular. Özellikle bunu da buradan kayda geçirmek istiyorum.

Şunu söylemem lazım: Tabii, bu kadar düzenleme yaptık, yakın tarihte bir Otizm Eylem Planı çıkardık, Resmî Gazete'de yayınlandı, tematik program ama şöyle de bir gerçeklik var: İşte, bu komisyonun kurulmasının tüm gruplar tarafından talep edilmesinin aslında önemli bir ayağını oluşturuyor bizim açımızdan da. Zaman değişiyor, ihtiyaçlar değişiyor, önceden çıkardığımız kanun ve mevzuatta genel bir engellilik üzerinde yaptığımız pek çok iyileştirme var ama artık şunu görmekteyiz: Özellikle milletvekillerimiz de bilir, tüm milletvekillerimiz; AK PARTİ milletvekilleri her hafta sonu şehirlerindeler, evlerin içindeler. Farklı engel grupları var. Şöyle söyleyeyim: Sadece bir engeli olmayan, birden fazla engeli taşıyan yani biricik hizmet görmesi gereken guruplar oluşuyor ve biz bunları, bu talebi sokakta görüyoruz, bazen biricik ihtiyaçlar görüyoruz. Onun için, biraz daha tematik programlara ihtiyaç var. Keza, bu konu sosyal paydaşları çok geniş bir konu, sadece kamu hizmeti verenlerin tek başına yüklenebileceği bir konu

değil. Paydaşların içinde sivil toplum kuruluşları var, yerel yönetimler var; hepsinin üzerine düşen farklı farklı görevler var ve ciddi bir eş güdümlü çalışmayı gerektiriyor. O anlamda bu komisyonun -grubumuzun da altına imza attığı teklifinde de ifade ettiğimiz gibi- özellikle yeni çıkan ihtiyaçları, farklı engel grupları ya da birden fazla engeli üzerinde bulunduran bireyin ihtiyaçları gibi yeni ihtiyaçları, yeni tanımları, sokakta bizim yeni gördüğümüz ihtiyaçları ve bununla beraber diğer paydaşlara ve başta mahallî idareler, yerel yönetimler olmak üzere diğer paydaşlara düşen görev ve sorumluluklar açısından çalışmasının son derece faydalı olacağını düşünüyorum çünkü biz hem geldiğimiz medeniyet anlayışıyla hem partimizin daha kuruluş aşamasında ifade ettiğimiz ya da ilk seçim beyannamemizde ifade ettiğimiz gibi insana hizmet için var olan bir partiyiz ve yirmi üç yıldır iktidarımızla insana hizmet için bütün alanlarda çalışmalarımızı bu şekilde yürütüyoruz. Özellikle sosyal hizmetler, sosyal yardımlar gibi bu alanda da Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, bakanlarımız ve bürokratlarımızla birlikte sessiz bir devrimi gerçekleştiren bir partinin mensubu olarak bundan sonra yeni ihtiyaçlara vereceğimiz cevaplar konusunda da bu komisyonun çıktılarının, raporunun son derece önemli olduğunu düşünüyorum. Bu rapora binaen tüm paydaşlara -bunun tekrar tekrar altını çiziyorum- sadece kamu yönetimine değil yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına, beraberinde akademiye, tüm paydaşlara görev düşecek bir rapor çıkacağına inanıyorum.

Bu çalışmaya bugün oy verecek milletvekilleri dâhil olmak üzere komisyonda görev alacak milletvekillerimize ve komisyonda görüşünü, önerisini iletecek tüm uzmanlara, tüm paydaşlara şimdiden teşekkür ediyorum. Komisyon raporunu heyecanla beklediğimizi ifade etmek istiyorum. Emeği geçenlere şükranlarımı sunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Meclis araştırması önergeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunacağım. Meclis araştırması açılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meclis araştırmasını yapacak olan komisyonun 22 üyeden kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon çalışma süresinin başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi tarihinden başlamak üzere üç ay olmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun gerektiğinde Ankara dışında çalışabilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince, diğer denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri İle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Orhan Yegin ile 72 Milletvekilinin Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

#### VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

##### A) Kanun Teklifleri

1.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Orhan Yegin ile 72 Milletvekilinin Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3067) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 208)<sup>5</sup>

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

13 Mayıs 2025 tarihli 86'ncı Birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya  
İstanbul  
İdris Şahin  
Ankara

Şerafettin Kılıç  
Antalya  
Cem Avşar  
Tekirdağ  
Selçuk Özdağ  
Muğla

Ertuğrul Kaya  
Gaziantep  
Mustafa Bilici  
İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan  
Mardin

Mahmut Dindar  
Van

Sebahat Erdoğan Sarıtaş  
Siirt

<sup>5</sup> 208 S. Sayılı Basmayazı 13/05/2025 tarihli 86'ncı Birleşim Tutanağı'na eklidir.

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun hakkında konuşmayacağım. Zaten kanunun torba yasa olması nedeniyle "hayır" oyu vereceğiz. Bu şekilde gelerek siz komisyonları ortadan kaldırılıyorsunuz ve muhalefetin konuşmasını engellemek istiyorsunuz. 1'inci madde zaten bir yaş sınırlaması getiriyor; Anayasa Mahkemesi bununla ilgili itirazlarını söylemiş, aynıyla devam edip eklemeler yapıyorsunuz. 2'nci maddeyle ilgili olarak da TRT'nin denetim mekanizmalarının ortadan kaldırılmasını istiyorsunuz, yeni şirketler kurmak ve burada Sayıştay denetiminden de kaçırmak istiyorsunuz.

Ben engellilerle ilgili konuşmak istiyorum. Engellilerle ilgili dün bir grup önerisi verdik burada, araştırma önergesi verdik ve araştırma önergesinde 48'in, 48 sayısının AK PARTİ Grubundan yani 273'ten büyük olduğunu gösterdik. Ardından da şunu yaptınız, dediniz ki... Bizim grup önerimizde, araştırma önergemizde ne vardı? Sadece engellilerin problemlerini ve engellilerin bu problemlerine karşı çözüm önerileri sunmak adına veya belirlemek adına değil bir engelliler bakanlığı kurmak, engellilerin bu problemlerini giderebilmek ve çözüm önerilerini ortaya koyabilmek adına bir birleştirme yapabilmek. 7 tane bakanlık bu engellilerle ilgileniyor; Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bunlarla ilgileniyorlar. Bir engelliler bakanlığı kuralım dedik, bizim önergemizi bu şekilde kabul etmediniz ve dediniz ki görüşmeler sonucunda: "Gelin, hep beraber bir genel görüşme talebiyle birlikte verelim." Peki, niye kabul etmemişsiniz daha önce? Madem böyle problemler vardı, niçin o problemlere "evet" oyu vermeyecektiniz? Çünkü siz şöyle düşünüyorsunuz: "Bu muhalefet hiçbir şey bilmez ve bizim çoğunluğumuz var, bu çoğunlukla beraber de istediğimizi yaparız." İşte, bazen de böyle ilahi adalet tecelli eder ve aynı zamanda da 48'in sizden büyük olduğunu idrak edersiniz.

Değerli milletvekilleri, burada bir komisyon kuracağız. Bu komisyonlar kuruluyor; aileyle ilgili komisyonlar var, kadına şiddetle ilgili, çocukların ölümüyle ilgili, çocuk istismarlarıyla ilgili var, İliç maden kazasıyla ilgili olarak var, Kartalkaya'daki oteldeki yangınla ilgili olarak var, en sonunda da zirai don felaketiyle ilgili olarak da bir Komisyon kuruldu ve devam ediyor bunlar. Peki, daha önceki komisyonlar da kurulduktan sonra, hakikaten, işlevini yani fonksiyonunu tam ve kâmil manada bu komisyonlar yerine getirebiliyor mu? Hayır, getirmiyor. Neden? Yine, iktidar partisinin yapmış olduğu düşünce tarzından, zihniyet tarzından dolayı. Bu komisyonlarda çalışıyoruz; üç ay, dört ay, beş ay, altı ay, yedi ay çalışılan komisyonlar var. Bu komisyonların raporları bazen çok geç yazılıyor, bazıları bu Genel Kurula inmiyor. O zaman bu komisyonları niye kuruyoruz? Biz akademiya mıyız veyahut da bir sivil toplum kuruluşu kuruluşu muyuz, biz "think tank" kuruluşu muyuz? Biz bir Meclisiz. Bu problemler varsa, o problemlerle ilgili eğer bir yönetmelik eksikliği varsa, eğer bir Anayasa eksikliği varsa, bir yasa eksikliği varsa veyahut da toplumu aydınlatma konusunda bir aydınlanma eksikliği varsa bunları giderecek olan bu Parlamentodur. Onun için burada bu komisyon kurulduktan sonra bir an önce görevini tam ve kâmil manada yapması lazım. Ne demek istiyorum? Ben burada Darbeleri Araştırma Komisyonunun üyeliğini yaptım, 15 Temmuz FETÖ Darbesini Araştırma Komisyonunun Başkan Vekilliğini yaptım. Biz buraya Cumhurbaşkanı'na getirdik, biz buraya genelkurmay başkanlarını getirdik, generalleri getirdik biz buraya, biz buraya bakanları getirdik. Şimdi, yine, aynı şekilde, komisyonlara bakıyorsunuz; Kartalkaya'yla ilgili olarak bir bakan, atanmış bir bakan gelmiyor. O zaman o bakanların çoğunluğu seçilmiş bakanlardı, geliyorlardı ve burada bildiklerini söylüyorlardı. Araştırma komisyonuydu, yazıyorduk. Gelmeyenler vardı. Deniz Baykal geldi mesela, sorularımıza cevap vermeden gitmişti; biz onu dinledik, dinledik, dinledik. Bazıları da gelmemişti; mesela Mesut Yılmaz gelmemişti, bazı milletvekilleri gelmemişlerdi ama onlar yazılı olarak cevaplarını göndermişlerdi. Bazıları yazılı olarak da göndermediler, onları da kamuoyuyla paylaşarak kamuoyuna "Bakın, bunlar da bu şekilde demokrasiye inanmıyorlar, çoğulculuğa inanmıyorlar, fikir özgürlüğüne inanmıyorlar, bildiklerini söylemiyorlar." diye şikâyetle bulunmuştuk. Şimdi, aynı şekilde, bir bakan niye gelmez komisyona? Bir açığı mı var veya söyleyecek sözleri yok mu onunla ilgili yani o Kartalkaya'daki yangınla ilgili, ölen çocuklarla ilgili? Anne ne diyordu orada? "Çocuğum için babama sordum, dedim ki: 'Yansın mı yoksa bu pencereden atayım mı?'" Ya, bu bir trajedi, büyük bir dram. Biliyor musunuz, dünyada gerçek demokrasinin olduğu ülkelerde böyle bir yangında bu cümle üzerine o bakanların hepsi istifa ederler, o hükümet de istifa eder; onunla ilgili örnekler vermek istersem biliyorsunuz zaten bunları, bilmiyor değilsiniz ki. Ben Türkiye'de bir demokrasi olsun istiyorum, Türkiye'de insan hakları olsun istiyorum yani bir parti iktidar olduktan sonra kendisini devlet yerine koymasın, "Bana bir emanet verildi, ben bu emaneti layıkıveçhile taşıyayım, diğer partiler de gelebilir..." ama şöyle düşünüyorsunuz, "Diğer partiler gelsinler, ben ilanihaye burada iktidarda kalayım." diyerek onunla ilgili mevzuatlar yapıyorsunuz, onunla ilgili düzenlemeler yapıyorsunuz, onunla ilgili siyasi mühendislikler yapıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Uzatmayacağınızı söylemişsiniz.

BAŞKAN - İyi ama Grup Başkanınızın da aldığı karar yani.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Peki.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sağ olun, çok teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri izleyen halkımızı ve cezaevinde tutulan tüm yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

İnsan doğduğu andan itibaren bir dilin içinde büyümüş, annesinin ninnileriyle tanışır kelimelerle, ilk "anne" demesiyle başlar kendi diliyle olan yolculuğu. İşte, bu yolculuk onun kimliğinin ve aidiyet duygusunun temelini oluşturur çünkü ana dil bir milletin ruhudur. Kürt Dil Bayramı'nı kutluyorum, kutlu olsun.

Konuşmamın bundan sonraki kısmında, insanlık tarihi kadar eski ama hâlen tüm dünya için çok taze ve ekmek gibi, su gibi yaşamsal olan bir kavramdan yani barıştan konuşmak istiyorum. Barışı konuşurken nasıl bir barış tahayyül ettiğimizden, savaşın ve çatışmanın sonlandırılmasıyla birlikte toplumsal barışın gerçekçi bir biçimde inşa edilebilmesi ve sürdürülebilmesinin ne kadar zor ama bir o kadar da kıymetli olduğu gerçekliğinden hareketle, barışa tutunmaktan bahsedeceğim.

Değerli milletvekilleri, bugün insanlığın geldiği noktada insanların, doğanın ve bir bütün olarak ekosistemin barışa duyduğu ihtiyaç kapitalist sistemin savaşımlara duyduğu ihtiyaçtan katbekat daha fazladır. Barış hakkı sadece soyut bir kavram değildir elbette; adaletin, demokrasinin ve özgürlüklerin üzerine inşa edildiği temel bir dayanak noktasıdır. "Barış" bir kelimedenden çok daha fazladır, barış bir yaşam biçimidir, korkusuz bir sabaktır barış, huzurlu bir akşam ve umut dolu bir yarındır barış. Peki, neden bu kadar önemlidir barış? Çünkü barış olmadan adalet olmaz, barış olmadan eğitim, sağlık, gelişme olmaz ve barış olmadan insanlık olmaz. Dünya ne yazık ki geçmişte de bugün de savaşların acı izleriyle dolu. Milyonlarca insan sırf farklı düşündüğü, farklı inandığı, farklı yaşadığı için zulme uğradı.

Değerli milletvekilleri, barış, silahların susmasının ötesinde, insanın insana güvenle bakabildiği, farklılıklara saygıyla yaklaşabildiği bir ortamdır. Barış, bir topluluğun hakikate yönelme cesaretidir. Hakikat, insanları bir araya getiren, toplumun seslerini eşitlikle duyuran bir aynadır. Barış suskunlukla değil cesur bir yüzleşmeyle mümkündür. Tarih bize defalarca bunu göstermiştir. İkinci Dünya Savaşı'nda Nürnberg mahkemelerinde olduğu gibi hakikatin üzerine gitmeden kalıcı bir barış inşa etmek imkânsızdı. Almanya'nın bu hakikatle yüzleşmesi onun uluslararası arenada yeniden kabul görmesinin önünü açmıştır. Barışa giden yol yalnızca silahların susmasından geçmez, hakikatin yankı bulduğu, her bireyin sesinin duyulabildiği bir düzen kurmaktan geçer. Gerçeklerin açıkça konuşulmadığı, tarihle yüzleşilmeyen toplumlarda barışın temeli çürük olur. Barışı yalnızca çatışmanın sona erdiği bir durum olarak değil adil ve sürdürülebilir bir toplumsal düzen olarak görmek ve bunun için çabalamak gerekiyor. Pozitif barış, yalnızca savaşın olmamasını değil aynı zamanda yapısal şiddetin ve eşitsizliklerin giderildiği bir düzeni ifade eder. Barışın sürdürülebilir olması için güçlü kurumlara, adil ve kapsayıcı bir sisteme ihtiyaç vardır. Barış yalnızca bir ideal olarak değil kurumsal olarak var olabilmek, var edebilmek, güven, adalet ve toplumsal huzuru sağlamakla mümkündür. Sorumluluk sahibi kişilerden bu süreçte toplumsal olarak beklentimiz temsil güçlerini adaletin tesisi için kullanmalarındır. Kalıcı bir barışı inşa etmenin imkânlarını yaratmak en başta siyaset kurumunun yani hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu da ancak toplumun her kesiminin temsil edildiği, adaletin sağlandığı ve toplumsal barışın korunduğu bir siyasal alanla olanaklıdır.

Son söz olarak, bizler barışı yürekten dile getiren herkese teşekkürü bir borç biliyoruz. Yapılan samimi çağrılar yalnızca bir temenni değil aynı zamanda insanlık onuruna yapılan birer çağrıdır. Birlikte kalıcı bir barışın mümkün olduğuna yürekten inanıyoruz.

Barış dolu günlerle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir." ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Öztürk  
Denizli  
Yüksel Arslan  
Ankara

Hüsmen Kırkpınar  
İzmir  
Turhan Çömez  
Balıkesir

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana  
Selcan Taşcı  
Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Denizli Milletvekili Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 1'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, bir kez daha, milletimizin gerçek sorunlarından uzak, milletimizin feryadına kulak tıkayan bir gündemle karşı karşıyayız. Milletimizin yüreği açlıkla, yoksullukla kavrulurken, iğneden ipliğe gelen zamlarla beli bükülmüşken, pazarda fileler boş kalmışken, sofralar eksilmişken AK PARTİ'si iktidarı hâlâ gerçek gündemi perdeleme çabasında. Yoksulun, işçinin, çiftçinin, emeklinin, memurun derdine derman olabilecek bir çaba, bir irade yok ortada. Bunun yerine ne var? İmralı'daki teröristbaşı için af planları, dağdaki katillere kucak açma hazırlıkları var. Sözüm ona "barış" adı altında milletimizin sinir uçlarına basan, şehit annelerinin yüreğini kanatan, vicdanlarını sıızlatan projeler var.

Değerli milletvekilleri, bugün bu kürsüden sesleniyorum: Siz kim oluyorsunuz da milletin boğazında düğüm varken, şehit analarının gözyaşları daha kurumamışken masalar kurabiliyorsunuz? Siz hangi hakkın, hangi hukukun, hangi vicdanın temsilcisisiniz ki bu ülkenin evlatlarını katledenlerle müzakere hayalleri kuruyorsunuz? Hangi devlet anlayışı milletin canını yakanlarla el sıkışmayı marifet sayar? Hangi hukuk devleti dağdan inenlere af planları hazırlar da köyünde vergisini ödeyen, askere giden, çocuklarını helal lokmalarıyla büyütmeye çalışan vatandaşa sadece susmayı ve kemer sıkmayı reva görür?

Yıllar önce "açılım süreci" adı altında başlattığınız bir gaflet politikası vardı. O süreç milletimizin kanıyla, gözyaşıyla sulanmış bir bataklığa dönüşmüştü. Sözde mutabakatlarla, seçim mühendislikleriyle terör örgütüne alan açıldı, meşruiyet kazandırıldı; "ulusal birlik" denildi ama teröristlere cesaret verildi. Peki, bugün hangi başarı hikâyesini anlatabiliyorsunuz? O dönem atılan her adım Türkiye Cumhuriyeti devletinin terörle mücadeledeki reflekslerini zaafa uğrattı, devletin direnci kırıldı, güvenlik kurumları siyasetin esiri yapıldı, "Türkiye ile teröristler aynı masada" algısı yaratıldı. Bu algı teröristlere moral, devlete ise itibar kaybı getirdi ve şimdi aynı hatalar yeniden sahnede.

Bakınız değerli milletvekilleri, terör örgütü PKK 12'nci kongresini yapıp bir de üzerine fesih bildirisi yayınladı. Sözde bir final, sözde bir yeni dönem ilan edildi. Bildirinin her satırı Lozan sancıları üzerinden Türkiye Cumhuriyeti'ne saldırılarla dolu. "Ey Türkiye" diye başlayan cümlelerle âdeta meydan okunuyor. Şaşırdık mı? Elbette ki hayır çünkü yıllardır bu eli kanlı örgüt devletin zaaf gösterdiği her boşluğu kendine alan olarak gördü; açılım süreçlerinde bunu gördü, müzakerelerde bunu gördü, sessiz kalınan her terör eyleminde bunu fark etti ama bu bildiri yalnızca bir veda mektubu değildir, bu bildiri eşkıyalık düzenine meşruiyet kazandırma çabasıdır. Sevr ile Lozan'ı tartışmak gibi tarih dışı, uydurma, akıldan yoksun kavramlarla milletimizi bölmek, kutuplaştırmak, çatışmaya sürüklemek üzere kurgulanmış siyasi bir tiyatro sahneleniyor ve bu tiyatronun sahnelenmesine göz yuman her siyasi irade bu oyunun ortağıdır. Bu millet terörle mücadelede ağır bedeller ödedi, sayısız şehidimiz var, her biri bir ocaktı, her biri bir hayaldi, bir gelecek umudu, kahraman gazilerimiz var, göğsünü siper etti bu vatan için, şimdi siz kalkıp bu milletin kahramanlarına rağmen "Teröristlere af." diyorsunuz. Bu sadece bir siyasi tercih değil bu, şehitlerimizin hatırasına ihanettir; bu, gazilerimizin fedakârlığına nankörlüktür; bu, şehit analarının gözyaşlarını yok saymaktır. Ve soruyorum: Daha önce denenmiş, iflas etmiş, millet nezdinde mahkûm edilmiş bir açılım politikasını bugün ne hakla, hangi akılla yeniden masaya koyuyorsunuz? Bu ne millî menfaatle ne vicdanla ne de devlet ciddiyetiyle bağdaşır. Siz barış vadettiğinizi zannediyorsunuz ama aslında terör örgütüne moral pompalıyorsunuz. Siz "huzur" diyorsunuz ama terörün yeniden dirilmesine zemin hazırlıyorsunuz. Siz "çözüm" diyorsunuz ama milleti çözümsüzlüğe itiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN - Uzatamıyoruz, öyle karar alındı.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Son sözüm şu olsun: Bu millet teröristle masaya oturanları da terörle mücadelede geri adım atanları da şehidini unutanları da ihaneti normalleştirenleri de asla unutmaz ve affetmez. Türk milletinin hafızası güçlüdür, vicdanı uyanıktır; ne yapılan hataları ne de göz göre göre sürdürülen yanlışları görmezden gelir. Bu kürsüden bir kez daha hatırlatıyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti terörle müzakere etmez ancak terörle mücadele eder. Teröristlerle aynı fotoğrafa girenlerin yeri milletin vicdanı değil, tarihin utanç sayfalarıdır ve bu büyük Türk milleti uğruna can veren evlatlarının aziz hatırasına her daim sahip çıkacak. Bu inanca, kararlılığa ve iradeye sahiptir. Hiç kimse bu iradeyi hafife almasın diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bulunan ek 40 ıncı maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları tarafından mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle yapılacak alımlarda da birinci fıkra hükmü uygulanır."

Rahmi Aşkın Türeli  
İzmir  
Gizem Özcan  
Muğla

Cevdet Akay  
Karabük  
Nurhayat Altaca Kayışoğlu  
Bursa  
Cavit Arı  
Antalya

Ömer Fethi Gürer  
Niğde  
Melih Meriç  
Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu.

Buyurun Sayın Kayışoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yine bir torba yasa görüşüyoruz. Niye görüşüyoruz? Bir kişinin "Her şeyi ben bilirim, herkesi ben atayacağım, her alanı ben düzenleyeceğim, her şeye ben karar vereceğim." inadı yüzünden bir ucube Anayasa geçirildi ve denildi ki o zaman da millete: "Efendim, her şey çok hızlı olacak, bürokratik engeller olmayacak, çok hızlı kararlar alacağız, çok hızlı düzenlemeler yapacağız, etkin, hızlı bir Hükûmet işleyişi olacak." Ama geldik, üstünden sekiz yıl geçti, sekiz yıldır daha sistemi oturtamadınız ve neredeyse burada, iki aydır sanırım Komisyonunda, burada, Anayasa Mahkemesinin çıkarılan kararnameleri iptal etmesi üzerine bu torba kanunları görüşmek zorunda kalıyoruz. Sadece Meclis değil bu hırsın karşılığında Anayasa Mahkemesi de işte Cumhurbaşkanlığındaki bürokratlar da Meclisteki bürokratlar da bütün mesailerini bu ucube sistemi oturtmaya harcıyorlar; yazık günah diyorum. Bu 1'inci maddede de benzer bir şey var: Kariyer mesleklerle atanacak, özel yarışma sonucunda atanacak

mesleklerle ilgili yaş sınırı getiriliyor ve bu da tabii, kararnameyle düzenlendiği için ve Anayasa'mıza göre kamuya hizmet etme hakkı, kamuya girme hakkı kararnameyle düzenlenemeyeceği için doğal olarak iptal edildi ama ne Anayasa'yı tanıyanlar ne hukuk tanıyanlar ülkemizi, Meclisimizi böyle şeylerle oyuyorlar.

Peki, vatandaş bizden ne bekliyor biz aylardır bu torba yasalarla uğraşırken? Şunu söyleyeyim: Ben aynı zamanda Dilekçe Komisyonu üyesiyim, Komisyon üyesi arkadaşlarımız var burada. Bakın, Komisyona gelen vatandaşların taleplerini ve sahaya çıktığımızda vatandaşların taleplerini size özetleyeyim, vatandaş bizden ne istiyor? Kadınlar yoğun bir şekilde Meclise başvuruyorlar, hem doğum borçlanması istiyorlar hem de hamilelikle ilgili izinlerde daha lehlerine düzenlemeler istiyorlar kamu kurumlarındakiler de özel sektördeki de. Emekliler ne istiyor? Emekliler aylık sınırının altında kalmış. Bakın, siz iktidar olduğunuzda en düşük emekli ücreti asgari ücretin 1,5 katıydı, şu anda asgari ücretin neredeyse yarısı kadar ve aylık sınırı altında emekliler sürünüyor, zam istiyorlar; emekli memurlar seyyanen zam istiyorlar, atanmayan -atanamayan demiyorum- öğretmenler atama istiyorlar. Özel sektör öğretmenleri aylık sınırının altında hatta asgari ücretin altında çoğunlukla yazın çalışmadan aç, sefil yaşıyorlar; durumlarının iyileştirilmesini istiyorlar. Engelliler istihdam istiyorlar, memurlar 3600 ek gösterge istiyorlar ve avukatlar, benim meslektaşlarım yaptıkları başvurularda diyorlar ki zorunlu müdafilik kapsamında CMK avukatlığı yaparken çok çok düşük ücretlerle çalışıyorlar. Bir nevi angarya gibi yıllarca bir dosyayı alıp 3-5 kuruşa takip etmek zorunda kalıyorlar, bir de yetmezmiş gibi KDV ödüyorlar kamu hizmeti yaparken; bunun kaldırılmasını, vekâlet ücretlerinin iyileştirilmesini istiyorlar. Çiftçiler Tarım Kanunu'ndaki haklarının verilmesini istiyorlar. Emekliler kök maaş ucubesinden kurtulmak istiyorlar, enflasyondan kaynaklanan refah payının da verilmesini istiyorlar. Hepimizin çokça karşısına çıkan -ve hakları olan- stajyer ve çıraklık mağdurları hakkını istiyorlar; çalışmış çocuklar, sigorta girişleri de yapılmış ama emeklilikte sayılmıyor, bu mağduriyetin giderilmesini istiyorlar. Asgari ücretliler tabii ki yüksek enflasyon karşısında eriyen ücretlerine zam istiyorlar. Depremzedeler artık evlerine kavuşmak istiyorlar. Gençler, evsizler barınma hakkı istiyorlar.

Yine, bu torba yasada TRT'yle ilgili düzenlemeler var. Özellikle son seçimde 1'inci olan muhalif seçmen kendi paralarıyla kendi seçtikleri Ekrem İmamoğlu Başkan başta olmak üzere başkanlara, siyasilere TRT'de yargısız infaz yapılmasını istemiyorlar. Eğer TRT'de bir şey yayınlayacaksanız hodri meydan diyoruz; Ekrem İmamoğlu'nun yargılmasını, diğer arkadaşlarımızın yargılmasını canlı yayınlayın; o zaman görelim, hep beraber izleyelim diyoruz. Engelli ve yaşlı aylığı alanlar hakikaten bir haftalık iaaş giderlerini bile karşılayamıyorlar -çok komik kalmış rakamlar- bunların giderilmesini istiyorlar.

Velhasıl, vatandaşımızın birçok derdi var. Bu ucube rejim bu derdi çözemiyor diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İstanbul

İdris Şahin

Ankara

Şerafettin Kılıç

Antalya

Cem Avşar

Tekirdağ

Ertuğrul Kaya

Gaziantep

İrfan Karatutlu

Kahramanmaraş

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; iktidar tarafında bu kadar milletvekili bulmuşken kendi ilim Kahramanmaraş'la ilgili de araya birkaç şeyi sokacağım.

Anayasa Mahkemesi diyor ki: "7142 sayılı Kanun kapsamında işleri yapmıyorsun arkadaş, geri çek bunları; kanun hükmünde kararnamenle bu işi yapamazsın, geri çek arkadaş." Ben bir tıp doktoruyum. Hastam geldiğinde 3-5 kere "Ya, verdiğin ilaç işe yaramıyor, sen ne biçim doktorsun?" dediğinde utanırım, derim ki biraz bilgi okuyayım, biraz işler yapayım, hastama daha iyi olayım. Maalesef kaç kere geri dönse de kaç kere "Siz bu işi beceremiyorsunuz." deseler de ama yine de aynı torba yasayla gönderiyorsunuz. Allah sonunuzu hayretsin.

5'inci maddede TRT'de mali haklar var TRT Başkanına. Ben anlamıyorum bu TRT'yi. Bizim DEVA Partisi olarak herhangi bir haberimizi vermezler, Sayın Genel Başkanımız Ali Babacan'ın herhangi bir haberini vermezler, konuşturmazlar, davet etmezler; para alacakken elektrik parasından, bizden de para alırlar, mali haklar dediğinde yine alırlar. Nasıl bir adalet, biz bunu anlamıyoruz. Biraz sonra tabii o durum gelecek.

Maraş'la ilgili konuşacağımı söyledim. Çevre Bakanı Murat Kurum sık sık deprem bölgesine gelir. Allah razı olsun, koordinasyonu sağlamaya çalışıyor. Deprem bölgesinde iki yıl boyunca kurumlar arasında bir türlü koordinasyon sağlanamadı. AFAD bir tarafa çekti, Çevre Şehircilik bir tarafa, belediye bir tarafa, o bu tarafa, o kurum buraya, bu kurum buraya. Hâlbuki afet yönetiminde koordinasyon en önemli noktaydı.

Şimdi, tabii ki birtakım bürokratlar sık sık gelirler; valilik, siyasetçiler karşılarlar, onu alırlar, izole bir yerlere götürürler. Israrla iki yıldan beri valiliğe söylerim: "Bir bakan geldiğinde ben de katılabilir miyim?" "Sayın Vekilim, bakanlık yapıyor programı, kusura bakmayın." Bakanlığı ararız "İşte, ben katılabilir miyim?" "Ya, valilik yapıyor bu programı, kusura bakmayın." diye topları birbirlerine atarlar ve dediğim gibi, muhalefetin bu işlere girmesini istemezler. Hâlbuki, Sayın Kurum deprem bölgesindeki muhalefet milletvekilleriyle de görüşseydi, en azından kurumlarda bir iç denetim var, kendi siyasetçinle, kendi bürokratınla tartışıyorsun; bari bir de dış göz, dış denetim ne gözlüyor, bunu da dinleseniz ne olur? Ama, dediğim gibi, bu işi yapmıyorlar. Yine, Maraş'a geldiler, kısıtlı birkaç tane muhtar ellerine belediyenin -öğrendim onu da- yazdırdığı pankartlar, vatandaşlara da -aynı logodan çıkmış- bunları

verdiler; "Padişahım çok yaşa!" sloganını attırdılar, ondan sonra bir gün bile durmadan Maraş'tan ayrıldı. Hâlbuki, mizansen olarak yürüdüğü o Trabzon Caddesi'nin 50 metre yanına gitseydi orada yapılan birtakım binalarda kimi iş yerlerinin 5 metre aşağıya, kimisinin de girişlerinin 5 metre yukarıya yapıldığını ve o dengesizlikleri görebilirdi.

Yine, Trabzon Caddesi'nin berisine gelseydi, vatandaşlar için yapılan iş yerleri ve evlerin birtakım kuralarla alınacağını ama şehrin göbeğindeki bir otelin ve bir dondurmacının binasının yine Emlakbank tarafından yapıp hazır bir şekilde bu insanlara verildiğini ama normal vatandaşların da kuraya sokulduğunu görebilirdi. Sayın Murat Kurum hemen üst çarşıya girseydi, trafiğe kapalı Kapalı Çarşı'da vatandaşların nasıl mağdur olduğunu görürdü. Trafiğe kapalı alanda motosikletlerin vızır vızır geçtiğini, o bölgede güvenliğin olmadığını, akşamları aydınlanmanın olmadığını görebilirdi -şu anda anlattığım bölge Maraş'ın kalbi, alışverişin olduğu bir yer- bırakın arkadaşlar, bırakın -daha yeni hafta sonu gittim- esnafın tuvaletlerinin olmadığı şikâyetlerini duyabilirdi. O bölgede Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Ulu Camisi'nin restorasyonunu nasıl karınca hızıyla yaptığını görebilirdi.

Yine gelseydi Maraş'ın Antep yolundan oradaki Yazıköylülerin buğdaylarının susuzluktan nasıl kuruduğunu görebilirdi ve Maraş'ın, su potansiyeli en yüksek illerden biri olmasına rağmen su sıkıntısı çektiğini görebilirdi. Zira Maraş'ın suyu Helete üzerinden Antep'e, Kartalkaya üzerinden Antep'e, Kılavuzlu üzerinden de Hatay'a gönderilmekte. Biz susuzluk çekiyoruz ve Maraşlı susuzluk çekiyor; önce can, sonra canan diyoruz, suyumuzu geri istiyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 2- 12/6/1979 tarihli ve 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemelerinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanununda bulunan 2 nci maddenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı, Anayasa Mahkemesince kendi üyeleri arasından seçilir."

Rahmi Aşkın Türel  
İzmir  
Cavit Arı  
Antalya

Cevdet Akay  
Karabük  
Ömer Fethi Gürer  
Niğde

Melih Meriç  
Gaziantep  
Gizem Özcan  
Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine görüştüğümüz kanun teklifinin önemli bölümü Anayasa Mahkemesinin iptallerinden oluşuyor. Ülkenin daha ciddi sorunları var, onun için onlarla ilgili bazı düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum: Yaş çay alım fiyatı açıklandı. Geçen yıl 17 artı 2, 19 liralık fiyat uygulaması vardı, bu yıl 25 lira 44 kuruş verildi. Maliyetinin altında bir fiyat, 1 milyon çay üreticisini hüsranı uğrattı. Bunlarla ilgili düzenleme bir an önce yeniden gözden geçirilmeli, destek açıklanmadığı için bir destek verilmeli, çay üreticisi gerçek anlamda tepkili. Ülkemizde çayda kendi kendine yeterliliğimiz yüzde 97. Yani böyle giderse çayı da ithal eder boyuta geleceğiz çünkü çiftçilerin sorunlarına eğilmedikçe çiftçi sayımız azalıyor, çiftçiler boşa üretim yapar boyuttalar, 970 milyar lira bankalara kredi borçları var. Çiftçi sayımız -ÇKS'ye kayıtlı- 2 milyon 340 bin oldu, Tarım Bakanlığının sitesinde yer alıyor. Böyle olunca nüfus artışına göre çiftçi sayımız artmıyor. Bunun bir nedeni, düşük alım fiyatları. Bu alım fiyatlarının düşük olması çiftçiyi karamsarlığa itiyor. Bakınız, bu ayın sonunda Çukurova'da buğday hasadı başlayacak, buğdayla ilgili açıklanacak alım fiyatı önümüzdeki yıllarda ne kadar buğday ekileceğinin de göstergesi olacak çünkü Türkiye 22 milyon ton civarında buğday üretirken, geçen yıl 20 milyon 800 bin tona düştü. Bu yıl saptanan olasılık 18 milyon 600 bin. Bu ne demek? Yurt dışından daha çok buğday ithal edeceğiz anlamına geliyor. Yurt dışından buğday ithal etmek, kendi çiftçimizi yok etmek ilerde farklı sorunları beraberinde getirir.

Değerli arkadaşlar, üretici ürettiğinden para kazanamıyor, sıkıntılar artıyor ama tüketici de pahalı ürün alıyor, sonra televizyonun karşısına oturup bakıyorsunuz, Ticaret Bakanlığının şu kadar fahiş fiyat için ceza kestiği yazılıyor. Bir soru önergesi verdim Sayın Bakana, cevap verdi. 81 ilde üretici, tedarikçi ve perakende işletmeleri günlük olarak denetleniyor. Yurt genelinde bugüne kadar 108 bini aşkın işletme, 963 bini aşkın ürün denetlenmiş. Ürün denetlemesinde Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunca fahiş fiyat artışı yaptığı tespit edilen 1.487 işletme var ve buna da 478 milyon lira idari para cezası kesmişler. Arkadaş, bu, devde kulak değil, o zaman ortadaki fahiş fiyatları kabulleniyorsunuz yani verilen yanıtta baktığınız zaman denetimde ortaya çıkan rakam komik bir rakam. Bu da ne demek? Şu anda, piyasada oluşan fahiş fiyatı görüyoruz, biliyoruz, gereğini yapmıyoruz demek. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü ülkemizde açık ve net olarak söyleyeyim serbest piyasa ekonomisi gereği fiyat denetimi yapılmıyor, fiyat denetimi yapılmadığı için etraftan dolanılarak sanki fiyat denetimi varmış gibi gösteriliyor ama "mış"la, "mış"la da fiyatlar artıyor. Bugün emeklinin aldığı maaş ev kirasına yetmez, ne giyimi ne eğitimi ne sosyal yaşamı; öyle olunca da gıdanın fiyatı arttıkça başta proteinli ürünler olmak üzere, gıdaya erişimde problemler oluyor, 3 harfli marketlerin piyasaya egemenliğiyle ortaya çıkan fahiş fiyatla karşı da gereği yapılmıyor.

Bakın, geçen yıl ayçiçeği Aksaray'da 25 liraya, 30 liraya satılamazken Tarım Kredi Kooperatifinde dökmesini 80 liradan, 90 liradan satıyorlardı; geçen baktım, 100 lirayı geçmiş. Ya, "Tarım Kredi Kooperatifi" diyorsunuz, "Uygun fiyatla ürün satacak kooperatif marketleri." diyorsunuz; orada bile fiyatlar 5-6 kat artmış. Yazıktır bu halka, günahdır. İşçiye, çiftçiye, emekliye, bunlara bu fiyatta ürünün erişiminde ortaya çıkan problemlerde siyasi iktidarın geneli doğru yönetmesi gerekiyor.

Bakınız, pandemi, kuraklık, iklim değişiklikleriyle ortaya çıkan hava sorunlarıyla önümüzdeki süreç daha sorunlu yaşanacak; bunlarla ilgili yapılacak düzenlemenin doğrudan sorumlusu iktidardır. Onun için, ne yediğimizi, ne içtiğimizi bilmemiz

yanında, fiyat politikasını da belirleyen iktidardır, fahiş fiyatın da sorumlusu iktidardır diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Güler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "yeniden düzenlenmiştir" ibaresinin "değiştirilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Hüsmen Kırkpınar  
İzmir  
Yüksel Selçuk Türkoğlu  
Bursa

Turhan Çömez  
Balıkesir  
Yavuz Aydın  
Trabzon

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana  
Selcan Taşcı  
Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

Önerge üzerinde söz isteyen Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün İYİ Parti milletvekilleri olarak Genel Kurul başladığında burada değildik; sıralarımızı bayrağımıza emanet ettik, Genel Başkanımız Sayın Müsavat Dervişoğlu'nun çağrısıyla cumhuriyete, Lozan'a, şehitlerimizin aziz hatırasına sahip çıkmak için Lozan Parkı'ndaki grup toplantımızda bir araya geldik. Orası sıradan bir toplanma noktası değildi. Cumhuriyetimizin temellerinin atıldığı, bağımsızlığımızın tescil edildiği Lozan Antlaşması'nın simge yeri idi çünkü Lozan, kurucu ve kurtarıcı önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bize emanet ettiği bağımsızlık irademizin imzaya dönüşmesidir. Biz o meydanda sadece bir toplantı yapmadık; millî egemenliğimize, üniter yapımıza ve tarihimize sahip çıkma iradesini ortaya koyduk, Lozan'ı tartışmaya açanlara karşı sesimizi yükselttik. Çünkü biz biliyoruz ki Lozan susarsa Sevr konuşur. Biz konuşmazsak bu topraklarda emperyalizmin işbirlikçiliğinin ve teslimiyetinin sesi yankılanır. Bugün burada konuşmak zorunda bırakıldığımız bu konu, siyasetin nasıl zehirlendiğinin göstergesidir. Bu Meclisin çatısı altında bebek katili terör örgütünün bildirisinin konuşulması dahi başlı başına bir utançtır. Ancak bu utanç bize ait değildir; bu utanç, terörden ve teröristten medet uman, bebek katiliyle iş birliğini sindirenlerindir. Bu utanç, devlete kurşun sıkanlarla aynı masaya oturmayı siyaset sanan, cumhuriyeti pazarlık masasına meze yapan zihniyetindir. Bu utanca sebep olanları burada, milletin kürsüsünden bir kez daha şiddetle kınıyorum. Şehitlerin kanı kurumadan terörle yol yürüyenleri, devleti pazarlık masasına oturtanları milletimizin vicdanına havale ediyorum.

Değerli milletvekilleri, kallesiz terör örgütünün sözde fesih, gerçekte meydan okuma bildirisini konuşuyoruz. Evet, yanlış duymadınız; devlete kurşun sıkılmış, öğretmen, askeri, polisi, sivil katletmiş bir canı örgütün sözde bildirisini konuşuyoruz. Terör örgütlerinin hezeyanlarını ciddiye almak bile zuldür ama ne yazık ki bu bildiri bugün, iktidarın siyasi ajandasına satır satır tercüme edilmiştir. İktidarın kirli, ideolojik arka planının yıllardır sürdüğünü; cumhuriyet düşmanlığı, Türklük aleyhtarlığı, kurucu değerlerine ve kurucu önderine tahammülsüzlüğü bugün terör örgütünün bildirisiyle aynı cümlelerde buluşmuştur. Ne tesadüftür ne de yanlış anlamadır; bu, bilinçli bir siyasi tercihtir. Artık milletin gözü önünde, hiçbir şey gizlenememektedir; PKK'nın sözde bildirisiyle her şey açıkça ortaya çıkmıştır. Eli kanlı örgüt mensupları ne diyor? Silahlı mücadelemez meşruydur, varlığımızı kabul ettirdik, canıbaşı Öcalan yeni süreci yönetsin diyor ve utanmadan Meclise çağrı yapacak cüreti kendilerinde buluyorlar. Yeni süreci canıbaşı yönetsin, Türkiye Büyük Millet Meclisi destek versin diyorlar. Bu ne cürettir? Bu Meclis teröristlere değil milletin iradesine aittir. Bu devlet bebek katilinden akıl alacak bir devlet değildir. Emperyalizmin aparatı terör örgütünün de Büyük Orta Doğu Projesi'nin eş başkanının da yerli ortaklarının da amacı bellidir, Sevr'i hortlatmaya çalışmaktır. Şimdi aynı ortaklık belediyeleri yeni bir düzene kavuşturma bahanesiyle devreye girmektedir. Erdoğan'ın "Belediyeleri konuşmak kaçınılmaz." diyerek neye zemin hazırladığının farkındayız. Bu, yeni anayasa üzerinden özerklik pazarlığının itirafıdır. Senaryo tanıdık, önce belediyelerle başlanacak, sonra üniter yapıya sıra gelecektir ama biz izin vermeyeceğiz, Türkiye'yi bölünmenin aşamalarına sürüklemeyeceğiz. Türk milletine yönelik her türlü şantajı reddediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan  
Mardin  
Ömer Faruk Hülakü  
Bingöl

Mahmut Dindar  
Van  
Serhat Eren  
Diyarbakır

Sabahat Erdoğan Sarıtaş  
Siirt  
Celal Fırat  
İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Celal Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tarih boyunca sosyal, siyasal kırılma noktaları yaratarak kimlikleri, farklılıkları yok sayarak her şeyi tekleştirmeye çalışmanın çıkmaz yol olduğu, büyük acılara neden olduğu tartışmasız bir gerçek olarak ortaya çıkmıştır. Kimliklerin inkârı üzerinden yürütülen siyasal anlayış, halkların yaşadığı mağduriyetler üzerinde meşruiyet üretme çalışması toplumsal barışın önündeki en büyük engel olmuştur. Halkların kendi hakikatiyle var olmasını engellemiş, farklı topluluklara yönelik tarihsel, sosyal adaletsizlikleri derinleştirmiştir. Bu nedenle barış, birlikte yaşamın, adaletin, insan onurunun temelidir. Toplamların sürdürülebilir kalkınması, bireylerin özgürce var olabilmesi ve farklı kimliklerin bir arada yaşayabilmesi için barış gelmeli diyoruz. Alevi öğretisi der ki: İncinsen de incitme. Barış sadece bir anlaşma değil gönüllerin birleşmesidir. Barışın yolunu sevgiyle, adaletle örelim. Bu kadim toprakların tarihsel, kültürel zenginliği çatışmalarla değil karşılıklı muhabbetle, saygıyla, ortak yaşam iradesiyle güçleneceği için barış gelmeli diyoruz. Sadece silahların susmasıyla değil eşitliğin, hakların, özgürlüklerin hayat bulmasıyla geleceğin inşa edilebileceği; barışın en onurlu, en insani, en kalıcı yol olduğuna gönülden inandığımız için barış gelmeli diyoruz. Bu kadim topraklarda binbir emekle gelinen bu noktada, barışın asıl öznesi, bu toprakların tüm halklarına; Alevilerden Sünnilere, Ermenilerden Süryanilere, Türklerden Kürtlere, diğer tüm kimlikler, bu ortak irade küçük siyasi hesaplara kurban edilmemeli, barışın toplumsal yaşamda kök salması kararlılıkla desteklenmelidir.

Değerli milletvekilleri, bugün, tarihsel, toplumsal anlaşmazlıkları aşmak için önemli bir fırsatın eşiğindeyiz; artık geçmişin hatalarını sorgulayıp aynı acıları yaşamadan barışı birlikte inşa etmenin zamanıdır. Barış güzeldir; aslan ile ceylanı, düşman ile dostu bir araya, yan yana getirmenin zamanıdır. Yunus'un özlemi gibi ruhları arındırır, sevgiyi büyütür. Barış, Pir Sultan'ın türküleri gibi özgürlük için yankılandıkça güçlenir. Barış eşitlik; her canlının değerini bilir, her dilin, her rengin varlığını kutsar. Kılıç ile kalkana eş olur, Köroğlu'nun mücadelecisi ruhu gibi halkların özgürlüğünü savunur. Barış emektir; her damlası alın teriyle yoğrulur, insanı özgürleştirir. Demirci Kave'nin ateşini yakar, zulme karşı başkaldıran direnişi simgeler.

Değerli milletvekilleri, tekçi zihniyetin çatışma kısıracında yoğrulan, ötekileştirilen, yok sayılan; şiddet, faşizm yaşayan halklara ve çocuklara gelecek adına hepimizin sorumluluğu var. Barış kimseden alınıp başka birisine verilmeyecek. Barış herkesin hakkıdır, paylaşılarak büyütülmelidir. Eğer bu süreci görmezlikten gelirsek ölümlere, acılara, ekonomik yıkımlara, kutuplaşmış, gerilim içinde yaşayan bu ülkeye ortak olmaktan başka bir şey yapmamış olacağız. Parçalanmış bir toplumun kimseye faydası yoktur. Barışın en derin tasvirini Pirimiz Hünkâr Hacı Bektaş Veli yüzyıllar önce üretmiştir. Aslan ile ceylanın yan yana yaşamasını, zıtlıkların bir arada barış içinde var olmasını mümkün kılacak bir anlayışın simgesi olarak göstermiştir. Barış sadece savaşların sonlanması değil, kalpten kalbe toplumda eşitliğin, adaletin hüküm sürdüğü bir yaşam biçimidir. Bu süreçte bireyi, toplulukları devlete bağlayacak hukuki ve siyasi temelin eşit yurttaşlığa dayalı bir anayasayla inşa edilmesi gerekir. Anayasa demokrasi, özgürlük, eşitlik ve adalet ilkelerini içermelidir. Gelin, hep beraber kutuplaşmayı, parçalanmışlığı, ötekileştirilmeyi ve yok saymayı bırakalım. Kimseyi dışlamadan barışı ve demokratik bir toplumu hep birlikte inşa edelim. Eğer birbirimize yüzümüzü dönmezsek eşitsizliklerin derinleştiğini ve toplumumuzun giderek daha fazla parçalandığını hep birlikte acı bir şekilde göreceğiz, görüyoruz. Bu anlamıyla, şimdi, el birliğiyle yarının daha adil, huzurlu olması için kenetlenme zamanı diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum; aşkla. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya  
İstanbul  
İdris Şahin  
Ankara

Şerafettin Kılıç  
Antalya  
Cem Avşar  
Tekirdağ  
Necmettin Çalışkan  
Hatay

Ertuğrul Kaya  
Gaziantep  
Mustafa Bilici  
İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım .

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanunun 3'üncü maddesi görevden ayrılan uzmanların üç yıl süreyle görev yapmamasına ilişkin bir madde. İlk bakışta cazip, tarafsız, hoş, kamu yararını düşünen bir metinmiş gibi görülüyor; oysa bu yasada, belki de bu madde uygulanacak en son kişiler bu uzmanlar olmalı. Elbette bu doğru ama bundan çok daha öncelikli yapılması gereken bir iş var.

Siz bir adamı Ulaştırma Bakanı, Maliye Bakanı, ekonomiden sorumlu devlet bakanı yapıyorsunuz, ayrılır ayrılmaz gidip yabancı şirkette CEO oluyor, danışman oluyor, bankalara yönetim kurulu üyesi oluyor; devlet sırrına vakıf bu insanların bu kadar tehlikeli bir alanda görev yapması hiçbir sorun teşkil etmiyor ama bir memur, maliyedeki uzman ayrılıp da başka bir şirkete danışmanlık yaparsa devlet sırrı ifşa olacakmış gibi düşünülüyor. Burada çok ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Gönül isterdi ki, şu yasa teklifini hazırlayan bürokratlardan beklerdik ki kurum çalışanlarının haklarını gözetsin. Bugün uzmanların, müfettişlerin ne hâlde olduğu gayet açık, özellikle de büyük şehirlerde yüksek kiralara maruz kalan, çocuğunu okutmak, ulaşım ve benzeri giderleri olan bu bürokratların gerçekten aciziyet içerisinde bir yaşam sürdürdükleri ortada, bunlara çözüm bulunmuyor. Biliyorsunuz ki kamuda büyük

sorun var, biz "Personel rejimi değişmelidir, yeniden düzenlenmelidir." dedikçe bu arkadaşlar meseleyi yanlış anlıyor. Bizim sözlerimizden anlıyorlar ki bütün atamaları Sayın Cumhurbaşkanı yapsın, anlıyorlar ki bütün ihaleler kaldırılmalı, anlıyorlar ki kurum başkanlarının özlük haklarını düzeltelim. Oysa bugün maliyede çalışan bir uzman özel sektörde devlette aldığı maaşın 3-5 misli fazla para kazanabiliyor. Böyle bir durumda siz bu insanları ya rüşvet almaya teşvik etmiş oluyorsunuz ya da mesaiden sonra simit satar gibi gidip bir YMM'nin yanında, bir mali müşavirin yanında ek iş olarak çalış... Dürüst insanlar ek iş yapmak zorunda kalıyor, bunlara bir çözümünüz yok çünkü sizin bütün gündeminiz vergiyi, parayı ne kadar daha fazla toplarsınız, ihalelerle ilgili ne yaparsınız; bu. Dürüst bürokratin sizin yanınızda hiçbir değeri yok.

Bu arada, Maliyeden bahsetmişken şunu belirtmemiz gerekir ki mükellefler potansiyel suçlu olarak görülmemelidir. Şu an 40 bin mükellefe yazı gitti "Düzeltilme yapın." diye, sonra peşinden bir de uyarı yazısı gönderildi. Zarar eden firma bile bacakları titreyerek, sırf korkuyla kâr göstermek zorunda kaldı. Bu ülkede alın teri döken, üreten, istihdam sağlayan herkes birer kahramandır; bunlara potansiyel terörist muamelesi yapılması asla kabul edilemez.

Değerli milletvekilleri, yasada teklifimiz şudur: Bu madde yasa teklifinden çekilsin ve denilsin ki: Seçilmiş görevle gelen herkes görevinden ayrıldıktan sonra beş yıl hiçbir yere gitmesin. Biliyorsunuz, isimlerini saymak istemiyorum, bakan yardımcısı beyefendi aynı zamanda yeminli mali müşavir. İnsan biraz utanır, bakanlık yapmış birilerini Meclise getiriyorsunuz. Hani, bu seçilmiş bir görevdir ama atanmış bir göreve seçilmiş bir kişi asla gitmemelidir ve burada en büyük etik ihlali birden fazla kurumdan maaş alan bürokratlardır. Bunları çözmediğiniz sürece "Üç yıl süreyle görev yapmayacak." bunun hiçbir anlamı olmaz. Bu açıdan da Maliye Bakanı IMF'nin Türkiye istasyon şefi gibi davranmaktan vazgeçmelidir, bu ülkedeki dürüst bürokratlara da alın teriyle üreten iş insanlarına da sahip çıkmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 3- 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunda bulunan 2 nci maddenin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Vergi incelemesine yetkili olanlar; görevlerinden ayrıldıktan sonra üç yıl süreyle, görevlerinden ayrılış tarihi itibarıyla son üç yıl içinde nezdinde inceleme yaptıkları mükellefler veya bu mükelleflerin veya ortaklarının idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunduğu ya da nüfuzu altında bulundurduğu kurumlarda herhangi bir görev veya iş alamazlar, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu kapsamında sözleşme düzenleyemezler."

Rahmi Aşkın Türeli  
İzmir  
Cevdet Akay  
Karabük

Ömer Fethi Gürer  
Niğde  
Gizem Özcan  
Muğla  
Gülcan Kış  
Mersin

Melih Meriç  
Gaziantep  
Cavit Arı  
Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Sayın Gülcan Kış.

Buyurun Sayın Kış.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu hafta Engelliler Haftası. Toplumsal yaşamın her alanında sayısız engelle karşılaşan milyonlarca yurttaşımızın hak mücadelesini hatırlamak, görmek ve gereğini yapmak zorundayız. Dün Mecliste uzun bir aradan sonra bir ilk yaşandı. Engelli bireylerin sorunlarının araştırılmasına yönelik muhalefet önergesi kabul edildi. O sırada Genel Kurulda AKP ve MHP milletvekilleri yoktu, durum fark edilince de Genel Kurulu kapattırdılar; bu da iktidarın engelli yurttaşlarımızın sorunlarına bakışının en net göstergesidir. Ancak Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler sosyal devletin gereği neyse onun yanındayız. Engelli yurttaşlarımızın eşit ve onurlu hakkını savunmak bizim siyasi değil insani sorumluluğumuzdur. Bu torba yasa teklifinde Engelliler Haftası'na rağmen engelli bireylerin kamuda istihdamına dair tek bir düzenleme yok. Bari bu haftanın hatrına bir adım atsaydınız. Yine sarayın ihtiyaçları önce geldi, halkın sorunları yok sayıldı çünkü bu iktidar milleti yalnız seçimden seçime hatırlıyor.

Değerli milletvekilleri, bugün yine alışıldık bir tabloyla karşı karşıyayız. Anayasa Mahkemesi bir düzenlemeyi iptal ediyor, saray iktidarı noktasına virgülüne dokunmadan aynı düzenlemeyi tekrar Meclise getiriyor; bu, yalnızca bir hukuki inat değil anayasal denetimi yok sayan, yargı kararlarını hiçe sayan bir yönetim anlayışıdır.

Görüştüğümüz kanun teklifinin 3'üncü maddesiyle de vergi denetçilerinin görevden ayrıldıktan sonra denetledikleri şirketlerde çalışmaları yasaklanıyor. İlk bakışta yerinde bir adım gibi görünse de kapsamı son derece sınırlıdır. 2531 sayılı Kanun BTK, SPK, BDDK, RTÜK gibi düzenleyici kurumları kapsamıyor. Oysa çıkar çatışması riski yalnızca vergi denetçilerine de özgü değildir. Geçmişte EPDK'dan ayrılıp görevdeyken tarifelerini belirlediği enerji şirketine geçen örnekler yaşandı. Bugün de kamu görevinden ayrılan birçok kişi görev yaptığı sektörde doğrudan geçiş yapabiliyor. Bu uygulama da bürokrasiden özel sektöre danışıklı geçiştir. Eğer gerçekten kamu yararını gözetiyorsanız bu etik düzenleme tüm bağımsız kurum personellerini kapsamalıdır, aksi hâlde bu yasa adrese teslim delikli bir zırh olmaktan öteye geçemez.

Değerli milletvekilleri, yasanın en dikkat çeken başlıklarından biri de TRT'ye ilişkin düzenlemelerdir. Halkın vergileriyle finanse edilen TRT anayasal olarak tarafsız olmak zorundadır ancak bugün TRT milyarlarca lira kamu kaynağıyla besleniyor ama muhalefetin sesi ekranlara yansımıyor. AKP Genel Başkanına otuz iki saat ayrılırken Genel Başkanımız Özgür Özel'e otuz iki dakika bile yer verilmemektedir. Şimdi de TRT Kamu İhale Yasası kapsamı dışına çıkarılıyor yani kamu kaynağı artık kapalı kapılar ardında kullanılabilir; adı kamu hizmeti değil siyasal çıkar düzenidir.

Personel alımları da aynı keyflikte devam ediyor; sınav yok, liyakat yok, şeffaflık yok; Yönetim Kurulu istediğini alıyor, maaşları da kendisi belirliyor. Üstelik kamuya alımda 35 yaş gibi keyfi sınırlar uygulanırken TRT'ye sınavsız ve ayrıcalıklı atamalar sürüyor. Bir yandan, yaş bahanesiyle genç kamu dışına itilirken diğer yandan partizan kadrolaşma devam ediyor. Bunun adı adalet değil çifte standart rejimidir.

Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu da adım adım işlevsizleştirilmektedir. Kamu personel sistemi parçalanıyor, kariyer ilkesi rafa kaldırılıyor. Bu sebeplerle biz bu teklifin karşısındayız. Ancak bizim iktidarımızda TRT'yi yeniden kamu kurumu yapacağız, kamu işe alımlarında liyakati esas göreceğiz. Bu ülkenin kurumları torpille değil adaletle yönetilecek yani sarayın saltanatına karşı halkın düzenini kuracağız diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Turhan Çömez  
Balıkesir  
Hüsmen Kırkpınar  
İzmir

Selcan Taşçı  
Tekirdağ  
Ömer Karakaş  
Aydın

Yüksel Selçuk Türkoğlu  
Bursa  
Ayyüce Türkeş Taş  
Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Aydın Milletvekili Sayın Ömer Karakaş.

Buyurun.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 3'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Bu konuda söylenecek çok söz var fakat artık ülkemiz içinde bulunduğu durum itibarıyla sözün bittiği noktaya gelmiştir, artık söylenecek söz kalmamıştır ve aslında son sözü Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk 1927'de gençlerimize söylemiştir. Ben de şimdi buradan Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'ni büyük Türk gençliğine tekrar hatırlatmak istiyorum:

"Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineye mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hileyle aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur."

Ne mutlu Türküm diyene! Ne mutlu Türküm diyene! Ne mutlu Türküm diyene! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan  
Mardin  
Ömer Faruk Hülakü  
Bingöl

Mahmut Dindar  
Van  
Vezir Coşkun Parlak  
Hakkâri

Sabahat Erdoğan Sarıtaş  
Siirt  
Serhat Eren  
Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli halklarımız; 9 Nisan tarihinde Hakkâri'de kaybolan Feleknaz Keskin çok üzücü ki bütün aramalara rağmen bulunamamıştı, ailesinin bulunması için acılı bekleyişi devam ediyor.

Geçen hafta da Gever'de Avaşın Deresi'ne düşen ve altı gündür aranan 17 yaşındaki İbrahim Kom'un sağ salim bulunmasını ümit ediyorum. Arama çalışmalarını da yakından takip ediyoruz. Büyük bir özveriyle çalışan arama kurtarma görevlilerine ve halkımıza teşekkür ediyorum. Yaralanan görevlilere de acil şifa diliyorum.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz kanun teklifi kendini yasamanın yerine koyan yürütme erkinin yetki gaspını meşrulaştırma araçlarından biridir. Bu halk, Cumhurbaşkanına yasama değil yürütme yetkisi vermiştir. Dolayısıyla kanun yapma yetkisi yalnızca Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir fakat ne yazık ki yürütme erki kendisini yasamanın yerine koyarak kanun yapıcı rolüne soyunmaktadır. Bu yetki gaspları Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilince de bu kanun teklifindeki gibi hüllele başvuruyorlar. Öncelikle siyasi iktidarı bu kanuni olan fakat hukuki olmayan yöntemden vazgeçmeye davet ediyoruz. Diğer yandan, birbirinden farklı konuları aynı torbaya koyan bu yöntem daha önce defalarca eleştirilmesine rağmen, iktidar maalesef bundan vazgeçmiyor. Yasama faaliyetini yürütme erkinin temsilcileri değil halkın yetki verdiği Türkiye Büyük Millet Meclisi yerine getirmelidir.

Değerli halklarımız, bu siyasi iktidarın icraat envanterinde doğa katliamları en üst sıralarda yer almaktadır. Âdeta doğanın maliyeti sıfırmış gibi kısa vadeli kârlar için doğal varlıkları yok eden binlerce uygulama gördük. Vekili olduğum Hakkâri de ne yazık ki bu uygulamalardan en büyük payı alan şehirlerden biridir. Hakkâri'de son yıllarda artan maden arama ve çıkarma çalışmaları doğrudan dağların yapısını bozmakta, ormanlık alanları tahrip etmekte ve doğal yaşamı da tehdit etmektedir. Özellikle ağır metallerin çıkarıldığı alanlarda toprağın ve su kaynaklarının kirlenmesi hem hayvancılıkla geçinen köylüleri hem de ekosistemi doğrudan etkilemektedir. Madencilik faaliyetlerinin halka istihdam sağladığı söylenebilir. Ortada bir istihdam olduğunu zaten inkâr etmiyoruz ancak, bu kısa süreli istihdam olanaklarının halkımıza getirdiği maliyetin de farkında olmak zorundayız. Kaldı ki bu madenlerde çalışan insanlar, diğer kentlere göre çok daha düşük ücretlere çalışıyorlar. Kontrolsüz madenciliğin Hakkâri'nin doğasında yarattığı tahribat, kısa süreli ekonomik getirisini katbekat aşacak düzeydedir. Bunun bedelini de maalesef, gelecek nesiller ödeyecek. Hakkâri ekonomik potansiyeli çok yüksek olan bir kenttir. Doğru bir planlamayla kentin istihdam sorunları çözülebilir.

Hakkâri'deki bir başka önemli ekolojik sorun, ormansızlaşma ve meraların daralmasıdır. Şehrimizde uzun yıllardır uygulanan güvenlikçi politikalar, bununla bağlantılı olarak, artık kalıcı hâle gelen yayla ve mera yasakları Hakkâri halkının hayvancılıkla sürdürdüğü geçim kaynaklarını bitirme noktasına getirmiştir. Toprağını işlemek isteyen çiftçi, hayvanlarını otlatmak isteyen çoban yıllarca engellemelerle, tehditlerle hatta silahlı saldırılarla karşı karşıya kalmaktadır. Hakkâri'deki ormansızlaşma ve merasızlaşma sadece bir ekonomik sorun değildir aynı zamanda göçü tetikleyen ve kültürel dokuyu da zayıflatan bir etkidir. Diğer taraftan, Hakkâri'nin on binlerce yıllık buzulları kendi reklamını yapmak isteyen bürokratların oyuncağı hâline gelmiş durumdadır. Dünyanın başka bir yerinde olsa kamu otoritelerinin gözü gibi bakacağı Cilo ve Sat Buzul Gölleri gösteriş uğruna festival adı altında tahrip ediliyor.

Şu anda Hakkâri'de kapitalist modernitenin en vahşi versiyonlarından biri cereyan ediyor. Hakkâri'de ekolojik yıkım bugünkü tempoda devam ederse gelecek nesillere bırakacak bir doğamız kalmayacak. Yaşamakta olduğumuz sürecin Hakkâri'de ekolojik yıkımın immesini yavaşlatmasını ümit ediyoruz çünkü kırk yıllık çatışmalar sadece toplum üzerinde değil doğa üzerinde de büyük tahribatlar yaratmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEZİR COŞKUN PARLAK (Devamla) - Genel Kurulu da bu duygularla saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

### ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.44

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

4'üncü madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Şerafettin Kılıç

Ertuğrul Kaya

İstanbul

Antalya

Gaziantep

Cem Avşar

İdris Şahin

Tekirdağ

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili İdris Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gönül isterdi ki Genel Kurul dolu olsun ve bu konuşmamız Genel Kurul sıralarını dolduran milletvekillerinin yüzüne karşı olsun fakat üzülerek ifade ediyorum ki 28'inci Dönemde biz bu Meclisi bir türlü dolu bulamıyoruz, göremiyoruz. Özellikle iktidarın yorgunluğuna bağlıyoruz, gerçekten uzunca süre görevde olmuş olmanın yorgunluğunun göstergesi olarak hep iktidar sıralarını boş görüyoruz.

O nedenle, Değerli Başkanım, ben bu konuşmayı milletimize yapacağım ve milletimiz şunu gayet iyi bilsin: 208 sıra sayılı 19 maddeden oluşan tekrar bir torba yasa geldi. Bu torba yasa, milletimizin ihtiyaçlarını karşılayan, vatandaşlarımızın beklentilerine cevap verecek düzenlemeler içermiyor. Yine, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmiş KHK'ler ile Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olması sonrasında tekrardan Mecliste yasal hâle getirdiğimiz bir kısım düzenlemeleri ihtiva ediyor.

4'üncü madde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun Kuruluşuna İlişkin Kanun'un 8'inci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olması sonrasında kurul üyelerinin atama şartlarını yeniden kanunla düzenleyen bir madde. Burada ifade edilen husus ise "Atanacak kişilerin herhangi bir siyasi partinin yönetim ve denetim organlarında görev almamış veya bu görevlerinden ayrılmış olmaları gerekir." diyor. Buraya atanacak olan kişilerin görev almamaları ne kadar önemliyse görev almış olanların istifa etmeleri sonrasında da bu göreve atanmamaları gerektiğini düşünüyoruz çünkü Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu son derece önemli bir kurum.

Değerli vatandaşlarımız, bu kanun teklifinin içerisinde TRT'ye ilişkin bir kısım düzenlemeler var; burada TRT'ye dair bir kısım sözler ifade etmek zarureti hasıl oluyor. TRT, milletin vergileriyle, elektrik faturalarından uzunca süre kesilen paylarla ayakta duran bir kamu yayın kuruluşudur, milletin varlığıdır. Bu nedenle herkese eşit mesafede durmak zorundadır. TRT bir partinin değil, bir şahsın değil Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının tamamının kanalıdır ama ne yazık ki bugün tamamen iktidarın bir propaganda makinesine dönüşmüştür. DEVA Partisi kurulduğundan bu yana TRT ekranlarında bize ayrılan toplam süre üç ila beş dakikayı geçmemektedir, geçenler de ya olumsuz bir haberle ya da manipülatif bir içerikle verilmiştir.

Geçmişte, bizzat İstanbul'da, TRT'nin Ulus binasının önüne bir siyah çelenk koyduk ve "Bu halkın kurumları tarafsız olmalı; kırk yıl önceki TRT'yi mumla arar hâle geldik, o yüzden yayıncılık ilkesinde lütfen adaletli davranın." dedik. Tarafsız yayıncılığı savunmak sadece DEVA Partisinin değil bu ülkede demokrasi isteyen herkesin ortak görevidir ama -üzülerek ifade ediyoruz ki- iktidara gelen devletin kurumlarını kendisinin malıymış gibi görüp sadece kendisine hizmet eden bir kuruluş hâline getiriyor. Ben burada sözü çok fazla uzatmak istemiyorum çünkü milletin ihtiyaçlarını karşılayacak kanun teklifini şu an itibarıyla görüşmüyoruz ama iktidardan beklentileri olan vatandaşlarımızın talepleri var.

Sayın Başkanım, Adalet Bakanının bir açıklaması üzerine, 31 Temmuz Covid yasası mağdurları ve mükerrirlere özgü infaz rejimine dair düzenleme isteyen vatandaşlarımız telefonlarımızı kilitliyor. Diyorlar ki: "Bakan Bey 'Bakanlıktan çıkarttık, Türkiye Büyük Millet Meclisinde iktidar gruplarına kanun teklifini gönderdik, milletvekillerimize arz ettik.' diyorlar." Sayın Başkanım, ara da bul, biz bulamıyoruz. 300 metre mesafede Bakanlıktan buraya kanun teklifi bir türlü intikal etmedi. Vatandaşlarımız bize sosyal medyadan mercek gönderiyor, diyorlar ki: "Sayın Vekilim, bir mercek bir arayın bakalım, yolda kaybolmuş, yolunu şaşırmış. Biz Bakanlığa ve iktidar ortaklarına sesleniyoruz ama bir türlü bize sağlıklı bir yol gösteremiyorlar."

Meclis Başkan Vekilimiz olarak sizden istirhamımız, bu yolda kaybolan onuncu yargı paketinin bir an önce Meclise intikalinin sağlanması konusunda yardımlarınızı bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin çerçeve hükmüyle değiştirilmesi öngörülen 2813 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(2) Kurul üyeliklerine atanacakların; mühendislik alanında elektronik, elektrik-elektronik, elektronik ve haberleşme, endüstri, fizik, matematik, bilgisayar, telekomünikasyon ve işletme mühendisliği fakültelerinden veya bölümlerinden, sosyal bilimler alanında siyasal bilgiler (bilimler), iktisadi ve idarî bilimler, iktisat, hukuk, işletme fakülteleri veya bölümlerinden ya da fakültelerden fizikçi veya matematikçi unvanıyla veya sayılan fakülte ve bölümlere denkliği yetkili makamlarca kabul edilmiş yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmaları ya da belirtilen bölümlerden mezun olmamakla birlikte sayılan alanlarda yüksek lisans veya doktora yapmış olmaları, mesleki ve elektronik haberleşme veya posta hizmetleri alanında yeterli bilgi ve deneyime sahip, kamu veya özel sektörde en az on yıl çalışmış olmaları 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları ve herhangi bir siyasi partinin yönetim ve denetim organlarında görev almamış veya bu görevlerinden ayrılmış olmaları gerekir."

Hüsmen Kırkpınar

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Ayyüce Türkeş Taş

İzmir

Bursa

Adana

Turhan Çömez

Şenol Sunat

Selcan Taşçı

Balıkesir

Manisa

Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım; yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Evet sayın milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi kararlarını yok sayan bu maddeyi kabul etmiyoruz. 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname öncesi şartlar geri getirilmelidir. Kurul üyeleri alanında yetkin, tarafsız ve tecrübeli kişiler olmalıdır yoksa BTK

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu değil biat teknolojileri ve kadrolaşma kurumu oluyor. Bu milletin vergileriyle dönen kurumları bir partinin arka bahçesi hâline getirmeye çalışan bu anlayışı reddediyoruz.

Sayın milletvekilleri ve aziz Türk milleti, milletimizin birliğini, devletimizin bütünlüğünü ve cumhuriyetimizin temel ilkelerini savunmak için sözlerime devam etmek istiyorum. Zira artık herkesin dikkatini çekmesi gereken, ince hesaplarla sahaya sürülen yeni bir dil var "Ortak vatan" "eşit yurttaşlık", teröriste "gerilla" demek gibi. Masum gibi görünen bu ifadeler aslında üniter devlet yapımızı ve ulus modelimizi hedef alan ideolojik mayınlardır. Sayın milletvekilleri, bugün "ortak vatan" diyenlerin kastettiği şey, tek vatan değildir. Bugün "eşit yurttaşlık" diyenlerin kastettiği durum, bireylerin hukuk önünde eşitliği de değildir. Bilin ki burada kastedilen çok uluslu bir devlet, çok dilli bir idare, federatif bir yapı yani Türkiye'nin siyasi coğrafyasını parçalayacak yeni bir zemin arayışıdır. PKK'nin yayın organlarına, DEM PARTİ'nin söylemlerine baktığımızda "demokratik özerklik" "demokratik konfederalizm" gibi kavramlar, hepsi görünüşte anayasal gibi olsa da gerçekte parçalı bir Türkiye hayalinin ürünleridir. "Ortak vatan" derken tek milletin değil, birden fazla halkın eşit siyasi özne olarak yaşadığı coğrafya kastediliyor. "Eşit yurttaşlık" derken bireylerin değil kolektif kimliklerin pazarlığını yapıyorlar. Peki, biz kimiz? Türkiye Cumhuriyeti kimin üzerine kuruldu sayın milletvekilleri? "Türk milleti" diyoruz çünkü "Türk milleti" dediğimizde Türk'üyle Kürt'üyle, Laz'ıyla Çerkez'ile ve başkalarıyla aynı tarihe, aynı mücadeleye, aynı kurtuluşa ve aynı cumhuriyete imza attı. Bakınız, 17 Şubat 1920 tarihli Misakımillî'nin 1'inci maddesinde ne deniyor? Dince, ırkça ve asılca birlik olan Osmanlı Müslüman çoğunluğu oturduğu topraklarda hiçbir nedenle ayrılmaz bir bütündür. Bu cümledeki birlik tanımı bugün bile hiçbir anayasal metinde bu kadar net ve güçlü ifade edilmemiştir. Burada Türk de var, Kürt de var; burada milletin ortak kaderi, ortak iradesi var.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1921 Anayasası'nı da öne sürüyor bazıları. Sözde orada 2 kurucu unsur varmış, oysa ne 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda ne de daha sonra anayasalarda etnik temelli bir kurucu unsur ayrımı yapılmamıştır, sadece idari muhtariyet tanınmıştır, o da bütün vilayetlere yönelik olarak. Bizim devlet modelimiz nettir; üniter yapıdır, egemenlik Ankara'dır, vatan tektir, bayrak tektir, dil tektir, millet tektir ve devlet tektir. Bu ülkede kimse asimile de edilmedi sayın milletvekilleri. Aziz milletimizi atomlarına ayırmanıza da asla müsaade etmeyiz.

Sayın milletvekilleri, buradan haykırıyoruz: Bu vatan hepimizindir, böldürtmeyiz; bu milletin her bireyi eşittir, taviz vermeyiz; bu devlet tektir ve ebedîdir, asla yıktırmayız.

Herkesi bu kavram oyunlarına karşı uyanık olmaya, cumhuriyetimizin temellerine sadakat göstermeye davet ediyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir...

5'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İstanbul

İdris Şahin

Ankara

Şerafettin Kılıç

Antalya

Cem Avşar

Tekirdağ

Ertuğrul Kaya

Gaziantep

Mehmet Karaman

Samsun

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan

Mardin

Ömer Faruk Hülakü

Bingöl

Mahmut Dindar

Van

Serhat Eren

Diyarbakır

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Siirt

Yılmaz Hun

İğdir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Samsun Milletvekili Mehmet Karaman.

Buyurun Sayın Karaman. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün burada görüşmekte olduğumuz kanun teklifi yine bir torba yasa içine gizlenmiş düzenlemelerle Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun -TRT- yapısını derinden etkileyecek maddeler içermektedir. Âdeta kamuoyundan kaçırılarak komisyonlarda yeterince tartışılmadan önümüze konan bu düzenlemeler Anayasa'nın öngördüğü tarafsız ve özerk yayıncılık ilkesini açıkça ihlal etmektedir. 2954 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinde yapılan bu değişiklikle Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürünün özlük hakları düzenlenmektedir. Diğer maddelerde ise TRT'de hangi kadroya ne kadar maaş verileceğine, hangi yöneticiye hangi tazminatın ödeneceğine dair her şey tek bir iradenin tasarrufuna bırakılmıştır. Bu hususlar, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında Anayasa'nın mülga 91'inci maddesi uyarınca kanun hükmünde kararnameyle düzenlenemeyecek yasak alanda kalması gerekçesiyle iptal edilmiştir. Şimdi, önümüze gelen değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları, birçok kanunda yaptığınız gibi arkadan dolanarak, kanunla belirlenerek karşımıza getiriliyor. Usule uyduysanız da esasa uyulmayacak mı? Peki, getirdiğinizde, atanmış bir genel müdüre tanınan ayrıcalık için şimdi size soruyorum: Nerede kamu kaynaklarının adil kullanımı? Nerede eşitlik? Vatandaşın topladığınız bandrol ücretlerini yani vatandaşın lokmasını kendi adamlarınızı yemlemek için mi çarçur edeceksiniz?

Kıymetli milletvekilleri, bu kurum sıradan bir yayın kuruluşu değildir. TRT, Anayasa'mızın 133'üncü maddesindeki "Devletçe kamu tüzelkişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzelkişilerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır." hükmü gereği olarak tarafsız ve özerk bir kamu hizmeti yayıncılığı yapmakla yükümlüdür. TRT, halkın vergileriyle ayakta durmaktadır, dolayısıyla 86 milyonun hakkı vardır bu kurumda ancak bugün geldiğimiz noktada, TRT, bırakın özerk ve tarafsız olmayı âdeta iktidarın yayın organı hâline gelmiştir. Sayın milletvekilleri, 2023 Genel Seçimleri sürecinde yapılan bir araştırmaya göre, TRT ekranlarında siyasi partilere ayrılan sürelerde iktidar partisine yaklaşık otuz

iki saat, ana muhalefet partisine yalnızca yirmi beş dakika, diğer muhalefet partilerine ise saniyelerle sınırlı yayın hakkı tanınmıştır. Bu tablo, bırakın kamu yayıncılığına uygun olmayı, eşit yarış ilkesi ile Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine hatta Yüksek Seçim Kurulunun seçim dönemlerinde kamu yayıncılığına dair ilke kararlarına dahi açıkça aykırıdır. Şimdi soruyorum: TRT'nin yöneticilerinin maaşlarını artırmakla mı uğraşacağız yoksa milletin sesi olamayan bir kamu yayıncısının nasıl tarafsızlaştırılacağını mı konuşacağız?

Değerli milletvekilleri, bugün burada milletin kürsüsünden bir hakikati daha dile getirmek istiyorum. Anayasa'mızın, demokrasimizin ve halk iradesinin hiçe sayıldığı bir dönemi yaşıyoruz. Demokrasiyi, siyasi nezaketi bir kenara bırakalım; Allah aşkına, dün yaşanan şey neydi, size yakışıyor mu? Bu hadise bu anlayışın ne derece ileri gittiğinin somut bir örneği değil mi? Bizim sunduğumuz son derece insani, vicdani ve sorumluluk taşıyan "engelliler bakanlığı" kurulmasına yönelik bir Meclis araştırması önergesi Meclis çoğunluğunun dikkatsizliği sonucu yanlışlıkla kabul edildi. Ne yaptı iktidar? Meclis iradesine saygı duymak yerine alelacele oturumu kapattı. Milletimizin yararına olan şeylerin bizim tarafımızdan gündeme gelmesinden niye bu kadar rahatsız oluyorsunuz? Bizler de aynı sizler gibi bu milleti temsil ediyoruz ama bizim sizden farkımız şu: Biz, kimden geldiğine bakmadan milletimizin faydasını düşünüyoruz. Biz, millî görüşün adalet ve hakkaniyet çizgisini esas alan bir anlayışla bu ülkenin tüm vatandaşlarına eşit mesafede duran bir yönetim tesis etmek istiyoruz. TRT bizim dönemimizde 86 milyonun TRT'si olacak. Engellilerimizin meseleleri sadece konuşulmayacak, çözülecek. Yasama yürütmenin gölgesinden çıkacak; şeffaf, denetlenebilir ve millete hesap verebilir yönetimi birlikte kuracağız inşallah. Allah milletimizin yâr ve yardımcısı olsun.

Hepinize teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İğdır Milletvekili Yılmaz Hun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YILMAZ HUN (İğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Millî Eğitim Bakanlığı bu yılın nisan ayında yaptığı 15 bin öğretmen atamasında Kürtçe öğretmenliğine ayrılan kontenjan sayısını yok denecek kadar düşük tutmuştur, Türkiye'deki milyonlarca Kürt yurttaşın temel hakkı olan ana dilde eğitim talebi bir kez daha yok sayılmıştır. Kürtçenin Kurmanci ve Zazaki lehçelerinde eğitim verecek öğretmen kontenjanının çok az olmasını bilinçli bir tercihin, sistematik bir inkârın devamı olarak sayıyoruz. Bakanlık, eğitim fakültelerinden her yıl mezun olan onlarca Kürtçe öğretmen adayını yok saymaktadır, atama sürecinde âdeta sembolik bir kontenjanla yetinmektedir. Bu yaklaşımı Kürtçeye ve bu dilin taşıyıcısı olan milyonlarca halka yönelik açık bir ayrımcılık olarak sayıyoruz. Türkiye'de milyonlarca Kürt çocuk kendi ana dilini okulda öğrenemiyor, kamudan faydalanamıyor; ne ana dilinde eğitim hakkı tanınıyor ne de seçmeli derslerde yeterli altyapı sağlanıyor. Öğrenci, Kürtçe seçmeli ders seçmek isterse okulda öğretmen yok çünkü ataması yapılmamaktadır. Oysa hem Kurmanci hem Zazaki dersi müfredatta var ama uygulamada yok. 15 bin öğretmen ataması yapılırken din kültürü, sınıf öğretmenliği gibi alanlara binlerce kontenjan ayrılmışken Kürtçe öğretmenliğine sadece birkaç kişiyle sınırlı kontenjan verilmesi izah edilebilir değil. Madem bu ülkede hepimizsek neden bir halkın dili kamusal anlamda sürekli geri planda tutuluyor, bunu sormak istiyoruz. Ana dilde eğitim hakkı evrensel bir haktır; Kürtçenin okullarda sistemli biçimde öğrenilmesi için, öğretilmesi için gerekli atamalar yapılmadıkça bu hak sadece kâğıt üzerinde kalmaya devam edecektir. Bu ülkede çok dillilik bir tehdit değil bir zenginliktir; siz bu zenginliği inkâr ettikçe toplumsal barışı da demokratikleşmeyi de ertelersiniz, mümkün kılamazsınız.

Değerli milletvekilleri, bir de atama bekleyen öğretmenler var, ataması yapılmayan öğretmenlerin trajedisi var. 2024 Kamu Personel Seçme Sınavı'yla bu yıl yapılan öğretmen atamaları önceki yıllara göre ciddi orantısızlıklar ve mağduriyetler içermektedir. Bu yılki atama süreci sadece bir planlama hatası değil bu aynı zamanda liyakatin, emeğin ve adaletin yok sayıldığı bir sistemin yansımasıdır. Ataması yapılmadığı için psikolojik olarak yıpranan, ekonomik olarak çöken, yıllarını KPSS'ye adayan, umutla bekleyen on binlerce öğretmen adayı büyük bir mağduriyetin içerisinde. Branş bazında yaşanan orantısız kontenjan düşüşleri, mülakatla liyakatin örselenmesi, "ücretli öğretmenlik" adı altında yürütülen sömürü düzeni artık sürdürülemez bir noktaya gelmiştir. Türk dili ve edebiyatında 35 bin başvurudan sadece 29 kişi atanıyor, tarih branşında 20 bin başvuru var, 28 atama yapılıyor; coğrafya branşında 9 bin başvuru var, 32 atama gerçekleşti. Bu rakamlar sadece birer istatistik değil umudu kırılan, geleceği karartılan insanlarımızın, gençlerimizin hayatlarıdır. Yıllarca emek verip sınavı geçen bu gençler "Norm kadrolar dolu." gerekçesiyle dışarıda bırakıldı. Sendikaların yaptıkları araştırmalara göre Millî Eğitim Bakanlığında 100 bin civarı ücretli öğretmen çalıştırılmaktadır. Öğretmenlerin asgari ücretin altında güvencesiz çalıştırılmasıyla emekleri sömürülmektedir. Bu tablo yalnızca öğretmen adaylarına reva görülen bir adaletsizliğin değil aynı zamanda Türkiye'nin eğitim sistemine yönelik bir ihmalin yansımasıdır. Okullarda çocuklara istikrarlı, nitelikli, ana dilde eğitim verilmesi gerektiğini belirtiyoruz. Sınıflara bir ayda 3 öğretmen giriyor, bir sınıfta bir yıl içerisinde 3 defa öğretmen -ücretli öğretmen- değişiyor. Öğretmen atamalarında yaşanan sorun sadece kontenjan meselesi değil mülakat sistemi de ayrı bir yara. KPSS'den yüksek puan alan binlerce genç sırf 3 kişilik bir komisyonun subjektif kanaatiyle elenmektedir. Mülakatlar şeffaf değil, adil değil, denetlenebilir değil; insanların kaderini siyasi görüşe, sendika aidiyetine, etnik kimliğine göre belirlemek hiçbir demokratik sistemle uyumsuz. Torpilin değil liyakatin egemen olduğu bir atama sistemi esas alınmalıdır. Ücretli öğretmenlik kaldırılmalı, kamudaki öğretmen açığı kadrolu atamalarla giderilmelidir. Bu ülkenin öğretmeni KPSS'den yüksek puan alıp atanamıyorsa, mülakatta eleniyorsa, "ücretli öğretmen" adı altında kölelik koşullarında çalışıyorsa burada bir sistem sorunu vardır ve bu sorunu çözmek burada oturan herkesin sorumluluğudur. Öğretmenler yalnızca atanmak istemiyor; hak ettikleri saygıyı, güvenceli istihdamı, adil bir sistemi talep ediyor. Atama bekleyen öğretmenlerin sorunları çözülmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin çerçeve hükmüyle değiştirilmesi öngörülen 2954 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkraların eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Genel Müdür, milli güvenliğin ve kamu düzeninin gerekli kıldığı, Devlet memuru olma niteliğini yitirdiği, ağır hizmet kusuru işlediği veya tarafsızlığın ihlal edildiği hallerde, bu hallerin gerekçeli olarak belirtilmesi suretiyle Cumhurbaşkanlığı kararı ile görevden alınır.

Genel Müdür ve Genel Müdür yardımcılarında aranacak şartlar ve nitelikler şunlardır:

- Yükseköğretim mezunu olmak,
- Kamu kurum ve kuruluşlarında veya temayüz ettiği televizyon, radyo, haberleşme, bilgisayar, telekomünikasyon, elektronik, kitle iletişimi, hukuk, işletme, iktisat, maliye, sanat veya kültür alanında en az oniki yıl hizmeti bulunmak,
- Atanmadan önceki son üç yıl içinde herhangi bir siyasi partiye üye veya herhangi bir siyasi partiden aday olmamak,
- Devlet memuru olmak için aranan şartlara sahip olmak. Genel Müdür yardımcılarında birisinin; elektronik, elektrik-elektronik, elektronik ve haberleşme, bilgisayar, telekomünikasyon mühendisliği veya radyo ve televizyon ile ilgili mühendislik dallarından birinden mezun olması zorunludur."

Yüksel Selçuk Türkoğlu  
Bursa  
Selcan Taşçı  
Tekirdağ

Hüsmen Kırkpınar  
İzmir  
Turhan Çömez  
Balıkesir

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bu kanun teklifinin yalnızca Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edilmesi sıradan bir usul tercihi değil doğrudan doğruya Anayasa'ya, Meclis İktisadî ve Demokratik Hukuk Devleti ilkelerine aykırıdır; ayrıca, maalesef kasıtlı bir tercihin de sonucudur. Bu tercih sadece teknik bir eksiklik değil aynı zamanda siyasal bir tercihtir ve biz bu tercihin neden yapıldığını çok iyi biliyoruz çünkü bu teklif yalnızca 7 farklı kanunda değişiklik yapmakla kalmıyor, aynı zamanda Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği düzenlemeleri yeniden yasalaştırma girişiminde bulunuyor. Yani yürütmenin daha önce hukuk dışı yollarla yapmaya çalıştığı düzenlemeleri şimdi Meclis eliyle meşrulaştırma çabasıdır bu. İşte bu nedenle, teklif, Anayasa Komisyonundan özellikle ve bilerek de kaçırılmıştır.

Sayın milletvekilleri, biz burada kanun yapmıyoruz, yürütmenin daha önce Anayasa'ya aykırı biçimde yaptığı düzenlemelere kanuni kılıf arıyoruz. Bu Meclis, millet iradesini temsil eden en yüksek organdır ama bu teklif gösteriyor ki bu Meclis artık yürütmenin noterine indirgenmek istenmektedir. O nedenle, millet dışarıda Meclis TV'yi, bu haberleri izlerken "Hangi sorunun, hangi derdim çözüldü? Hangi önceliğime yer verildi?" diye bakadursun ve özellikle çırpınadursun; ortada işte bu tür tekliflerle, işte bu tür torba kanunlarla burada gün geçiriyoruz. Oysaki Engelliler Haftası'ndayız. Engelli öğretmenler ki sayıları 5 bine yakın, bütün sınavları aşmışlar, gerekli puanları almışlar, aylardır atama bekliyorlar; bunun için defaaten kamuoyu oluşturdular ama kaç kontenjan açıklandı? 1.380. Bir engelli öğretmenin bu kadar engeli aşarak bu noktaya geldiği hâlde tam kontenjanları beklerken böylesine az bir kontenjanla bütün hayallerinin yok edilmesinin ne kadar zor olduğunu biliyor musunuz? Başka, dışarıda yüz binlerce insan bir buçuk yıldır işte bu 31 Temmuz Covid yasasıyla ilgili ve mükerrerlerle ilgili düzenlemeyi bekliyor. Burada bir genel af yok, burada ne var? Bir kısım faydalanmış; aynı tarihte, aynı suç işlenmiş, aynı hükümler alınmış, kanun çıktığında hükümlü olmadığı için faydalanamayan bir kesim var; bekliyor, ortada bir onuncu yargı paketi sözü var -biraz önce Sayın İdris Şahin Bey de bahsetti-taslağı gören yok. Soruyoruz, öğrenmeye çalışıyoruz; bilen yok. Onlar bekliyor mesela. Mesela, yüz binlerce insan emeklilikte yalnızca bir gün nedeniyle on yedi yıl geç emekli olmak zorunda kalıyor. Böyle bir adaletsizliğin çözümü için Türkiye Büyük Millet Meclisi ekranlarına bakıyorlar ama biz ne getiriyoruz? İşte, bu torba kanunu getiriyoruz. Şöyle bir örnek olabilir mi? Bakın, bugün geldi; 48 yaşında, tam 8820 gün prim ödemiş ve on yıl daha çalışması lazım. 5000 günle emekli ettik memleketin yarısını, böyle bir çiftte standart olabilir mi? Bir günle on yedi yıl. Peki ya yine binlerce staj ve çıraklık mağdurunun talep ettiği şey... "Herkes okullarda iken biz sanayide hayatımız pahasına çalıştık; talep ettiğimiz, stajlık başlangıcı sigorta başlangıcı yapılsın." diye bu ekranları izliyorlar, sonuç var mı? Sonuç yok. Milletin gerçek sorunlarını ve gerçek gündemlerini çözmek için mesai harcamak zorundayız diyoruz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı madde üzerinde bir önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin çerçeve hükmüyle değiştirilmesi öngörülen 2954 sayılı Kanun'un 37'nci maddesinin başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Ortaklık Kurulması

Madde 37- Yönetim Kurulu, Kurumun amaçlarına uygun olmak şartıyla ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile gösterilecek esaslar içerisinde, yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişilerle, özel hukuk hükümlerine tabi mahdut mesuliyetli ortaklıklar kurabilir."

Hüsmen Kırkpınar  
İzmir  
Selcan Taşçı  
Tekirdağ

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana  
Yüksel Selçuk Türkoğlu  
Bursa

Turhan Çömez  
Balıkesir  
Adnan Şefik Çirkin  
Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin.

Buyurun Sayın Çirkin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; üzerinde konuşacağımız madde TRT'yle ilgili. Tabii, önce, buradan hem bir siyasi hem de bir vatandaş olarak TRT hakkındaki şikâyetlerimizi de dile getirme vesilesi elde etmiş oluyoruz. TRT, gelirlerinin önemli bir bölümünü kamu bütçesinden, kalanını da biz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından aldığı katkı paylarıyla yani bizim ödediğimiz vergilerle temin eden bir kurum, devletin kurumu. Dolayısıyla devletin kurumu olarak, devletin yayın organı olarak adil olması gereken bir kurum. Yani herkese eşit anlamda, her siyasi partiye, her görüşe, her ideolojik görüşe eşit anlamda, devletçi bir anlayışla, devletin kırmızı çizgilerine de dikkat eden bir anlayışla yayın yapması gereken bir kurum. Yani bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının, özel kanalların "yandaş" "candaş" diye adlandırıldığı bir ortamda, evinde akşam ekranların karşısına geçerken "En doğru haberi buradan alırım, burası devlet kanalı." demesi gereken, uygulamalarıyla bunu da dedirtmesi gereken bir kurum. Ancak bunun TRT'nin uygulamalarında esamesinin dahi olmadığını görüyoruz. Hatta zaman zaman Hükûmete, Hükûmetin bazı icraatlarına muhalefet eden ve kendi dizileri içerisinde oynayan sanatçıları dahi cezalandırdığı vuku bulan hadiseler içinde. Bunları işinden ediyor, ederken de yine Kurum içinden birisi, bazı yetkililer işte, efendim "Yaşam tarzıyla -dikkat ediniz, yaşam tarzıyla- aslında TRT'de bir dizide oynamaya dahi müsait olmayan birisi." diyor. Aman ya Rabbi yani TRT kendini Diyanetin yerine mi koyuyor, milletin yaşam tarzına da mı karışıyor? Vazgeçtik iktidar yanlısı yayınlardan, TRT milletin yaşamına nizam vermeye, yön vermeye kalkan bir kurum hâline geliyor.

Sayın milletvekilleri, özellikle iktidarın kıymetli milletvekillerine sesleniyorum: Bunların bir siyasi partiye, bir iktidara yararı olmaz. AK PARTİ'nin iktidara geldiği günleri düşünelim yani 2002 seçimleri, neredeyse basının tamamı AK PARTİ'nin aleyhinde miydi? Aleyhindeydi. Hatta bazı gazeteler Sayın Erdoğan için "Muhtar bile olamaz." manşetleri atıyordu. Ne oldu Sayın Erdoğan? Bugün Cumhurbaşkanı, daha evvel Başbakan olarak da seçildi, en önce de milletvekili olarak seçildi. O zamanki Sayın Erdoğan aleyhine ve Hükûmet lehine yapılan yayınların Sayın Erdoğan'a faydası, bir başka anlamda düşüncecek olursak, bu amacı güdenlerin de zararı oldu. Şimdi aynı şey iktidarın başına gelebilir, buna hazırlıklı olmanızı tavsiye ederim. İktidarlara doğrularıyla anılmalı, iktidarlara eleştirilmekten korkmamalı ve iktidarlara millete güvenmeli. Bu millet bugüne kadar herhâlde icraatını beğendi ki AK PARTİ'yi iktidarda tuttu ama bunun basın yayınıyla olduğu kanaatine kapılırsanız yanılırsınız ve yanıldığınızı da göreceğiniz günler yakındır diye düşünüyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Şefik Çirkin.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 Sıra Sayılı Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Cevdet Akay

Ömer Fethi Gürer

İzmir

Karabük

Niğde

Melih Meriç

Gizem Özcan

Cavit Arı

Gaziantep

Muğla

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Karabük Milletvekili Cevdet Akay.

Buyurun Sayın Akay. (CHP sıralarından alkışlar)

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına 7'nci madde üzerinde söz almiş bulunmaktayım.

Tabii ki 19 maddelik bu torba yasanın çoğu maddesi, aşağı yukarı yürütme ve yürürlük hariç hepsi Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilen maddelerden. 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede de bu maddede de Anayasa'ya aykırı hususlar devam ediyor. Söz konusu maddenin Anayasa'nın 128'inci, 7'nci ve 13'üncü maddesine aykırılıkları devam ediyor.

Burada, TRT'nin "genel idare" sınıfında çalışan personeliyle ilgili ek göstergeler belirleniyor örneğin. Yine, işe alımla ilgili, sınav, atanma, görevde yükselme gibi hususlar Yönetim Kurulu tarafından yapılıyor, yönetmelikle de belirlenebiliyor. Yine baktığımız zaman, bunların Yönetim Kurulu kararıyla yapılması Anayasa'nın 128'inci maddesine ve yetki devrinin aşılmasıyla ilgili de 7'nci maddesine aykırılık teşkil ediyor. Bir aykırı husus da Anayasa'nın 13'üncü maddesine; burada da 13'üncü maddedeki temel hak ve özgürlüklerin sınırlarının belirlenmesinde ölçülülük düzeyi aşıldığı için. Dolayısıyla söz konusu madde Anayasa'ya aykırıdır. Tabii ki bu kanunlaşır, buradan geçerse biz de Anayasa Mahkemesine bu hususlarla ilgili itirazımızda bulunacağız.

Şimdi, hakikaten bu kanun teklifi TRT'yle ilgili önemli maddeleri içeriyor. Burada ciddi bandrol gelirlerinden bahsetmiştik TRT'nin ve ciddi bir şekilde de kârından bahsetmiştik. TRT, 2023 yılında 7,6 milyar TL kâr etmiş, bandrol ücretlerini de 2022 yılının Mayısında yüzde 100 artırmış. Son iki yılda 5,2 kat artırmış. Bunu niçin söylüyorum? Bandrol ücretleri mal ve hizmet fiyatlarının içerisinde gizli olduğu için enflasyonist etki yapıyor. Bugün bütçe rakamları açıklandı biliyorsunuz. Rakamlarda 2,8 trilyon, nisan sonu itibarıyla dört ayda toplanan vergi var, bunun da yüzde 70'i dolaylı vergi ama bir de bunun içerisinde yer almayan mal ve hizmet fiyatlarında gizli; işte, TRT'nin bandrol ücreti gibi fiyatlar var. Bunlar da mal ve hizmet fiyatlarını yükseltip "az kazanandan az, çok kazanandan çok" ilkesine aykırı hareket ederek dolaylı vergi statüsünde. Size örnek vereceğim, hani "2022 Mayıs'ta yüzde 100 artmıştı." demiştik. Cep telefonunda yüzde 10'muş oran, yüzde 12'ye çıkmış; yüzde 20 artış olmuş. İşte, radyo, kulaklık, koşu bandı gibi ürünlerde yüzde 8'den yüzde 14'e çıkmış; yüzde 75'lik artış var. Yine, uydu alıcılarında, TV kutularında yüzde 10'dan yüzde 12'ye çıkmış. Şimdi, bütün bunlar, bu fiyatlar, mal ve hizmet fiyatlarını artıran fiyatlar. Yine, çarpıcı olsun diye bir örnek vereceğim.

Vergisiz fiyatı 10 bin lira olan bir cep telefonunun vergisi yüzde 12'ye çıktığı için fiyatını 1.200 TL otomatik artırıyor, bir de bunda KDV de yok.

Ayrıca, burada TRT'nin gelirlerinin bütçe açık verdiği için... Bütçe açığı da bu arada nisan sonu itibarıyla 885,5 milyar TL yani çok ciddi bir rakam. 724 milyar da faiz gideri var yani bütçe açığının yüzde 82'si faiz gideri. Size kıyaslama olsun diye söylüyorum: Geçen ay martta 710 milyar açığın 491 milyarı faiz gideriydi yani yüzde 65'ine tekabül ediyordu, şimdi yüzde 82'sine çıktı; farkında mısınız sayın milletvekilleri? Yani faiz gideri ve kur farkı gideri sürekli artıyor ve bütçe açığının çok önemli bir bölümünü teşkil ediyor. Şimdi, TRT'nin faiz gelirleri var, bankalarda tuttuğu devlet tahvili, hazine bonusu gelirleri var; tam 11,3 milyar TL. Bu tip gelirler, kamu kurum ve kuruluşlarından bütçeye aktarılıp gelir kaydedilmeli; en azından da bütçe açığının aşağı çekilmesinde bir önlem olur diye düşünüyorum. Buradan da bu öneriyi getiriyorum. 5 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 576'ncı maddesi sermaye, kâr dağıtımı ve yedeklerle alakalı. Buradaki bir düzenlemeyle kamu kurum ve kuruluşlarında -TRT de dâhil- bu kârların, gelirlerin bütçeye aktarılmasını beraber sağlayabiliriz.

TRT'nin sadece giderleri bu yönden de değil. Bir de biliyorsunuz, Yönetim Kuruluna şirket kurma, şirket satın alma, buradaki oranları belirleme, bunu yurt içi ve yurt dışında yapma hakkı da verildi. Burada da çoklu maaş uygulamaları var. Şimdi "İki yerden maaş alınacak." deniyor. Hâlbuki iki yerden değil, yüzde 50'nin altında bir hissesi olursa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Devamla) - ...TRT'nin kurduğu şirkette 4-5 maaş alabilir. Bunlar da bütçeyi arttıran, giderleri arttıran rakamlardır. Alımlarla ilgili zaten Kamu İhale Kanunu dışında alımlar da söz konusu. Bunlar da maliyetleri şişiren konulardır. Bu konuların giderilmesi elzemdir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Hüsni Kırkpınar  
İzmir  
Selcan Taşçı  
Tekirdağ

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana  
Yüksel Selçuk Türkoğlu  
Bursa

Turhan Çömez  
Balıkesir  
Yüksel Arslan  
Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Yüksel Arslan.

Buyurun Sayın Arslan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

TRT'yle ilgili benden önce muhalif milletvekilleri aşağı yukarı her konuya değindi. Dün Genel Müdürümüz de buradaydı, yer yarılma da keşke içine girseydi. Bütün kurumlarda adaletsizlik, haksızlık var ama TRT bu işin zirvesinde. Bugün bile yüzünü kaldırmayanların iktidar değiştikten sonra nasıl davranacaklarını düşünmek istemiyorum, Allah hiç kimseyi onların hâline getirmesin.

Maalesef TRT şeffaflık, hesap verebilirlik ve tarafsız olma ilkelerinden çok uzak. Birkaç konuya da ayrıca ben de değinmek istiyorum. TRT'nin mali ve idari yapısı üzerine 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında Sayıştay çeşitli bulgular tespit ediyor ama hiç bunları düzeltme yoluna gitmiyor. Siyaseten sırtını dayamış bir yerlere "Bana nasıl olsa sorulmaz." diye, "Bir düzeltelim, bakalım, edelim." diye bir çalışmaları yok. Sayıştay dört yıl üst üste tespit ettiği hâlde, defalarca uyarmasına rağmen bu konuların üzerine hiç gitmiyorlar yani bir üzüntü de duymuyorlar. Personel maaşları, bina giderleri, elektrik, doğal gaz, amortisman gibi sabit giderler program maliyetlerine dâhil de edilmeyormuş. Bu durumu da Sayıştay şöyle ifade ediyor: "Yayınların etkinliğini ölçmeyi imkânsız kılan, hesap verilebilirliği ortadan kaldıran bir uygulamadır." diyor. Dolayısıyla, TRT'nin muhasebe sistemi şeffaf değil. Gerçek maliyetleri gizleyen muhasebe sistemleri ve siyasi kadrolaşmayla TRT kamu hizmeti değil, siyasi hizmet üretmektedir.

Yine, Sayıştay raporlarına göre TRT, 2023 yılında haber yapma, program alımlarına toplam 6 milyar 130 milyon 494 bin lira harcamış. Kurumun zaten tüm mal, hizmet ve program alımlarının toplamı 7 milyar yani kurum harcamalarının yüzde 83,2'sini dış yapımlar oluşturuyor. Vergilerimizle kamu yararına hizmet yapılması gerekiyorken iktidar siyasi kadrolaşma yaparak kendi yararına çalışıyor. 14 Mayıs 2023 seçimlerinde iktidar mülakatı kaldıracağını vadetmişti. Hiçbir kurumda kalkmadı ama TRT'de kalktı. Niye? Kurum istediğini alıyor, herhangi sıradan siyasilerin referanslarıyla değil, biraz buraya tombulları alıyor, kafalarına göre de maaş bağlıyor; müthiş bir huzursuzluk var. Binlerce kişiyi "Personel fazla." diye emekli ettiler ama yeni personel alımı yapıyorlar. Buna da "özel hükme tabi personel" adını vermişler; şartsız, sınavsız kendi yandaşlarını işe alıyorlar, aynı işi yapan diğer personelden de daha yüksek maaş veriyorlar. Bu konuda hassas olmanızı artık beklemiyoruz ama yine de hatırlatmak istiyorum: TRT'nin her bir kuruşu beytûlmaldır, yapılan her türlü usulsüzlük ve yanlış da kul hakkıdır. Kul hakkından en fazla bahseden arkadaşlar bu konuda ellerini vicdanlarına götürsünler.

Değerli milletvekilleri, başka bir soruna değinmek istiyorum. Hükûmetiniz her konuda irade kullanıyor, netice alıyor ama nedense TOKİ'deki müteahhitlere söz geçiremiyor. Beypazarı ve Sincan Saraycık'ta yaşanan TOKİ'yle ilgili problemler şöyle: Ankara'nın Beypazarı ilçesinde TOKİ 2'nci etapdaki 412 adet konut projesi kapsamında yapılan konutların denetiminde ciddi eksiklikler bulunuyor, evler oturulabilir durumda değil, sürekli hasarlar çıkıyor; ilgili firma Kayasan Yapı İnşaat tarafından teslim edilen bu konutlarda hem yapısal eksiklik hem de bakımsızlık gibi sorunlar yaşandığı hak sahipleri tarafından sürekli dile getiriliyor. Ayrıca, konut sahiplerinden çeşitli ödemeler talep ediliyor. Bu hayat pahalılığında vatandaşın ekmeğine, rızıkına el koymak nasıl bir vicdansızlık. Aynı şekilde, Ankara Sincan ilçesinde Saraycık TOKİ Konutları için 2019'da başvuru yapan ve TOKİ'den ev alma hakkı

kazanan 817 vatandaş altı yıldır evlerinin kendilerine teslim edilmesini bekliyor. Emekli ve asgari ücretle çalışan insanlarımız ödedikleri TOKİ taksitlerinin yanında dudak uçuklatan kira ücretlerine de mahkûm edilmek isteniyor. Geçtiğimiz günlerde şirket ile TOKİ arasında sözleşmenin feshedildiğini öğrendim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Saraycık TOKİ 4'üncü bölge 1'inci etap 2'nci kısımda 817 dairenin hak sahiplerine teslim edilmesinin ve yaşanan mağduriyetin giderilmesinin takipçisi olacağımı söyler, Genel Kurulu saygılarımla selamlarım. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 208 Sıra Sayılı Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 8- 2954 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında bulunan "veya özel hukuk hükümlerine tabi" ibaresi "veya özel hukuk hükümlerine tabi" şeklinde değiştirilmiştir."

Rahmi Aşkın Türel

Ömer Fethi Gürer

Cavit Arı

İzmir

Niğde

Antalya

Gizem Özcan

Aykut Kaya

Cevdet Akay

Muğla

Antalya

Karabük

Melih Meriç

Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Aykut Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 8'inci maddesiyle Anayasa Mahkemesinin 7 Aralık 2023 tarihli iptal kararında kaldırılan düzenleme bu kez yasa metnine taşınarak TRT'de kadrolu veya özel hukuk hükümlerine tabi personel unvanıyla çalışan herkese yılda 4 kez ikramiye verilmesinin yolu açılmaktadır. Biz, CHP grubu olarak, bu teklifin esas amacının AYM kararını pas geçmek değil kamu personel rejimi ve kuvvetler ayrılığı dengeleri açısından Anayasa'nın mülga 91'inci maddesinin ruhuna uygun bir düzenleme getirmek olduğuna inanıyoruz. Kamu çalışanlarının mali ve sosyal haklarının KHK'lerle değil doğrudan yasayla güvence altına alınması gerektiğini söyledik ve bu sözümüzün de arkasındayız. Ancak şu gerçeği de ifade etmeliyiz: Bu düzenleme yalnızca ikramiye ödemesini garanti altına almakla kalmıyor, KHK'yle sağlanan özel hukuk hükümlerine tabi personel statüsünün arkasındaki yetki kurgusunu sürdürerek yasama-yürütme ayrımını bulanıklaştırıyor. Yasama organı, temel hakları korumak yerine yürütmenin takdir yetkisini perçinleyen formüller üretmektedir. CHP olarak diyoruz ki: Yasama, milletin iradesini ve Anayasa'yı esas almalı, geçici yetki kanunlarının ötesinde muhatap personelin hakkını sağlam bir zemine oturtmalıdır.

Bu teklif tartışılırken Türkiye'de medyanın ve özellikle TRT'nin AK PARTİ iktidarı döneminde nasıl dönüştüğünü de unutmamalıyız. TRT başlangıçta tarafsız kamu yayıncılığı misyonu üzerine kurulmuşken bugün ne yazık ki dezenformasyon aygıtı hâline gelmiştir. Seçim dönemlerinde iktidarın propagandasını tek sesli biçimde yaymakta, pandemi döneminde sözde tek doğruyu sunmak gerekçesiyle farklı görüşlere yer vermemekte, canlı yayınlarında Hükûmetin günlük faaliyetlerini "haber" adı altında pazarlamaktadır. Aynı TRT, AK PARTİ'ye yakın insanlara istihdam olanağı sunan bir nepotizm merkezi hâline de gelmiştir. Elbette bu durum diğer yandaş televizyonlarda, radyo ve internet mecralarında da görülmektedir. Peki, devlet kanalı nedir? Devlet kanalı, kamu yayıncılığının evrensel ilkeleri olan tarafsızlık, çoğulculuk, şeffaflık ve hesap verebilirlik kriterlerine sadık kalarak halkın bilgi edinme hakkını koruyan, iktidardan bağımsız, denetlenebilir ve çoğulcu yayın yapan kuruluştur. Bir yayın kuruluşu hükûmetin propaganda ofisi değil halkın sesi oldu mu bu tanıma uymuş olur. Şimdi, bu tanımdan hareketle soruyorum: TRT gerçekten bir devlet kanalı mıdır yoksa iktidarın çıkarlarına hizmet eden bir araç hâline mi gelmiştir? Eğer gerçekten devlet kanalıysa -Anayasa'nın haber alma özgürlüğüne bağlılığını göstermek açısından- şu an haksız yere tutuklu bulunan Sayın Ekrem İmamoğlu başta olmak üzere bütün siyasetçilerin ve yol arkadaşlarımızın yargı süreçlerini kamuoyuna canlı yayınla açmaya davet ediyorum.

Sayın milletvekilleri, kendi seçim bölgem Antalya'mızdan da iki hususu burada dile getirmek istiyorum. Alanya ilçemizin tropik meyve cenneti Uğrak Mahallemizde Karayollarına iş yapan bir yüklenici firma orada bir taş ocağı kurmuş durumda. Bu taş ocağı, evlere, yer altı su kaynaklarına, tarımsal üretime zarar vermekte ve trafiği olumsuz derecede etkilemektedir. Alanyalı hemşehrilerimiz adına bir an önce bu taş ocağının köy yerleşim alanı dışına alınmasını talep ediyoruz.

Yine, Alanya ilçemizin Bayır Mahallesi 31 Temmuz 2021 büyük yangınlarında tamamen yanmıştı. TOKİ, 8 Ocak 2022 yılında mahallenin inşaatına başlamıştı. Beş ay öncesine kadar mahallemizdeki konutlar yüzde 80 ila 90 oranında bitirilmiş durumdaydı ancak son beş yıldır gözle görülür bir faaliyet yürütülmemektedir. Bir an önce konutların tamamlanarak vatandaşlarımıza teslim edilmesini, çevre düzenlemelerinin tamamlanmasını talep ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar  
İzmir  
Turhan Çömez  
Balıkesir

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana  
Selcan Taşcı  
Tekirdağ  
Yasin Öztürk  
Denizli

Lütfü Türkkan  
Kocaeli  
Yüksel Selçuk Türkoğlu  
Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk milletinin vicdanını, şehit ailelerinin haykırışını, bin yıldır bu toprakları birlikte vatan yapmış yüce Türk milletinin öfkesini dile getirmek için söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Diyorlar ki: "PKK, tarihî misyonunu tamamladı." Neymiş o misyon? Kırk yıldır bu ülkenin anaları ile evlatlarını, evlatları ile babalarını mezarda buluşturmak mı? Kırk yıl boyunca vatanın dört bir yanında şehit kanı dökmek mi? Askerimizi, polisimizi, öğretmenimizi, doktorumuzu haince pusuya düşürmek mi? Kürt vatandaşlarımızı yanlarında olmadıklarında sindirmek için katletmek mi? PKK'nın misyonu kan, gözyaşı ve ihanettir. PKK, bu ülkenin birliğini, beraberliğini bozmaya çalışan emperyalizmin taşeronu ve maşasıdır ve kimse bu örgütü bizlere meşrulaştırmaya kalkmasın. Sözde bildiride PKK'nın silahlı mücadeleyi bırakıp örgütsel yapısını feshettiği yazıyor. Allah aşkına, bu millet bu yalanı daha önce kaç kez duydu? Her seçim öncesi, her uluslararası baskı döneminde bu tiyatroyu oynamadılar mı? PKK'nın üst yapısı KCK'yla ilgili hiçbir şey duyduunuz mu? Bugün sözde fesih kararı ilan eden teröristler, yarın sınırda askerimize mayın döşemeye, şehirde bomba patlatmaya devam etmeyecek mi? KCK'nın diğer alt örgütü YPG'yle Suriye'de mücadele bitecek mi? Bu millet bu filmi çok izledi. Asıl sorulması gereken soru şudur: Bu alçak bildiriye kaleme alma cesaretini bu hainlere kim verdi? Yirmi üç yıldır bu ülkeyi yöneten AK PARTİ'si "çözüm süreci" adı altında teröristlerle masaya otururken bugünlerin geleceğini düşünmedi mi? Oslo'da, Habur'da, Dolmabahçe'de sergilenen rezaletlerin sonucu bu değil mi? Habur'da teröristler törenle karşılanırken, "Ne mutlu Türk'üm!" tabelaları indirilirken, şimdi "PKK sizi tükürüğüyle boğar." diyenler baş tacı, kan emici vampirler güvercin öyle mi?

Bakınız, PKK bildirisi içinde öyle cümleler var ki her biri Türkiye'ye ihanet kusuyor. Neymiş efendim? Lozan Anlaşması ve 1924 Anayasası'yla devlet Kürt halkını inkâr etmiş ve soykırım yapmış. Bu ne densizlik! Bu ne hadsizlik! Bu nasıl bir hainlik! Bu ülkenin kurucu değerlerine düşmanlık eden bu zihniyetle kim masaya oturmuştur, kim görüşmüştür, kim pazarlık yapmıştır? Hani bu hainler dış güçlerin piyonu idi, maşası idi, şimdi ne oldu? Şimdi dış güçlerin piyonu, maşası siz mi oldunuz yoksa dış güçlere teslim mi oldunuz?

"Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihî bir sorumluluk üstlenmelidir." diyorlar. Bu Meclisin sorumluluğu bellidir, bu vatani böldürmemektir; ettiğiniz yemini hatırlayın ve sadık kalın. Asıl tarihî sorumluluk, PKK'nın bu alçak bildirisine karşı yekvücut durmak, millî birlikten asla taviz vermemektir. Ne yazık ki AK PARTİ'si iktidarının yıllardır süren teslimiyetçi politikaları, bugün bu Meclisin meşruiyetini bile sorgular hâle getirmiştir. Siz Oslo'da masaya otursanız, Dolmabahçe'de metin imzalarsanız bugün Kandil'den bildiriler yayınlanır. Anlaşılan o ki iktidar bu bildiriye bile ciddiye alacak ve bir fırsata çevirmeye çalışacaktır, "terörsüz Türkiye" makyajıyla vatandaşlarımıza ilaç diye diye baldıran zehrini yutturmaya çalışacaktır. Biz vatani ve milleti sevenler olarak bu ihanet karşısında dimdik durmaya devam edeceğiz. Bu milletin birliği, beraberliği, vatanın bölünmez bütünlüğü bizim kırmızı çizgimizdir. Hiçbir sözde kongre, hiçbir sözde fesih kararı bizim gözümüzde bu hain örgütü aklamaz, aklayamaz. Bu ülkenin doğusu da bizim, batısı da bizim; Kürt kardeşlerimizle aramıza nifak sokmaya çalışan her yapının karşısındayız. Kürt kardeşlerimizin sorunlarını terörle, terör örgütleriyle müzakereyle değil Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesiyle ancak çözebiliriz ama bir şartla; devletin üniter yapısı, vatanın bölünmez bütünlüğü ve milletin birliği asla tartışma konusu olamaz.

Son olarak şunları söylemek istiyorum: Ne pahasına olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti devletini ilelebet yaşatacağız. Yaşasın Türk milleti! Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti! Tanrı Türk'ü korusun, o zaten yücedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 1 önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsmen Kırkpınar  
İzmir  
Selcan Taşcı  
Tekirdağ

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana  
Yüksel Selçuk Türkoğlu  
Bursa

Turhan Çömez  
Balıkesir  
Yavuz Aydın  
Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERSAN AKSU (Samsun) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun Sayın Aydın.(İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; söz konusu düzenlemeyle kamuya ait taşınmazlar ile devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan alanların TRT'ye bedelsiz tahsis edilmesinin önü açılmaktadır. Altını çiziyorum: Bedelsiz olarak. Yani kamunun malı, milletin vergisiyle alınmış geleceğe ait yatırım alanları hiçbir karşılık alınmaksızın TRT'ye verilebilecektir. Burada söze başlamadan önce sorulması gereken temel soru şudur: TRT bugün neyin temsilcisidir? Kamu yayıncılığının mı, bağımsız haberciliğin mi, tarafsız bir yayıncılık ilkesinin mi? Hiçbirinin. Bugün TRT, kamunun değil AKP'nin propaganda aracıdır, milletin değil sarayın haber bültenini yapmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bugün TRT yalnızca kamu imkânlarından değil özel sektör mantığından da faydalanmaktadır. Komisyon görüşmelerinde kendi genel müdürleri de bunu itiraf etmiştir yani TRT'nin özel sektör gibi hareket ettiği açıkça beyan edilmiştir. Öyleyse soralım: Madem TRT bir kamu kurumu değil de özel şirket gibi çalışıyorsa neden kamu taşınmazlarını karşılıksız kullanma hakkına sahip olmaktadır? Devletin arazisi niçin tarafsızlığını yitirmiş, denetimden uzaklaşmış bir kuruma bedelsiz verilmektedir? Bu düpedüz bir çelişkidir ve bu çelişki milletin gözünün içine baka baka yasalaştırılmak istenmektedir. Bu yalnızca hukuki değil, aynı zamanda ahlaki bir meseledir.

Milletin vergisiyle alınmış araziler yayınlarında millete yer vermeyen bir kuruma peşkeş çekilemez. Kendi ekranını kamu hizmeti değil propaganda aracı olarak gören bir yapıya kamunun kaynağı tahsis edilemez. TRT şayet özel sektör gibi davranacaksa o zaman özel sektör gibi muamele görmelidir. TRT kamu taşınmazından yararlanmak istiyorsa kamu yayıncılığının sorumluluğunu taşımayı kabul etmelidir. Böyle bir durum şu an için söz konusu mu? Ne yazık ki hayır. O hâlde bu neyin talebidir? Bu Meclis iktidarın yayın organına değil, milletin kurumlarına sahip çıkmak durumundadır.

Değerli arkadaşlar, hatırlatmak isterim ki bu hüküm daha önce 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle getirilmiş ancak Anayasa Mahkemesi tarafından yetki aşımı ve usul eksikliği gerekçesiyle açıkça iptal edilmiştir. Yani hukuki denetimden geçememiştir, Anayasa'ya aykırılığı tescillenmiş bir uygulamadan söz etmekteyiz. Bugün yapılan şey, o iptali kanun kisvesi altında yeniden devreye sokmak ve daha da vahimi hukuki sakıncası ispatlanmış bir düzenlemeyi siyaseten Meclise dayatmaktır. Milletın malını milletin olmayan bir kuruma peşkeş çekemezsiniz. TRT her seçim döneminde muhalefete ekranlarını kapatan, kamu kaynaklarını propaganda bültenine dönüştüren bir yayın organı hâline gelmiştir ve şimdi bu kuruma yeni tesisler için kamulaştırma yetkisi değil, doğrudan bedelsiz tahsis hakkı tanınmaktadır; bu kabul edilemez. Buradan açıkça ilan ediyorum: TRT yeniden kamu yayıncılığına dönmediği, tarafsızlık ve denetim ilkesine göre yönetilmediği sürece kamu taşınmazlarını bedelsiz kullanamaz, kullanmamalıdır.

İYİ Parti Grubu olarak bu düzenlemenin karşısında olduğumuzu ifade ediyor, milletin malına sahip çıkmaya, anayasal dengeyi korumaya devam edeceğimizi ilan ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Birleşime iki dakika veriyorum.

Kapanma Saati:20.54

#### DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.54

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

208 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyondan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 20 Mayıs 2025 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:20.55